1883 TIZENHETEDIK ÉVFOLYAM. 1. SZÁM. BUDAPEST, KEDD, JANUÁR 2.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV. HIMZŐ-UTCZA 1. SZ.
KÉZIRATOKAT VISSZA NEM KÜLDÜNK.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán vagy helyben házhozhordva:
Egy egész évre 20 frt | Egy negyedévre 5 frt
Egy fél évre .. 10 frt | Egy hóra 1 frt 80 kr.
Külföldre: 3 hóra Németországba 8 frt 30 kr.
Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz-, Románia és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám 6 krajczár.

EGYETÉRTÉS.

KIADÓ-HIVATAL:
BUDAPEST, IV. HIMZŐ-UTCZA 1. SZ
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE
VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL
Hirdetéseket felvesz a külföldön:
Bécsben: OPPELIK A., Stubenbastei Nr. 2.
MOSSE RUDOLF, I. Seilerstätte Nr. 2.
HAASENSTEIN és VOGLER, I. Wallfischgasse 10.
DAUBE G. L. és TÁRSA, I. Wolfzeile Nr. 12.
STERN MORITZ, I. Wollzeile Nr. 22.
DUKES MIKSA, I. Riemergasse Nr. 12.
HERNDL ÁLMOS, I. Wollzeile Nr. 25.
Frankfurtban a/M.: DAUBE G. L. és TÁRSA.
Párisban: R. MOSSE, 40, r. Notre-Dame-d.-Vict.
AGENCE HAVAS (place de la Bourse).

Az üdvözletek.

Egykor a barátság és tisztelet, ma ezeken kivül a szubordinácziő is vezeti a többség tagjait a pártvezérhez. Deák Ferencz pártvezér volt, de nem miniszterelnök s mikor pártja ujévi üdvözlésre hozzá ment, a miniszterek is mentek a párttal együtt. A miniszterelnök és kollegái pedig megkapták az üdvözletet a párthelyiségben. Ők mentek a párthoz, melynek teremtményei valának s nem a párt ment hozzájuk.

Akkor az volt az igazság, most pedig a mostani gyakorlat az igazság. Akkor a párt teremtette a minisztert, most pedig a miniszter teremti a pártot. Illő tehát, hogy a szabadelvü párt szedje fel a sátorfáját s csüstül, seregestül menjen fel a miniszterelnök előszobájába, hogy onnan, miután a komornyik által bejelentetett, bebocsáttassék az elfogadó szobába barátságos kihallgatásra. Először, tudniillik, bebocsáttassék a törvényhozási többség, azután az alárendelt tisztviselői kar, harmadszor a segédszemélyzet s végezetül a szolgaszemélyzet, — a mint magával hozza az illendőség.

No de hát vegyük ugy, mintha gusztus dolga volna az egész s e helyett térjünk át a tiszteletreméltó öreg gróf Csáky László üdvözlő beszédjére.

Nem akarunk kemény kritikát gyakorolni e beszédre. Sem alakjára, sem tartalmára. Ékes szónoki müvet gróf Csákytól, teljes tartalmu és igaz beszédet a szabadelvü párttól ugy sem vártunk, ugy sem várunk. Hanem annyit mégis meg kell jegyeznünk, hogy ha már az elmult év eseményeit a nemes gróf elszámlálta s ha ezek közt a jó termést, a minősitési törvényt, az osztrák államvasuttal kötött szerződést, a vasutak épitését s a pénzügyi helyzet állitólagos javulását fölemliteni jónak látta: talán a herczegócz lázadást, az ennek leveretésére szükséges sok pénzt, a hadsereg szervezését és még nagyobb elközösitését, a vámok emelését s az uj adóemeléseket, mint a felsoroltaknál valamivel fontosabb eseményeket mégis csak fölemlithette volna.

Azonban az se nagy baj, ha nem tette. Mert nem az a fontos dolog mai napság, a mit a kormánypárt s annak vezérszónoka beszél, hanem az, a mit Tisza Kálmán miniszterelnök beszél és cselekszik. Kivévén azt, a mit ma beszélt, mert az csakugyan nem fontos dolog. Talán fontosabb, a mit elhallgatott.

Beszéde a legüresebb és legszokottabb általánosságokból áll. Köszöni a megtiszteltetést, együtt voltunk a nehéz napokban, együtt leszünk jövőre is, sok még a teendő, melyet isten segitségével el fogunk végezni, de nem rohamosan, hanem fokozatosan, lépésről-lépésre stb., tiszteli az otthonvalókat s kiván azoknak is viszont jó egészséget. Ime ez a miniszterelnök ujévi felelete.

Van feleletében mégis egy pont, mely egyrészről érdekes, másrészről azonban az egyiptomi sötétségnél egy szikrával se világosabb.

Az a kérdés vitattatott ugyanis hetek, hónapok óta, vajjon van-e szövetségünk Németországgal, meg van-e ez irva, alkudozunk-e Oroszországgal szövetség végett, minő lábon állunk Olaszországgal stb.

E kérdésekre zseniális államférfi vagy felel és valamit mond, vagy nem felel, tehát semmit se mond. Tisza Kálmán azonban ugy felelt, hogy semmit se mondott, igy tette csuffá a zseniális államférfit. Azt monda ugyanis, hogy mi a szövetséget nem háborura, hanem azért kerestük, hogy azzal együtt a békét jobban megóvhassuk. Ennél többet nem mondott.

De nincs is az a furfangos vagy gyönge elme a világon, a mely ebben a feleletben mind a német, mind az orosz, mind az olasz szövetséget vagy szövetséghajhászatot meg nem találhatná. Az sincs ebben mondva, hogy valakivel már szövetségben állanánk, de az sincs mondva, hogy volna olyan nagyhatalom a világon, melylyel szövetségkötésre ne törekednénk. Az orosz teljes joggal vélheti azt, hogy ime: Tisza Kálmán szerint a magyar-osztrák kormány velünk akar szövetkezni, mert csak igy óvhatja meg legbiztosabban a békét. S ugyanezt elmondhatná a német is, olasz is és mindenki. Egy szóval: az előttünk álló évben nem történhetik oly váratlan szövetség, melyre Tisza azt nem mondhatná, hogy megmondta ő azt világosan ujévi beszédében.

Sokat tanult már a miniszterelnöktől a jó Péchy Tamás is, a képviselőház tekintélyes elnöke. Ő is oly feleletet adott Ivánka Imrének a házszabályok átalakitásáról, melyet ember legyen a talpán, a ki megértsen.

Ivánka ugyanis a párt vezérszónokának minőségében nem talált bölcsebb dolgot, melyet Péchy Tamásnál előhozhatott volna, mint a házszabály reviziójának szükségességét. Elmondá, hogy a képviselőháznak vissza kell szerezni azon tekintélyt és nagyrabecsülést, melyet csak a tárgyalások komoly menete adhat. Megjegyzendő, hogy a főrendiház tárgyalásainak elég komoly menete van, de azért hol a tekintély és nagyrabecsülés?

Elmondá, hogy a törvényhozás és kormányzat tekintélye azonos a nemzet tekintélyével. Itt egészen elfelejté Lajos Fülöp utolsó kormányainak és parlamentjeinek történetét, melyekhez pedig kegyetlenül hasonlit a mi mostani kormányunk és parlamentünk.

Elmondá, hogy a nemzetiségek, osztályok, pártok, pártvezérek örökös piszkolása a sajtóban és parlamentben homályt vet a parlamentre. Ez igaz ugyan, de miként illik ez össze a mostani nyugodalmas parlamenti helyzettel s az ujévi gratuláczióval?

Végre a párt nevében «meghagyta» Péchy Tamásnak, hogy a házszabály reviziója akként történjék, hogy a szólásszabadság és tárgyilagos vita mindenesetre megőriztessék, de azért a ház tekintélye semmi irányban csorbát ne szenvedjen.

Péchy Tamás aztán megfelelt neki. Belekeveredett ő is a házszabálycsinálásba, leirta az osztályrendszer nagy előnyeit s ezekből kikövetkeztette az osztályrendszer eltörlésének szükségét, noha meg sem mondá, mivel kellene azt pótolni. Végre szóról-szóra ekként formulázta a feladatot: «szükséges, hogy rendezetlebb tanácskozási rend és mód álljon be, de soha és semmi szin alatt és körülmények közt a véleményszabadságot korlátozni nem szabad.»

Minden kimondott szót jól értünk e beszédekből, de azért e beszédeket semmiképen meg nem értjük.

De azért adjon isten boldog uj esztendőt nemzetünknek!

Gambetta.

Egy ostoba golyó kirepül a pisztoly csövén, s Európa jövendő sorsának kereke nagyot zökken.

Nyomoruságos sors az államoké, melyeket ennyire szabályoz a véletlen játéka, nyomoruságos sors az emberé, melynek ez véletlen végét veti.

Az a finoman szött hálózat, melynek emberi agy a neve, az a szervezet, mely összevissza kuszált idegeivel, izmaival, véredényrendszerével képessé teszi az embert, hogy nagyratörő eszmék megvalósitása által uj képet adjon a világnak, s tengelye körül forgassa a földtekét, nem birja meg azt a kicsiny ólom golyót, mely erőszakosan hatol belé! Milliók érdeke, országok sorsa, nemzetek jövője forog a koczkán, az emberiség nagy szenvedélyei és még nagyobb érdekei küzdenek egymással csatát, és ime egyetlen egy ólomdarabka, alig nehány latot nyomó, lenyomja egészen a mérleget!

A sors véletlenének az az ólom golyója, mely oly szerencsétlenül vette utját, Franczia ország történetében végzetes leend.

A férfiu, ki a mult éjen végsőt lehelt, végzetszerü férfiu volt, hivatva intézni hazája sorsát a legközelebbi jövőben, irányt adni a nemzeti fejlődésnek, s bizonyos tekintetben meghatározni azt az utat is, melyen egész Európa haladása menendő leszen.

Tehetségeit nem elemezzük, bizonyság gyanánt nem hozzuk fel mellette a történetet. Pedig nem tagadhatjuk meg multjában sem a lángész kétségtelen nyilvánulásait. Nem mindennapi látvány az ő története. Az egyszerü prókátor, minden családi összeköttetések nélkül, még származására nézve is idegen, egyedül a szellem erejére támaszkodva kihivja maga ellen a császárság egész hatalmát, s midőn a császárság darabokra törik, az egész nemzet osztatlan bizalma hozzá emeli föl szemeit, hogy legyen szabaditó. Az ostromlott Párisból Gambetta csak magát puszta életét menti ki a léghajón, s egész Franczia ország beléje veti bizalmát, hogy megvalósitsa a nagy czélt, melyet a császárság százezrekre menő katonaságával képtelen volt megvalósitani. A haza elvész, de a beléje vetett hit meg nem rendül. Sőt szárnyaira veszi a hir, dédelgető karjaival ölelgeti a népszerüség, jobban biznak benne, mint valaha. Az egész franczia nemzet fölött csak egyetlen-egy érzés uralkodik, csak egyetlen-egy gondolat és ennek test szerint való megjelenitése Gambetta Leó.

Gambetta multja a legfényesebbek egyike. De Franczia ország bármily büszke lehet is erre a multra, most nem estét, hanem a jövőt siratja.

Mert jövőjének minden reményei is ehhez a férfiuhoz füződtenek. A Gloire népe nem tud sokáig élni a megaláztatás nyomása alatt. Tud dolgozni megfeszitett idegekkel, tud tűrni, tud nélkülözni egy bizonyos ideig, egy bizonyos czél szolgálatában, de végső gondolata mindig a nagy nemzeti számadás. És csak egy férfiu van, a kiben megnyugszik a közbizalom, a kit a közlelkesedés erre a czélra szán, a ki egyedül képes megvalósitani a nagy feladatot: Gambetta Leó.

Franczia ország története az utóbbi idő alatt csak a nagy revanche eszméje mozgatta szünetlenül. Ennek szolgálatában hajtattak végbe nagy adminisztráczionális reformok, ezért szerveztetett ujra a hadsereg, ezért emeltettek óriási erősségek, ez igazgatta az ország külügyi politikáját. És ennek a történetnek láthatatlan intézője Gambetta. Ő teszi és buktatja a kormányokat, ő ad a politikának irányt, az ő nézete érvényesül mindenekben, az ő tanácsa nélkül nem történik semmi fontosabb dolog.

Most ez az intéző szellem elköltözött.

Franczia ország méltán gyászolhatja elköltözését.

Uj mederbe nem fog tereltetni Franczia ország története ezután sem. Annak az utja ki van mérve, ott majdnem lehetetlen az irányváltoztatás. A dolgok érlelődni fognak tovább s a helyzet meg fogja találni a maga férfiát. De azért a személyek befolyását a dolgok fejlődésében nem szabad csekélylenünk. A zseni nem ad bár irányt az áramlatnak, de elől uszik benne, s a tömeg az ő személye után megyen és keveset törődik az áramlattal.

Az ujkor philosophusai divatba hozták kicsinyleni a személyt, s ez eseményeket a szükségképiség törvényéből származtatni. De ők se tagadhatják, hogy a zseni a szükségképiség viszonyait módosithatja némelykor, ha azután önmagoktól fejlenek is az események. Magának a sorsnak is nagy férfiakra van szüksége, hogy érvényesitse akaratát.

Gambetta ilyen nagy férfia, s nagy események felidézésére hivatott férfia volt Franczia országnak.

A mig ő élt, természetszerüleg fejlődött Franczia országban minden, az események és az intéző szellem teljes harmóniájában.

Halálával megbomlott ez a harmónia.

A kornak és a nemzetnek uj férfiut kell nemzenie, ha azt akarja, hogy ne találja készületlenül, s ne törje össze az egész nemzetet a jövendő.

A kormánypárt ujévi tisztelgései

Tisza miniszterelnöknél.

Az országgyülési szabadelvü pártnak a fővárosban idöző tagjai ma reggel fél 11-kor a pártkör helyiségébe gyülve, onnan Csáky László gr. vezetése alatt a miniszterelnöki palotába hajtattak, hogy Tisza Kálmán miniszterelnököt az ujév alkalmából üdvözöljék.

A nagy teremben félkört alakitva, lelkesült éljenzéssel fogadták a *minisztertársai* kiséretében belépő miniszterelnököt, kit a következő beszéddel üdvözölt:

Csáky László gr.: Az évnek fordulója napján nem mulaszthatjuk el, mi, kik őszinte barátaid, tisztelőid és elvtársaid vagyunk — előtted megjelenni s kifejezést adni óhajtásainknak, — melyekben velünk küldőink teljes mértékben osztoznak.

Mielőtt ezt tenném, — enged meg, — hogy a lefolyt évre rövid visszapillantást tegyünk.

Az elmult év — mondhatnám egészben — áldást hozó vala, mert szeretett hazánk legnagyobbrészt földje termékeiből élő népét bő terméssel áldotta meg s megkimélte a nagyobb elemi csapásoktól, melyekkel elődei nem egyszer sujtattak.

Hazánkban az általános jólét a lefolyt évben ennek folytán terjedett és emelkedett.

És ebben ezen év előzőitől elvált; de hasonló maradt azokhoz azon eredményekben, melyeket te bölcs vezérleted által és miniszter társaid hozzájárulásával a törvényhozás és közigazgatás terén elértél, s a mit mi mindannyian ez alkalommal is, úgy mint mindenkor — nyiltan és készségesen elismerünk. (Éljenzés.)

Csak röviden legyen emlitve a képesitési törvény, mely biztositékot nyujt, hogy jövőben csak szakavatott erők fognak a nyvatalok minden ágazatában alkalmaztatni, a mi által közigazgatásunk javulása jövőre fokozatos előhaladást teend.

Az eddigi osztrák, most osztrák-magyar államvasuttársasággal létesitett s törvénybe iktatott szerződés által, ezen kereskedelmi fontos fővonalokra nézve az eddig nélkülözött érdekeinknek megfelelő befolyást nyertünk.

A többi vasut épitése következtében vasuti hálózatunk fejlesztése ismét további lépést tett előre, mi által a közjólét ujabbi lendületet nyert.

Ily uton haladva pénzügyeink folytonos javulása azon bizalmat erősiti meg bennünk, hogy ezek, teljes rendezésüket már a közelebb jövőben reményelhetjük.

És e bizalmunkat még öregbiti ama, az ország előtt tett nyilatkozatod, hogy a közel jövőben a béke áldásainak örvendhetünk, melyekre hazánknak oly annyira szüksége van.

Igy visszapillantva a lefolyt évre, legjobb reményekkel üdvözöljük a ma kezdődő ujévet, mert tudjuk, hogy bölcs vezérleted és fáradhatlan tevékenységed áldást hozó leszen.

Nyolczadik éve már, hogy téged szerencsénk van ügyeink élén üdvözölhetni s jövőre való kivánatunk is az, hogy téged még mentül tovább birhassunk és azért folyamodunk a Mindenhatóhoz, hogy drága életedet, lelki és testi erődet az emberi élet lehető leghosszabb határáig tartsa meg, nemcsak szeretett hazánk javára, hanem az általunk tisztelt családod boldogságára is.

Mi — kiket küldőink másfél évvel ezelőtt ide küldöttek, hogy jólétünk előmozdítására törvényhozás utján működjünk — feladatunknak fogjuk tartani mindenkor, tégedet a haza javának előmozditására teendő előterjesztéseidben és cselekedeteidben, valamint teljes bizalmunkat biró miniszter társaidat is, — minden alkalommal teljes erőnkből pártolni és gyámolitani s azért kérünk téged, viseltessél irányunkban jövőben is azon baráti bizalommal és jóakarattal, melyet eddig tanusitottál. (Hosszan tartó éljenzés.)

Az éljenzés csillapultával következőleg válaszolt **Tisza** Kálmán miniszterelnök:

Tisztelt barátim! Fogadjátok mindenekelőtt ugy magam, mint tiszttársaim nevében tiszta szivből jövő forró köszönetemet az iránt kifejezett rokonszenves barátságért és bizalomért.

Hosszu idő az, melyet a közpályán együtt működve már eltöltöttünk, s ha — mint hiszem — némi önérzettel tekinthetünk is vissza a sokszor oly nehezen megküzdött pályára, mégis nem nézhetünk aggály nélkül arra, hogy mindazok daczára, a mit együtt működve tehettünk, mily tömérdek és halaszthatatlan teendő vár még reánk. De én azon hitben vagyok, hogy ha ezentul is — a mint hiszem és remélem — a kölcsönös bizalom vezetend bennünket, ha nem is egyszerre, a mint óhajtanók, de fokozatosan, lépésről lépésre meg fogjuk birni oldani azon nagy fontosságu kérdéseket, melyek még hátra vannak, és előbbre fogjuk vezetni azokat, melyekre nézve a kezdeményezés már megtörtént.

Hogy ezt tehessük, mint tisztelt szónokotok is igen helyesen mondá, a béke az, mire hazánknak szüksége van. Ez irányban csak ismételhetem azt, a mit a képviselőházban mondtam, hogy t. i. semmi okot nem látok arra, hogy a békében vetett reményeink ez uj évben meghiusittassanak. (Élénk helyeslés.)

Mindenesetre tudja a kormány, tudják a magyar-osztrák monarchia kormányai azt, hogy egyik első és főkötelességök a béke fenntartására törekedni és épen azért egyik és főkötelességök ezentul, ugy mint eddig tették, a szövetségest nem a háborura, hanem arra keresni, hogy együtt a békét jobban megóvhassák. (Élénk helyeslés.)

Én azt hiszem, hogy valamint eddig siker koronázta e törekvést, siker koronázandja ezentul is, és megnyerjük az időt a hasznos és sikeres munkálkodásra.

Én részemről, midőn köszönetemet ismételném, azt hiszem mindnyájunknak nem kivánhatok jobbat, mint azt, hogy ezen, bár első napján gazdasági szempontból nem aggálytalannak mutatkozó év, legyen gazdaságilag a mult évnek hü követője, ha lehet, fölülmulja. Nem kivánhatok jobbat, mint azt, hogy igy az anyagi helyzet iránt ugy is mint egyesek, ugy is mint hazafiak megnyugodva, teljes lelki erővel használhassuk fel az előttünk levő időt arra, hogy sikerrel, haszonnal működhessünk a törvényhozás terén együtt, s teljesithessük isten segélyével teendőinket mi, a kormány, a közigazgatás terén.

Gambetta Leó.

1838—1883.

Szomoru hirrel köszöntött be az uj esztendő első napja. Szorongó aggódással vártuk néhány nap óta már a Párisból érkező sürgönyöket, melyek Gambetta állapota felől a legellentétesebb hireket közölték. Határozott javulást jelentett az egyik, a gyorsan bekövetkezendő javulás reményét: veszedelmes, aggasztó, sőt reménytelen állapotot jelzett a másik. A ma délben érkezett sürgöny véget vetett a feszült várakozásnak. Határozott gyászhirt hozott, Franczia ország ez időszerint legjelentékenyebb férfiának elhunytáról szólót.

Gambetta meghalt. Halála történeti esemény jelentőségü. Az utóbbi időkben Bismarckot kivéve nem volt szereplő államférfiu, a ki a hatalomnak oly nagy mértékét egyesitette volna kezében, mint a még alig negyvenöt éves férfi, kinek élete pályája eddig is üstökösszerü vala már, de kire még csak ezután következett volna az alkotások ama nagy aerája, mely a világ-históriának talán legnagyobb alakjai között biztositandott számára helyet. Senki oly mértékben, mint ő, nem tette jogosultakká a tehetségéhez, jellemének, erkölcsi és szellemi összes tulajdonaihoz füzött legmerészebb reményeket is, mint ő. Lehet, hogy az idő megczáfolta volna a hozzá kötött merész várakozást, — de bizonyos, hogy azok az alkotások, azok a sikerek, sőt még a balsikerek is, melyek Gambetta nevéhez füződnek, — őt rendkivüli emberré bélyegzik, a kinek jövőjéhez nem volt fülmerész gondolat oda füzni a legvakmeróbb reményeket sem.

Életének amaz évei, melyeket 1870 szept. 4-ikétől számitanak, a történelem évei. Ő és a mostani franczia köztársaság egymáshoz vannak forrva, s ha ember nevéről kellene elnevezni Franczia ország ez aeráját, nem Thiers, nem Mac-Mahon: Gambetta nevéről kellene elnevezni azt. Azok közzé a férfiak közzé tartozott, kik elég hatalmasak, nem a fegyver, nem a születés, nem az összeköttetések és hagyományok, de egyedül a szellem és akarat erejével, korukra ütni a saját egyéniségük bélyegét s befolyni nemzetük sorsára, sőt a történelem folyamának irányára is. Benne minden ember a köztársaság leendő elnökét látá.

Halála megrendítő esemény. A köztársaságra pedig határozottan a legnagyobb csapás, mely érheté. Ő volt a közvetitő elem annak szertehuzó köztársasági pártjai között, ki valamennyinek törekvését egy nagy eszmében, egy nagy czélra még birta valamennyire egyesiteni s eltudta kerültetni az összeütközéseket, melyek veszélyeztethették.

Lesz-e, a ki helyére állhat ugy, hogy ha csak némileg és részben is pótolhatná?

Született 1838-ban április 20-án Cahorsban, génuai származásu családtól. Jogi pályára készült s 1859-ben lépett be a párisi barreauba. A választási mozgalmak idején, a midőn is a hivatalos jelölttel szemben keresztül vitte Ollivier diadalát, rendkivüli erélyt és bátorságot tanusitott, mely idősebb köztársasági hires elvtársai, mint Favre, Pelletán, Crem ieux körében jelentékeny nevet szerzett. Szónoki nagy ereje csakhamar Favre vetélytársává tevé, ki az ideig páratlanul állott mint ügyvéd a politikai pörök terén. Rendkivüli sikert aratott a torlaszokon elesett Baudin emlékének hozott ovácziő alkalmából egy bepörölt párisi hirlap védelmében 1869-ben, a midőn is a kormány és az államcsiny ellen intézett heves támadásai egyszerre a legnépszerübb emberek egyikévé tevék, ugy, hogy nemsokára főoszlopa lőn az u. n. intranzigens, nem alkuvó köztársaságiaknak s a radikális ellenzék egyszerre két helyről is, Párisból és Marseilleből megválasztotta képviselőül a törvényhozó testületbe. Mint a szélsőbal vezérszónoka, rendszerint keveset beszélt, de élesen; egyes alkalmakkor azonban ragyogó szónoklatokat tartott, nevezetesen az 1870. április 5-ki plebiscitum alkalmával, a midőn lesujtó támadást intézett a «hitehagyott» Ollivier ellen. Ugyanazon év julius 15-én élesen kárhoztatta a könnyelmü hadizenetet, a szükséges hitelt azonban a dolgok ezen stádiumában mégis megszavazta a háborura.

1870. szept. 4-én, mig a törvényhozó kamara tanácstermében proklamálta III. Napoleon és családja trónvesztettségét örök időkre, s a honvédelem szervezésére alakult miniszteriumban elvállalta a belügyi tárczát. E minőségében rendkivüli erőfeszitéseket tőn az országot elárasztó ellenség feltartóztatására. De sikertelenül: Párist körülfogták a német hadak s elesése mind bizonyosabbá lőn.

Ekkor történt az a legendába illő eset, hogy az akkori mozgalmak lelkévé vált Gambetta, hogy az ellenállást máshol szervezhesse, a minden oldalról körülzárt Párisból a — levegőn keresztül, egy léghajóban menekült, szerencsésen tul jutott a zárvonalon s a földre jutva, Toursba ment, hol a kormány egy bizottsága szervezte a nemzeti ellenállást. Czélja az volt, hogy ama surlódásokat, melyek a nemzetgyülésbe való választások dolgában a párisi és toursi kormány között kitörtek, elsimitsa, s hogy uj hadtesteket szervezzen, melyek az ostromlott főváros felmentésére voltak indulandók. Ő tehát Toursban a belügyi tárcza mellett a had- és pénzügyi tárczát is egyesité kezében s valóságos diktátori tartalmat ragadott magához a szerencsétlenség e válságos napjaiban s ugy akará feltüzelni honfitársait az ellenállásra egész a késhegyig, lángoló szónoklatokkal s az I. Napoleonéhoz hasonlitható proklamácziókkal. Senki se bizonyult nála alkalmasabbnak a nép szenvedélyeit fölkorbácsolni s a háborut a végletekig — guèrre à outrance — erőszakolni. Fegyver alá szólitá a nemzet minden épkézláb fiát s egész hadseregeket teremtett elő, ugyszólván a földből, azokat fölfegyverző s némi begyakorlás után a csatatérre állitá. A Lille melletti éjszaki hadtest, a később két részre oszlott nagy Loire-hadtest, s a Saône vidéki keleti hadtest bámulatos rövid idő alatt s oly nehéz körülmények között előteremtése az ő csodával határos erélyének, alkotó és szervező erejének a müve volt. E hadtestek háta mögött azonfelül erődtett gyakorló helyeket alkotott, hová nagy csapatokat terelt össze fölfegyverzés és begyakorlás végett. Ez óriási munka keresztülvihetésére egyuttal nagy kölcsönt kötött Angliában, s a departementokban bámulatra méltó áldozatkészség kifejtésére tüzelte föl a közvéleményt. Ebből szerzett fegyvert, lőszert, s teremtett tekintélyes tüzérséget. Az 1792-iki és 93-iki forradalmak emlékének behatása alatt lehetőnek hivé s e hitét nemzetével is közössé tudá tenni, hogy nagy tömegeknek az előnyomuló ellenséggel szembe állitása, háta mögött kisebb csapatok alakitása s a guerilla-háboru szervezése által lehetséges lesz az ellenséget elfogyasztani s azt franczia területről kivetni. E hitét a legnagyobb balsikerek is sokáig nem birták megrenditeni s még inkább tüzelték, hogy maga is részt vegyen a hadi akczióban, hadvezéreket csapjon el és nevezzen is s vakmerő hadiparancsokat bocsásson ki, a minő pl. a keleti hadtestnek Belfort felé inditása vala.

Még Páris eleste után sem akart tudni a békéről, s egy dekretummal még a nemzetgyülésből is megkisérlé kirekeszteni a békére hajlandóbb elemeket s midőn a párisi kormány e dekretumát megsemmisité, — Gambetta beadta lemondását, 1871. február 6-ikán.

A végkép kimerült nemzet, noha meggyőződött, hogy hiába való vérontás lett volna tovább is harczolni, még is méltányolni tudá Gambetta megdöbbentő erélyét s elismerte, hogy erőfeszitéseivel, ha egyebet nem, Francziaország becsületét legalább megmentette.

A legközelebbi választáson nem kevesebb, mint tiz kerület választotta meg képviselőjének. Ő az alsórajnai kerület mandátumát fogadta el, beadta szavazatát a békekötés ellen s aztán az átengedett területről választott képviselőkkel egyetemben lemondott a képviselőségről és San-Sebastianba vonult vissza. Csak 1872. julius 2-án, a kommune elnyomása után lépett be ismét, pótválasztás utján a nemzetgyülésbe, a hol a köztársasági baloldalnak lőn vezére. A diktatura ellen intézett tömérdek támadással nem sokat törődött, sőt 1872-ben még ő lépett föl a nemzetgyülés ellen, beutazván az országot s a provincziákon hatalmas beszédeket tartván, hogy a nemzetgyülés föloszlatását követeljék. A tömeges aláirásokkal ellátott peticzió mellett maga emelt szót a nemzetgyülésben 1872. decz. 14-én, remélvén, hogy az uj választások radikális többséget fognak eredményezni s meg lesz alkotható a tiszta, a valóságos respublika a Thiers és később Mac-Mahon konzervativ-köztársasága helyén, melyben nem volt bizodalma s csak szükségből, ideig-óráig fönnállónak hitte. — Azzal, hogy Barodet jelöltségét támogatta, még a köztársaság elnökének, Thiersnek bukását is előidézte.

Azonban heves irányának több balsikere, a monarchikus pártok egyesülése, a klerikális befolyás nagyobb jelentőségre vergődése, s kivált a bonapartisták üzelmei, a kik iránt kiolthatatlan gyülölettel viseltetett, arra birták, hogy politikáját mérsékelje. Csakhogy megmentse a köztársaságot, még az 1875. febr. 25-ki alkotmányhoz s egynémely általa nem helyeselt nagy fontosságu törvényjavaslatokhoz is, mint pl. a szenátusi választások, megjárult s lemondott a nemzetgyülés azonnali föloszlatását sürgető magatartásáról, a miért sok szemrehányást kellett szenvednie tulajdon párthiveitől.

Politikájában ezentul határozottan több mérséklet, nagyobb államférfiui körültekintés tapasztalható. Most már nem érte be vele, hogy a köztársaság állandóságába vetett hitet ápolja, de meggyőződvén, hogy az általa imádott köztársaságot nemcsak ellenségei, de tulzó barátai is veszélyeztethetik, azon igyekezett, hogy a radikális párt tulkapásait mérsékelje.

Az 1876. febr. 20-ki választások alkalmával Gambetta négy helyen választatott meg. Ő Páris egy kerületének mandátumát fogadta el. Ekkor is kétségtelen vezére maradt a köztársasági pártnak s midőn április 4-én a költségvetési bizottság elnökévé választatott, uralkodó befolyása a dolgok menetére biztositva lőn.

Gambetta a belügyi kérdésekben ezentul is nagyobbára hive maradt eddigi nézeteinek. A nov. 24-iki ülésen Eugénia császárné ellen intézett rettenetes beszédével egész vihart korbácsolt föl az elképedt bonapartisták között. A hadsereg ujjászervezésében annak erélyes keresztülvitele mellett volt. Erre a czélra nem volt oly áldozat, a mit szivesen meg ne hozott volna, mert szerinte Franczia ország hatalmi állásának visszaállitása a legmagasabb czél, melynél egy sincsen fontosabb. Ugyanez okból ellenezte a vatikáni franczia nagykövetség eltörlését is.

A klerikálisok üzelmei azonban figyelmessé tevék a veszélyekre, melyekkel a respublikát az ultramontánok fenyegeték s 1877. május 4-én egy rendkivül erélyes beszédben tört ki a papság és papi párt tulkapásai ellen, kikkel szemben, ugymond, alkalmazni kell a törvényeket. Hatalmasan tiltakozott a szószékről a május 16-ki államcsiny, mint papi csiny ellen, s aztán országszerte kezdte szervezni az ellenállást a klerikális reakczió tervei ellen s az által, hogy beutazta az országot, keresztülvitte azt, hogy 363 köztársasági képviselő választatott meg ujra. Ő az utazás alkalmával óvatosságot és tartózkodást ajánlott ugyan minden erőszakoskodástól és törvényellenességtől, de aug. 15-én Lilleben tartott beszéde végén maga is mélyen megsérté Mac-Mahont, a köztársaság akkori elnökét. «Ha, ugymond, Franczia ország a választásoknál kimondandotta az ő souverain verdiktumát: annak alá kell magát vetni, vagy — eltávozni. (Il faudra se soumettre ou se démettre.) Gambetta beszédjének e passusa alapján az elnök és a miniszterek megsértése miatt három havi fogságra és 2000 frank birságra itéltetett. S midőn a kihivó nyilatkozatot később is félreérthetetlen modorban ismételé, másodszor is elitélték okt. 12-én. De a kormány nem merészelte az itéletet végrehajtani. Gambettát soha sem fogták el s az október 14-ki választások őt juttatták győzelemre. Mac-Mahon marsall okt. 13-án megadta magát s Gambetta, mint a budgetbizottság elnöke, kétségtelen urává lőn a helyzetnek. Nemcsak a kormány kérte ki mindenben véleményét és tanácsát, de a külföld államférfiai is érintkezésbe tevék magukat vele s mindent elkövettek, hogy jóindulatát megnyerhessék.

Gambetta tudta jól, hogy ő most nagy hatalom s azzal bizonyitá be államférfiu jelentőségét, hogy hatalmával nemcsak hogy vissza nem élt, de azt a leg-

Midőn ezen kivánatot általánosságban kifejeztem, engedjétek most még meg, hogy szivből szivhez viszonozzam ugy személyetekre, mint családotokra nézve mindazon jó kivánatokat, melyeket irányomban kifejezni méltóztattatok és kérhesselek, hogy addig, mig a rendeltetés kormányon tart bennünket, támogassatok az eddigi buzgalommal, ha pedig máskép rendeli a sors, tartsátok meg minden viszonyok közt számunkra az általunk oly nagyra becsült barátságtokat. (Élénk, hosszantartó éljenzés.)

Szivélyes kézszoritások után a párt tagjai eltávoztak.

A képviselőház elnökénél.

A miniszterelnöki palotából a párt tagjai Péchy Tamás elnök lakására hajtattak, hol a belső és külső teremben félkört képezvén, **Ivánka** Imre a párt nevében következőleg üdvözölte a képviselőház elnökét:

Tisztelt elnökünk! Nekem jutott azon feladat, hogy az év fordulójával pártunk nevében üdvözöljelek. Édes örömest vállaltam e kötelességet, melynek teljesitését régi barátságunk olyannyira megkönnyiti, hogy nem kellene tulajdonképen mást mondanom, mint: épen ugy szeretlek, becsüllek, mint régente, épen ugy szeretünk, becsülünk mint mindenki, a ki közeledbe jut és tapintatos modoroddal s a mellett szilárd jellemeddel megismerkedik. Tehát élj sokáig!

De a bevett szokás mást rendel. A lejárt év viselt dolgairól, a törvényhozás működéséről, a te bölcs vezetésedről kellene szólanom; nem teszem, inkább oda mutatok, mit várunk tőled ezentul? mert hiszen nagy feladat megoldását kivánjuk épen reád bizni. Értem: a házszabályok átnézését és szükséges módositását.

Senki sem érzi mélyebben a szólás szabadság szükségét mint épen pártunk tagjai, senki sem érzi mélyebben azon kötelességet, hogy a nemzet ezen jogát meg kell őrizni és hogy épen a mi kötelességünk a kik ez idő szerint többségben vagyunk — nem engedni, hogy azon csorba ejtessék, mert hiszen mi vagyunk felelősek azért, hogy a nemzet többségének nyilvánuló akarata jusson érvényre majd akkor is, ha a képviselőház kebelében mások jutnak helyünkre vagy netalán a véletlen a világos kisebbséget emelné percznyi uralomra. Pártunk szükségét látta a fennálló házszabályok átnézését és megfelelő módositását épen most meginditani nem csak azért, mert annak tételei, egyben-másban a tényleges viszonyoknak nem felelnek meg, de azért is, mert a kiküldendő bizottság elnöke te leszel, mert tudta, hogy bölcs mérsékleted, hazaflui hüséged és a szabadság szeretete nem fog hozzájárulni soha oly korlátok vonásához, a melyek a meggyőződés nyilvánulását megnehezitenék, és tudja, hogy ugy fogod irányozni a tanácskozást, hogy a szabad szó szabad legyen a többség tagjainak épen ugy, mint a kisebbségnek, és sem elnöki önkény, sem többségi elnyomás, sem kisebbségek és egyének hatalmaskodása senkit a való elmondásában és véleményének tárgyilagos kifejtésében ne gátoltassanak s a törvényhozás tárgyalásainak komoly menete vissza szerezze a képviselőháznak azon tekintélyt és nagyra becsülést, a mely arra szükséges, hogy a meghozott törvények nem egyedül parancsoló erővel birjanak, hanem mint a viszonyok és körülmények adta szükséges, jótékony és czélszerü intézkedések ösmertessenek el még azok által is, a kik azoknak eltérő alakban való meghozását ohajtották volt.

A törvényhozás és kormányzat tekintélye és tiszteletben tartása azonos a nemzet tekintélyével és tiszteletben tartásával. Az ország lakói számának erejének és tulajdonságának a törvényesen fennálló intézmények kisebbitése és becsmérlése; a különböző — s az alkotmányos élet folyamára mulhatlan szükséges — pártok, és ezek vezérférfiainak kölcsönös lealacsonyitása, a magán és családi élet kiméletlen s a szőnyegen lévő tárgyhoz nem tartozó bevonása a vitába, akár élőszóval, akár sajtó utján tárgyilagos érvelések helyett, nem csak azokra veti vissza árnyékát a kik ilyesmit a vitába vonni jónak látják, de egyszersmind homályt vetnek a testületre, a melyben ezen eljárás szokásos, egyszersmind fegyvert nyujtanak ellenségeinknek.

Megvagyunk az iránt győződve, *de meg is hagyjuk neked tisztelt barátom* a házszabályok átvizsgálására kiküldött bizottságban a szólásszabadság s a tárgyilagos vita teljes megovása egyrészt, másrészt a ház tekintélyének minden irányban való fentartása, fognak előtted állani, mint elérendő czél.

De miért tartottuk *éppen a mostani időt alkalmasnak arra*, hogy a házszabályok felülvizsgáltassanak? Azért, hogy majd a módositott házszabályok is, éppen a te vezetésed alatt jussanak a jövő ülésszakban alkalmazásra, mert hiszen a mint azok kezdetben értelmeztetni, megmagyaráztatni és életbe léptetni fognak, ugy szolgálnak majd hosszu éveken át és te higgadtan, mérséklettel, tapintattal, mindenki jogait tisztelve, fogod azokat alkalmazni, és *ez megnyugtat.*

Mindezekből megérted, kedves barátom, hogy nekünk szükségünk van rád. Azon reményt kötjük eljárásodhoz, hogy azontul a szenvedélyek hullámai a képviselőházban mind ritkábban fognak viharos jetenetekre vezetni s annál gyakrabban fog a nemzet egyetértése oly nemesen nyilvánulni, mint azt csak imént e napokban tapasztalni alkalmunk volt, habár az előtt sem kételkedtünk, hogy akkor, ha a haza és nemzet léte és dicsősége forog szóban, pártkülönbség, nézeteltérés a magyar közt nem lehet.

Tisztelt elnökünk! Mert szeretünk és becsülünk, mert szükség van reád és tudjuk, hogy hü munkás voltál, vagy és leszel, kivánunk neked hosszu, boldog életet és áldást, örömöt családi életedben, tarts meg minket továbbra is barátságodban és működj elünkön a nemzet javára. Éljen. (Élénk éljenzés.)

Az éljenzés csillapultával **Péchy** Tamás elnök következőleg válaszolt:

Nagyon köszönöm, hogy oly szivesek valátok engem ez alkalommal fölkeresni. Annak, ki tizenöt év óta áll a politika sikamlós terén, mindenkor jól esik meleg kézszoritást váltani azokkal, kikket hosszabb vagy rövidebb idő óta egy küzdtéren működik. De fokozza ezen örömömet még az is, hogy ti épen fáradoztok, a mint ezt t. barátomnak, érzelmeitek tolmácsolójának szavaiból érzem, hogy nékem megkönnyitsétek azon feladatot, a melyet a ti bizalmatok reám ruházott. A házszabályok módositását értem. (Halljuk! Halljuk!) Megvallom, hogy ezt oly nagy és fontos kérdésnek tartom, a melynek fejtegetésébe itt ezen alkalommal nem bocsátkozhatom, már csak azért sem, mert különösen halálnám meg szivességteket, ha értekezést tartanék ezen tárgy felett. Azonban, ha már szóba került e kérdés engedjétek meg, hogy igen röviden nyilatkozhassam erről. (Halljuk! Halljuk!) Az én nézetem és véleményem az, hogy a jelenlegi házszabályok azért nem elégségesek, mert az a tanácskozási mód, és rend, a mely azokban elő van irva: ma már tényleg nem létezik. A házszabályok arra vannak alapitva, hogy midőn hosszas előkészület után a tárgyak a házba kerülnek, azok felett olyan mérvü viták keletkezzenek, a melyek ne legyenek élesek, hanem a dolog lényegét érintők és kifejtők. Igy volt ez az előtt, mikor az osztályrendszer, a melyre a házszabályok alapitva vannak, teljes virágzásban volt; mikor minden képviselőnek alkalma nyilt tehetségeit, ismereteit, tudományát és felfogását a részletes tárgyalásnál kimutatni és magának a nélkül, hogy a házban szólt volna, bizonyos pozicziót szerezni, a melyre minden, tehetséggel felruházott képviselőnek joga van.

Ma ez megszünt. Kevesen vannak, kik egyik vagy másik bizottságban részt vehetnek s azokban ismereteiket feltárhatják; a ház pedig nem egészen alkalmas hely arra, hogy az egyes tárgyak részleteikben kifejtessenek. Ebből származik azután, hogy némelykor a tanácskozások, mint Ivánka t. barátom is jejezte, eltérőkké és személyeskedőkké válnak, mert a szónokok igyekeznek maguknak megnyerni a ház figyelmét, a mi néha elmésséggel könnyebben érhető el, mint talán alapos fejtegetéssel.

Ekként megváltozván az alap, a melyen a házszabályok állanak: természetes ez félremagyarázásokra és kontroverziókra szolgáltat alkalmat, a melyek azonban távolról sem oly élesek, mint más parlamentekben. Ebből látható, hogy a magyar emberben meg van az az iránt való érzék, hogy máskép kell a tanácskozásnak menni a törvényhozás termeiben, mint ott, a hol egyesek gyülnek össze valamely tárgy megvitatására. És habár magam is belátom, hogy a házszabályok reviziója abból a czélból szükséges, hogy rendesebb tanácskozási rend és mód álljon be: osztom és pedig föltétlenül azt a véleményt, hogy soha és semmi szin alatt és körülmények közt Magyarországon a vélemény szabad nyilvánulását nem szabad korlátozni. (Élénk helyeslés.) A vélemény szabad nyilvánitása: a szabadság záloga. (Helyeslés.) A parlamentben élni sem lehet e nélkül, mert a szabad szó a parlamentnek ép oly szükséges, mint az embernek a levegő. (Élénk tetszés.)

Ez az, mi biztosithat bennünket arról, hogy ha netalán hazánkat viharok fenyegetnék, az összes pártok, az egyes véleményeket képviselők együtt müködjenek, mert abban a haza fogalmával egyesitett szabadság elvesztését látná mindenki. (Élénk helyeslés.)

Ez ad biztositékot arra nézve, hogy hazánkat soha igazán, komolyan fenyegetettnek nem tekünkjük addig, a mig e szabadság nálunk létezik, mert koronás királyunk szavára (Éljenzés) egy ember gyanánt kelnénk fel mindnyájan, hogy minden tehetségünket, személyünket és vagyonunkat a közjóért feláldozzuk (Hosszas élénk helyeslés.)

»Azt hiszem azonban, ily áldozat egyelőre nem szükséges, de készen kell lenni arra, mert az eseményeket előre senki sem láthatja.

De bármikép dőljön is el a ház tanácskozási rendjének kérdése, azt az egyet előre is mondhatom biztositásképp, hogy feladatom csak az lehet, hogy a tanácskozások menetét ugy vezessem, a mint azt t. barátom jelezte, hogy t. i. azoknak méltósága megőriztessék. (Helyeslés.) Kérlek benneteket, hogy ha netalán előfordulna — mit nem hiszek — hogy szükséges volna az elnöki székből egyik-másik esetben a figyelmeztetéshez nyulni: vegyétek ezt oly intézkedésnek, hogy a magyar parlament tanácskozásainak méltóságát növelni s tanácskozásaink iránt tiszteletet gerjeszteni van hivatva kinn és benn egyaránt. (Helyeslés.)

Más engem nem vezet, s igyekezem teljesen pártatlannak lenni ugy azokkal szemben, a kikkel együtt működtem egész pályámon át, mint azokkal szemben is, kik netalán ellentétes nézettel birnak, mert az elnöki székben egyéni nézeteimnek szabad tért nem engedhetek. (Helyeslés.) És ha azon eset állana elő, hogy a meghozandó házszabályok első alkalmazása az én vállaimon nyugodnék: oly irányban igyekezendem azokat érvényesiteni, hogy biztolitsam az egyes pártok és képviselők állását egymással szemben (Helyeslés). Kérlek titeket, legyetek szivesek engem támogatni ugy, mint eddig, és megtartani azon barátságban, a melyre minden viszonyok közt büszke vagyok és büszke leszek (Élénk harsány éljenzés.)

A párt tagjai ezután az elnöktől szivélyes bucsut véve, eltávoztak.

A párt üdvözlése után a kormány tagjai *Tisza* miniszterelnök vezetése alatt jelentek meg a ház elnökénél, azután pedig a jegyzői kar fejezte ki szerencsekivánatait.

A délelőtt folyamán az elnök Kresztics horvát tartománygyülési elnöktől kapott távirati üdvözletet.

VIDÉK.

* **Szabadszállásról** irja levelezőnk: A függetlenségi párt fényes győzelmével tartatott meg f. hó 30-án a község elöljáróságának megválasztatása. A választás 2—3 állás kivételével egyhangulag közfelkiáltással történt több száz szavazó által. Főbiróvá: *Nagy Péter* választatott meg.

* **A merényi** (Szepes m.) ág. hitv. ev. anyaegyház az egyetemes felügyelő választása alkalmával f. hó 26-kán tartott közgyülésén *ujolag* báró Prónay Dezsőre *adta egyhangulag* szavazatát.

* **A turóczmegyei** ág. ev. esperességhez tartozó tizenkét egyház közül az egyetemes felügyelőre történt választásnál hét Prónay Dezső báróra, öt Péchy Tamásra adta szavazatát.

* **A szilágymegyei** alispáni választásról még a következőket emlithetjük fel: *Bocsánczi* Adolf szilágymegyei polgármester 11 szótöbbséggel győzött Szikszay Lajos ügyvéd volt országgyülési képviselővel szemben. A harmadik jelölt Dull László a leköszönt alispán a választás előtt visszalépett. Pártja aztán Bocsánczira szavazott.

* **Sopron** városában deczember 26-án megejtetett a városi képviselők pótválasztása és pedig az 1-ső és 3-ik választókerületben. Az 1-ső választókerületben megválasztatott Friedrich Lajos 172, Printz József 159 szavazattal.— Mindkettő kormánypárti. A függetlenségi párt jelöltjei: Thiering Károly ifj. 102, Dörfler György pedig 99 szavazatot nyertek. A 3-ik választókerületben a beadott 277 szavazatból esett a függetlenségi párt jelöltjeire és pedig Burkert Jánosra 233, id. Szilvásy Mártonra 219, Zügn Samura 219 és Handler Károlyra 216 szavazat, miglen a kormánypárt jelöltjei ifju Feichtinger Ignácz 57, Ullein Antal 56, Mechle József 53, és Seltenhofer Frigyes 32 szavazatot nyertek.

* **Szombathelyen** nagy hullámokat vert az esküdtszéki tagságra jogositottak névjegyzékének összeállitása. A megyei közgyülés által kiküldött bizottság ugyanis nagyon egyoldaluan, pártszempontból kiindulva járt el. Szombathely városának képviselőtestületi közgyülésén Rusa Kálmán felszólalt ez ellen, inditványozván, hogy a nevezett bizottságnak eljárása miatt a közgyülés bizalmatlanságot szavazzon. Többek hozzászólása után mikor a véleményre felhivott tiszti ügyész is, Eredics Ferencz inditványához járult, a közgyülés, mivel különben sem ő küldötte ki a kijelölő bizottságot, hanem a megyei törvényhatóság, illetékesség szempontjából is az inditvány mellőzésével egyszerüen napirendre tért.

Ruszofil agitácziók Gácsországban.

Lemberg, decz. 30.

Az itteni ruszofil akadémia-egylet, a «kruzok» nyilvánosan kitüntette a napokban Oroszország iránti barátságos érzületét. Radzisewski tanár az itteni egyetem rektora nyilvános ülésben orosz érzelmünek nevezte ez egyletet, a miért is a ruthenek kiléptek az egyletből — mi nagy botrányokra adott alkalmat — de a többi tag megmaradt, elismerve ezáltal, hogy ruszofil irányzatot követnek.

A napokban jelent meg a «Wiestnik Narodnaho Doma» folyóirat első száma orosz nyelven. E folyóiratot az itteni «Nemzeti ház» czimü ruthen egylet adja ki, mely nagy tőkékkel és számos házzal rendelkezik s külön kaszinója van. Ez intézet az 1848-ban összebombázott lembergi egyetem romjain épült kormánysegélylyel, császári adományból és az egész országban gyüjtött adakozásokból. A «Nemzeti ház» csak oly növendékeket vesz fel tanulóházába, kik kötelezik magukat a lembergi ruthen vagy német, de semmi esetre sem a lengyel gimnáziumok valamelyikét látogatni. Az intézet élén Kowalski birodalmi- és tartománygyülési képviselő áll, Malinowski kanonokkal, ki a ruszofil felségárulási perben is szerepelt és e miatt állásától felfüggesztetett.

A ruszofil «Slowa» czimü lap, mely Ploszczanszki vezetése alatt áll, ki a felségárulási perben elitéltetett, egy bécsi tudósitásában denuncziálja a ruthenéket (kis oroszok), kik orosz uralom alatt élnek, hogy el akarnak szakadni Oroszországtól.

A «Prolom» czimü ruszofil lap, melynek Markow a szerkesztője, ki a felségárulási perben 7 szóval 5 ellen felmentetett, uj évtől kezdve háromszor fog megjelenni hetenkint és nem havonként kétszer, mint eddig. Előfizetési ára felette csekély, hogy minél inkább elterjedhessen a nép közt.

Sembratovicz, az itteni görög katholikus egyházmegye ujonnan kinevezett adminisztrátora a napokban fogadta mindkét ruthen párt küldöttségét — a ruszofil és nemzeti pártokét, — mely alkalommal a ruszofil küldöttség előzékenyebb fogadtatásra talált. Az uj adminisztrátor első körlevele pusztán ruthen nyelven jelent meg, a további körlevelek már orosz nyelven fogalmaztattak.

A «Gazeta Krakowska» irja: Nem vagyunk ugyan annyira beavatva az orosz kormány szándékaiba, mint Kálnoky gróf, és nem tudjuk, vajjon a monarchiában mutatkozó különféle tünetek változást jelentenek-e az orosz kormány hivatalos politikájában, de fontos tény, a mi Ausztriában történik. Ha szláv párt alakul valahol és nyilvánosan fellép, rögtön az orosz szlavofilizmus gyanujába keverik, mintha zászlójára Aksakow legvadabb panszlavizmusát irta volna fel.

KÜLFÖLD.

— január 1.

Az *osztrák-magyar-német szövetségről* szóló vitát a német lapok, mint látszik, az ujévbe is át akarják vinni. A *Köln. Zeitung*, mely a sokat emlegetett szerződésnek 5 évi időtartamát először hozta köztudomásra, mult évi legutolsó számaban polemizál azok ellen, kik a két birodalom közötti kötésnek *szerződési* jellegét tagadták, s csupán annyit engedtek meg, hogy az nem egyéb, mint irásbeli megállapodás. A kölni ujság erre azt mondja, hogy olyan iratot, melyben két állam egymással szemben bizonyos kötelezettségeket vállal, s melyet a fejedelmek és minisztereik aláirnak, bizvást *szerződésnek* lehet tekinteni, akárminek nevezzék is különben. Már pedig az 1879. október 15-én mindkét uralkodó aláirása által ratifikált okiratban Ausztria-Magyarország és Németország egymással szemben bizonyos kötelezettségeket vállaltak el 5 évi időtartamra. A *K. Z.* hozzáteszi, hogy bár a szerződés szószerinti szövegét nem ismeri, bizvást meri állitani, hogy mind a két állam egyetért abban, hogy a *berlini kongresssus megállapodásai képezik alapját a mostani békeállapotnak.*

Konstantinápolyban nem unnak bele az *összeesküvések* kutatásába. Legujabban, mint erősitik, *Fuad* pasát ismét elfogták, még pedig több palotai főtisztel együtt. Mindnyájokat a Jildiz-kioszkban tartják fogva, hol az örmény születésü *Vahan* effendi igazságügyminiszteri musztesár van kihallgatásukkal megbizva. Azt mondják, hogy *Fuad* pasa, mióta a multkor szabadon bocsátották, igen vigyázatlan nyilatkozatokat tett, melyeket ellenségei oly módon zsákmányoltak ki ellene, hogy ezuttal a szultánnal egy katonai összeesküvés létezését hitették el. Vahan effendi buzgón folytatja a vizsgálatot. Bizonyiték ugyan semmi sincs, de meglehet, hogy Fuad pasát eltávolitják a fővárosból, csak azért, hogy a szultán meg legyen nyugtatva. A közvélemény egyébiránt meg van róla győződve, hogy ezek az összeesküvési hirek merő koholmányok és Fuad bünösségében senki sem hisz komolyan. Mindenki sajnálja, hogy a szultán tudomásul vesz olyan följelentéseket, melyek épen akkor okoznak zavart a palotában, mikor az ország a reformok létesitését várja.

Oroszország külföldi képviselői, mint egy berlini tudósitás jelenti, utasittattak, hogy közöljék az illető udvarokkal, hogy az orosz kormánynak az utóbbi napokban sikerült a *legutolsó nihilista bizottságot is fölfedezni s annak tagjait letartóztatni.* Az egész orosz birodalomban ennélfogva *nincs többé nihilista,* Oroszország meg van tőlök tisztitva, s az anarchikus szektának külföldre menekült tagjai a házával semmi érintkezésben sincsenek. E szerencsés körülmény következtében a czár nemsokára *állandóan a fővárosban* fog tartózkodni.

Egy *bukaresti* táviratunk jelenti, hogy az ottani szabadelvü független párt és a konzervativek pártja közt, tekintettel a jövő választásokra, *fuzió* jött létre. Mindkét párt közlönyei közlik az egyesülés programmját, melynek értelmében mindkét párt hivei közös czélra törekszenek s loyális és föltétlen támogatásban részesitendik egyik vagy másik párt azon jelöltjeit, kik a legtöbb kilátással birnak a megválasztásra. A programm az *alkotmány revizióját ellenzi* és azt *időszerütlennek* nyilvánitja.

Az orosz hadsereg.

(Az «Egyetértés» tudósitójától.)

Varsó, decz. 30.

Értesitettem már önöket az orosz hadügyi kormányzatnak arról az intézkedéséről, melynél fogva dragonyosokká alakitották át a huszár- és dzsidásezredeket. Csak a testőrségben hagyták meg a huszárokat és dzsidásokat. Az uj dragonyos-ezredeket folyószámokkal látták el. A könnyü lovassághoz tartoznak a doni, kubáni, urali és tuszkenti kozákok s azonfelül a sorezredek mellett még tartalékezredek is vannak a gyalogságnál, lovasságnál és a tüzérségnél. Ez idő szerint 48 dragonyos gyalogezred van. A könnyü lovasság hadosztályokra oszlik. Mindenik hadosztály egy huszárezredből, egy dzsidás-ezredből, egy dragonyos-ezredből meg a doni kozákok egy ezredéből áll. Azelőtt 14 ilyen hadosztály volt. Van még egy hadosztály, mely tisztán doni kozákokból áll (15, 16, 17. és 18. ezred), s egy, melyhez csupán dragonyosok tartoznak. Jelenleg 12 dragonyos hadosztály van, a 18 kozákezred külön taktikai hadtestet képez tüzérségével.

Tehát összesen 66 ezred van csupa dragonyosból és doni kozákból.

Kongresszusi Lengyelországban a nyár óta konczentrálják az orosz katonaságot, de nem csodálható, hogy azoknak, kik ritkán érintkeznek a katonasággal, fogalmuk sincs annak mostani állásáról. A nyár óta ide érkezett a 9., 10. és 13. kozákezred, továbbá a tartalék-tüzérség 23. ütege. Kétséget sem szenved, hogy az orosz katonaságot a galicziai határ felé tolják. De ez nagy elővigyázattal történik, ugy hogy az avatatlanok észre sem veszik.

A Krakkó közelében fekvő Szlomnikba nemrég érkeztek a pilicai tüzérek és a miechovi kozákok. A mennyi katona vonul a galicziai határra, annyit vonnak össze kongresszusi Lengyelországban s azonfelül még erősitéseket is várnak. A kongresszusi Lengyelországban besorozott ujonczok helyébe, kiket elvittek Oroszország belső részébe meg Turkestánba, a moszkvai, riazani és smolenszki területek ujonczait hozzák ide. A Lengyelországban levő ezredek közül nem mindeniket állitották még hadilábra. A katonaság csak hadi készenlétben van.

Hire jár, hogy legközelebb nagy katonaszállitmány érkezik Varsóba. A hadügyminiszterium kérdést intézett a város elnökéhez, *Starynkievicz* táhornokhoz, hogy hány katona fér el Varsóban. A háztulajdonosoknak meghagyták, hogy tudassák helyiségeik számát az illetékes hatóságnál.

A katonaság diszlokácziójára vonatkozólag a következőkről értesülök: A lublini kormányzóságban áll a XIII. gyalog-hadosztály, nevezetesen Lublinban, Opolban, Kramikban, Lubartovban, Krasnysztovban és Zamosczban; a XVIII. tüzér-dandár Lublinban, a VIII. kozák-üteg Zamosczban, a IX. kozákezred Janovban, a X. kozákezred Zamosczban, a XIII. kozákezred Brigorájban, a XV. kozákezred Tomoszovban. Azonkivül Ivangorodban egy tartalék gyalogezred, egy vártüzérezred s egy utász-ezred áll.

A kielli és petrokowi kormányzóságokban a második vadász dandár állomásozik és pedig Czenstochan és Radomban. A XIV. gyalog hadosztály Petrokow, Lodz és más városokban, két dragonyos dandár Czenstochan, Staszow, Piriczow és más a határ mentén fekvő városokban vannak elhelyezve. Az első harczvonalban a lovasság és vadászok állanak, a gyalogság és tüzérség a második vonalban.

Mindezek természetesen hézagos adatok, legközelebb részletes és pontos tudósitást küldök.

Varsó erőditményei (12), Grodno és Hovno a legnagyobb sietséggel fognak befejeztetni. E czélból a napokban árlejtést tartanak Pétervárott. Demblinnel is hat erőditményt fejeznek be legközelebb. Katonai körökben beszélik, hogy a varsói erődök hadászati jelentősége igen csekély. A legközelebbi napokban megkezdik a Demblin-Dombrova vasutvonal szárnyának kiépitését Koluszki-Bzen-Ozarow felé, ezenkivül Ozarowot össze akarják kötni Wlodzimierrel (Vollhynia) Zawichost. Zamoic és Hrubieszow felé. A galicziai határ mentén ezzel a vasuthálózat teljes lesz. Nem sokára megkezdik a Siedlceből Malkimba vezető katonai vasut épitését is.

Az orosz katonák csak a közeli háboruról beszélnek, az orosz kozákok kancsukáikat Szt. István tornyára készülnek felakasztani győzelmi jelvényül.

Figyelmeztetjük és kérjük tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetésük a m. hó végével lejárt, hogy ujabb megrendeléseiket mielőbb megtenni méltóztassanak

Lapunk előfizetési ára:

egy hóra	1 frt 80 kr.	hat hóra	10 frt
két hóra	3 frt 60 kr.	egész évre	20 frt
három hóra	5 frt — kr.		

Lapunk **mindennap,** *tehát hétfőn és ünnepek után következő napokon is megjelen.*

Az előfizető nevének, czimének, lakhelyének s az utolsó postának tisztán s olvashatólag kiirását kérjük, hogy a lap szétküldésében hiba ne történjék

Előfizetést a hó bármely napjától elfogadunk.

Régi előfizetőink legczélszerübben cselekesznek, ha czimszalagjukat a posta-utalvány szélére ragasztva beküldik a kiadó-hivatalnak.

Az előfizetési pénzek és posta-utalványok Budapestre az „Egyetértés“ kiadó-hivatalába (himző-utcza 1. szám alá) küldendők.

Az „Egyetértés“ kiadó-hivatala.

UJDONSÁGOK.

— jan. 1.

— ***Személyi hirek.*** Herczeg *Hohenlohe* főudvarmeser tegnap este Bécsből Budapestre érkezett. — *Frigyes* főherczeg visszautazott Pozsonyba és pár nap mulva Bécsbe utazik. — *Pásztélyi* püspök pár nap mulva visszatér Ungvárra. — *Bedekovics* Kálmán horvátországi miniszter tegnap este Zágrábból Budapestre érkezett. — *Tölgyessy* Arthur festőművész a napokban Párisba utazik. A művész egy egész évet fog Párisban tölteni tanulmányok tétele czéljából. — Dr. *Kerntler* Ferencz, a tabáni iskolaszék lemondott elnöke, a bizalomnak engedve az elnökséget ismét elfogadta. — *Tiszti* Lajos, az aradi «Alföld» volt szerkesztője visszalépett a lap szerkesztésétől.

— ***A királyi*** család mind a Sylviszter-napját, mind pedig az ujévet a budai várpalotában családi körben töltötte. A trónörökös nejével együtt tegnap délután érkezett meg, hogy az ujév ünnepén felséges szüleinél lehessen. Tegnap reggel nyolcz órakor indultak el Bécsből a rendes gyorsvonattal és délután két óra 31 perczkor érkeztek meg Budapestre az osztrák államvasut pályaudvarába. A trónörököspár kiséretében jöttek: Bombelles gróf a trónörökös főudvarmestere és Mitrowski gróf őrnagy hadsegéde, valamint Pálffy grófnő a trónörökösné főudvarmesternője. A pályaudvarban a trónörököspár fogadására a hatóságok részéről: Thaisz főkapitány, az osztrák államvasut részéről pedig Blazsovics igazgató, Leitner forgalmi felügyelő és Littmann felügyelő-állomásfőnök voltak jelen. A trónörököspár és kisérete számára a vonathoz két uj szalon-kocsi volt csatolva, a melyek az egymással való közlekedés fentartására folyosóval vannak ellátva. A vonaton a szolgálatot az osztrák államvasut részéről Gutmann Károly forgalmi ellenőr és Kattusz József főmérnök, a magyar vasuti és hajózási főfelügyelőség részéről pedig Marzsó felügyelő teljesitette. — A trónörökösné ez alkalommal ha-

---

nagyobb mérséklettel gyakorlá. A köztársaságellenes kormány, melynek Fourtou belügyminiszter volt az inkarnácziója, 1877. deczemberben megbukott s a a Dufaure-kormánynak adott helyet, a mivel Gambetta befolyása még inkább megszilárdult s lehetővé lett a legnehezebb munka, a köztársasági államforma megszilárditásának és állandósitásának megkezdése, a közigazgatás, az igazságszolgáltatás, a nevelésügy, a hadügy és a diplomácziai külképviselet terén, hol eddig köztársaság, ellenes elemek voltak, ha nem is tulsulyban, de nagy mértékben képviselve. Ezek epuráczióјához fogott most a kormány meghatározott sorrendben, a vád, melylyel a kormányt illették, hogy tulajdonképen csak a Gambetta kreaturája s annak irgalmából áll fönn, ha nem volt is alaptalan, de nem is szolgált gyalázatára, ép oly kevéssé, mint a később következett Freycinet-kormánynak, mely szintén e váddal illettetett.

Mac-Mahonnak e köztársaságositó munkával szemben mind nehezebb állása lőn, s midőn az áramlat a hadseregre is sort keritett, melyben ő neki annyi hive, bajtársa, katonabarátja volt, kiknek most mind le kellett tenni kardbojtjokat, ő se maradhatott többé helyén, — beadta lemondását a köztársasági elnökségről, mely elfogadtatott s 1879. jan. 30-án a kongresszussá összeült képviselőház és szenátus 670 szavazat közül 563-mal Grévyt választá meg a köztársaság elnökévé, Thiers régi barátját, a kétségtelen köztársasági érzelmü férfiut. Gambetta pedig a képviselőkamarának lőn elnöke. Ezekkel és a Waddington-Freycinet-Say-Ferry-miniszteriummal gyorsabb ütemben haladhatott a republikánusok átalakitó munkája.

Ez előzményeknek szükségszerüleg oda kellett vezetni, hogy Gambetta, ki az egésznek mozgató lelke volt, nem intézhette többé az ügyeket a nélkül, hogy a formai felelősségből is ki vegye a maga részét. Mind sürgetőbbé vált a szükség, hogy belépjen a kormányba. 1881 végén, november 15-én csakugyan meg is alakitá a róla nevezett miniszteriumot, mely azonban, csodálatos módon, sokkal rövidebb életü vala, mint akár a legnépszerütlenebb kormányok bármelyike előbb. Gambetta, mint kormányelnök, alkotmánymódositó javaslatot terjesztett a törvényhozás elé, nevezetesen a választásoknak lajstrom szerinti megejtését czélozva. A 33-as bizottság, melynek e javaslat véleményadás végett kiadatott, a háznak e javaslat elvetését ajánlá. Jan. 26-án tárgyalta a képviselők kamarája a javaslatot, elhatározván, hogy az alkotmányt nem csak egy részben, mint Gambetta, hanem átalában módositani kivánja. Gambetta ekkor kijelenté, hogy a kormány többé nem vesz részt a szavazásban s nyomban az ülés után Grévyhez ment és társaival együtt benyujtá lemondását. Freycinet bizatott meg az uj kormány megalakitásával, melylyel szemben Gambetta loyalisan kijelenté, hogy ezzel szemben az ellenzékeskedést nem csak folytatni nem fogja, de azt inkább támogatni kész.

Politikusok azt gyanitják, hogy Gambetta bukása előre kicsinált terv szerint ment végbe, az alkotmányrevizió terve csak ürügyeül szolgált a lemondásnak; valódi oka az volt, hogy Gambetta, mint az akczió embere, még nem látta elérkezettnek a maga idejét.

Gambetta bukása után atyja látogatására Nizzába ment s rövid időre visszavonult a politikától. Visszatérte után is kerülte az előtérbe tolatást, — de azért mindenki ugy tekintette, mint az erélytelen, gyenge Grévy után a köztársaság elnökét.

Annyi bizonyos, hogy az utolsó husz év alatt Francziaországnak nem volt olyan fia, a kire annyi jogosult reménynyel tekinthetett volna nemzete, mint Gambettára. Mit váltott volna be e reményekből, ha oly váratlanul ki nem alszik élete épen akkor, midőn delelő pontja előtt állott ragyogó politikai karrierjének? — ki tudná azt megmondani!

Benne Francziaországnak ma kétségtelenül legjelentékenyebb fia veszett el. — *rs.*

A GÁLYARABOK.

FRANCZIA REGÉNY.

Irta: PIERRE ZACCONE.

ELSŐ KÖTET.

1

I.

Burty gróf halála.

Az 1845. év február havának egyik estéjén a párisi Aumale-utcza egyik legcsinosabb palotájának fényüzéssel butorozott szobájában egy fiatal embert láthatunk, ki iróasztala mellett ülve, lázas sietséggel veti a betüket az előtte levő papirlapra.

Alig huszonkét éves ember, de kiélt, komor vonásai rávallanak a könnyelmü életmódra, melyet a mostani ifjuság folytat; haja és bajusza szőke, szeme sötétkék; arczvonásaiban bizonyos határozatlanság nyilatkozik, mely gyönge és minden benyomásnak könnyen engedő jellemet, heves, mohó természetet árul el.

Már a harmadik levél megirásához akart fogni, midőn csöngetés hallatszott.

A fiatal ember, ki ugy látszik, egyedül és szolga nélkül volt otthon, fölállott az asztal mellől s maga ment ajtót nyitni.

Magánál valamivel idősebbnek látszó s vele teljes ellentétet képző barna fiatal emberrel tért vissza.

Emez a közepesnél valamivel magasabb termetü volt, csinnal, izléssel, de polgárias egyszerüséggel öltözve.

— Jóestét, Paul, szólitá meg a szőke fiatal ember a jövevényt, kezet nyujtva neki.

— Jóestét, Maxime, viszonzá emez, némi tartózkodó tisztelettel fogadva a kézszoritást.

— Ah, te mindig boldog vagy, szólt Maxime, székkel kinálva vendégét, életmódod nyugodtsága olyan ékesszólóan nyilatkozik arczodon, hogy a ki nem ismer is, irigyed lehetne.

— Hogy bárkinek is irigység tárgya lehetnék, ez már maga is kétséges, de az már egészen bizonyos, hogy nem lehet irigyem a csillogó Maxime de Brescé, kit Páris legelső arszlánjai is mindenben utánozni törekesznek.

— Pedig irigyed vagyok, viszonzá Maxime, s habozás nélkül adnék oda az életemből tiz évet, ha sorsomat a tieddel cserélhetném föl.

— Igazán? mondá Paul mosolyogva, — elcserélnéd arabs méneidet iróasztalomért, a mely mellett naponkint tizenkét órán át görnyedek — független életedet az én rabszolgaságomért, és ötvenezer frank évi jövedelmedet az én hatezer franknyi fizetésemért.

— S te hatezer frankkal boldog tudsz lenni?

— Nem csak magam tudok boldog lenni, hanem másokat is azzá tehetek. A magam szükségletére bőven elégséges négyezer frank; van tehát évenkint kétezer franknyi fölöslegem. Ebből a fölöslegből neveltetem unokahugomat, kinek anyja — szegény testvérem — egy nyomorulthoz van lánczolva, a kinek bünei semmivé tették életét. Ezelőtt öt évvel, mikor unokahugom tiz éves volt, nevelő intézetbe adtam, hol ezer frankot fizetek érte. Azóta évenkint félreteszek hozományára ezer frankot, a mi husz éves korára tetemes összeggé fog felszaporodni.

Maxime de Brescé vicomte komor arczczal s lázas izgatottsággal hallgatta ezt a beszédet.

— Csodálatra méltónak talállak s ismétlem, hogy örömest cserélnék veled, mondá hévvel.

— Hogyan, Maxime, te!...

— Én, Paul, én, De Brescé vicomte, örömest lemondanék nevemről és rangomról a Paul Mercier nevéért és állásáért, ki egykori iskolatársaim közül a legszerényebb, de a legnemesebb s legtisztesebb is.

— Alig hiszek füleimnek, szólt Mercier meglepetve.

— Hallgasd hát, mondá Maxime.

S zsebéből egy levelet véve ki, melynek finom, hosszukás vonásai női kézre vallottak, hozzátevé:

— Ezt a levelet hugom irta, ki anyámmal együtt falun lakik. Halld, mit ir:

«Kedves jó bátyám!

«Hát te már mindig csak képzelt aggodalmakkal fogod magadat gyötörni s örökké vádolod magadat olyan hibákkal, a melyek nem léteznek? Minek az a sok mentegetőzés azért, hogy járadékunkat két héttel később küldöd s mi szükség olyan erősen bizonyitgatod, hogy jó anyánknak a hajótörésből megmented kis vagyonát? Nem tudod-e, hogy anyánk ugy ebben, mint minden más tekintetben teljesen megbizik a te vigyázatosságodban? Attól féisz, hogy ez a késedelem zavarba hoz bennünket; légy nyugodt: tizezer franknyi járadék falun egész vagyon, s én annyit takaritottam meg, hogy fél évig sem szenvednénk szükséget semmiben.

«Isten veled kedves Maxime; üzd el aggodalmaidat, a melyek busitanak s gondolj valahára az élvezetekre is. Ezt kivánjuk tőle csupán, s a te életkorodban ennek a teljesitése könnyü dolog.

«Még egyszer, isten veled. Gondolj gyakran szerető testvéredre.

Maria de Brescé».

Maxime, miután a levelet elolvasta, letette az asztalra s kezével elsimitá homlokát.

— Mint látod, anyám egész vagyonával én rendelkezem; ő vakon bizik bennem, s azt hiszi, hogy csak két heti késedelemmel küldhetem be neki járadékát. Tudd meg tehát, hogy az a vagyon sehol sincs már. Elvesztettem, elpazaroltam az egészet.

— Lehetséges-e?! kiáltott föl Mercier megdöbbenve.

— Igen, barátom, folytatá Maxime sápadtan, — anyámnak semmije sincs. A legnagyobb nyomor vár reá és hugomra s ez annál lesujtóbb, mert csak nem is sejtik...

Felugrott, megtörölte homlokát, melyen veriték gyöngyözött, és kétségbeesetten tekintett föl az ég felé.

— Oh mennyi álmatlan éjet és kinos álmokat okozott nekem ez a csapás! kiáltott föl. — Meg kell bele őrülnöm!

— De hogyan történhetett ez a szerencsétlenség?

— Szerencsétlenség? Mond inkább büntény — aláváló, megbocsáthatatlan büntény... Most már tudod, hogy milyen áron lehettem az arszlán-világ irigyeltje s miért irigylem mégis a te szerény állásodat, nyugodt lelkiismeretedet, szennytelen becsületedet!

— Szegény barátom! mondá Mercier, megfogva es megszoritva a vicomte kezét, — helyzeted valóban borzasztó, de kétségbe sohasem kell esni. Vedd elő lelki erődet, kutasd, hogy minő segédforrásokhoz folyamodhatol, barátaid közül kiket szólithatsz fel segitségedre s küzdjél a katasztrófa ellen akaratod és lelked egész erejével. Talán még kijuthatsz ez örvényből.

— Nem lehet!... viszonzá Maxime. — Megkisértettem mindent, meggondoltam, mérlegeltem mindent, s a kétségbeesésnek csak akkor engedtem át magamat, mikor meggyőződtem, hogy reménytelenül el vagyok veszve.

— De nagybátyád, Burty gróf, a kiről azt mondják, hogy négyszeres milliomos?

— Még annál is gazdagabb, mondá Maxime keserü mosolylyal, — s bresti birtokán, hol vén gazdasszonyával egyedül él, nem költ el évenkint ötezer franknál többet... Mikor még a lejtőjének csak az elején voltam s ötvenezer frank elég lett volna megmentésemre, megtagadta tőlem ezt az összeget, azt mondván, hogy nem teheti folyóvá a pénzt; különben is az én számomra takarékoskodik; halála után majd hasznát veszem. Minden követ megmozditottam, hogy szivéhez szóljak; annyit ért, mintha kőhöz beszéltem volna... A szerencsétleneknek nincs barátjok a földön...

— Nos, barátom, mondá Mercier, — én bebizonyitom neked az ellenkezőt.

— Hogyan?

— Ki tudja, nem keritem-e elő számodra azt, a mit eddig hasztalan kerestél?

— Lehetséges-e?

— Michaud, főnököm, igen gazdag bankárokkal és gyárosokkal áll összeköttetésben, s én hiszem...

Maxime kezet nyujtott barátjának.

— Derék Paul, mondá melegen, ha valaha félreismertelek, bocsáss meg és fogadd köszönetemet.

— Majd csak akkor, ha tettem is valamit, viszonzá Paul fölállva.

S miután még megigérte, hogy másnap eljön, sietve távozott.

Maxime, mihelyt egyedül volt, visszaült asztalá-

vannaszinű barna ruhát, ugyanolyan szinű, testhez álló felső kabátot és tollas karabinier-kalapot viselt. A mai napon déli 12 órakor a trónörökös nejével együtt látogatást tett a Koburg herczegi párnál, a honnan három órakor tértek vissza a budai várlakba. Koburg Fülöp herczeg és neje ma ebédre a királyi pár vendégei voltak, hogy részt vegyenek a családi ebéden, a melyen együtt voltak a királyi páron kivül a trónörökös pár és Mária-Valéria főherczegnő is. Holnap délután félhétkor udvari ebéd lesz, melyre mintegy ötvenen kaptak meghivót.

— **Kossuth Lajosnak** az ő vasmegyei tisztelői által készitett arany tollat, mint a «Dunántul» irja, csütörtökön küldötték el Turinba. A tollat a következő levél kiséri: Mélyen tisztelt uram! A kincsért, a mit Ön e nemzetnek «Irataim» czimü müvében ajándékozott, hálánkat valami jel által nyilvánitandó, valamint annak igazolásaul, hogy nyolczvanadik születésnapja alkalmából bár csendesen, de szivből ünnepelünk, a mellékelt csekély emléket ajánljuk fel, kérve Önt, hogy ne az értékre, hanem az érzelemre tekintve, fogadja azt szivesen. Az ég minden áldását kérve az Ön számára, maradunk vasmegyei hálás tisztelői.

— **Égi tünemény.** Ercsiből irják e hó 1-éről: Szokatlan látványnak voltak szemtanui tegnapelőtt este hat óra felé városunk lakósai. Az égen egyszerre nagy fény támadt, mely messze lövelte sugarait, azután egyszerre kis dörgés és rakétaszerü csillaghullás volt. Ugyanez időben Budapesten is láttak hasonló fényt, mely körülbelől hat másodperczig tartott. Itt is röppentyünek tartották, de a fény udvara sokkal nagyobb, szélesebb volt, hogysem rakéta lehetett volna. A főváros több pontján szintén látták ezt a tüneményt.

— **Izgató falragaszok Varsóban.** Az utolsó napokban azt hitte itt mindenki, hogy a tavalyi zsidóüldözések ismétlődni fognak. Három éjszakán át razziákat tartottak a város minden kerületében s háromszáz csavargót rendőri felügyelet alá helyeztek. A karácsonyi ünnepek alatt lovas és gyalogos őrjáratok czirkáltak városszerte. A falakról zsidóüldözésre izgató falragaszokat tépett le a rendőrség. A boltok mind be voltak zárva az ünnepek alatt. A «Praga» városrészben zsidóhecczet rögtönzött néhány mámoros katona, de a rendőrség hamar véget vetett a veszekedők kedvének.

— **Munkácsy Mihály** *Ligeti* Antalhoz intézett ujabb levelében ismételten fejezi ki örömét a felett, hogy nemsokára ismét lesz alkalma hazáját meglátogathatni. Levelében finom humorral azt a megjegyzést teszi, hogy valahányszor még valamely utnak oly nagyon örült, csaknem mindannyiszor az utazás előtt megkapta régi, kellemetlen baját, mely az elutazást meghiusitotta. Reményli azonban, hogy baja ebben az esetben kivételt fog tenni.

— **A farkasok** — irják lapunknak Turkevéről — vidékünkön is garázdálkodnak. Mult hó 28-án, városunkhoz közel fekvő «Kabai» pusztán, fényes nappal 5 farkas rontott be a tanyába és 5 juhot tépett szét, kettőt egészen felfalt, hármat csak összeszaggatott. A juház észrevette a kellemetlen gazdálkodást, kirohant puskájával és kutyájával és nagy ügygyel-bajjal birta a kellemetlen vendégeket elriasztani.

— **Feloszlatott munkásgyülés.** A budapesti munkások mérsékelt frakcziójának vezetői népgyülést hittak egybe ma délutánra, hogy megvitassák a magyar parliamentben legutóbb fölvetett szocziálisztikus eszméket és az általános választóijog kérdését. A Jarosai-féle sörcsarnok szorongásig megtelt munkásokkal, kik kisebb-nagyobb csoportokra oszolva már a népgyülés megnyitása előtt is nagy tüzzel vitatkoztak e dolgok fölött. A kik a budapesti munkások pártviszonyait ismerik, mindjárt megjósolták, hogy fel fogják oszlatni a gyülést, mert a radikális frakcziónak nagy számmal megjelent hivei azt kivánták, hogy közülök válaszszanak elnököt. Ugy is lett. A vita már az elnökválasztás körül olyan botrányossá, olyan zajossá fajult, hogy az elnök több sikertelen kisérlet után kénytelen volt feloszlatni a gyülést. A radikálisok *Farkas* Kálmánt akarták elnökül, mig a mérsékeltek dr. *Csillag* Zsigmond megválasztását követelték zajosan. A gyülést az utóbbi nyitotta meg elég tapintatos és kiméletes módon, elmondva röviden az összehivók nevében az egybejövetel czélját s kérve a megjelenteket, hogy válaszszanak elnököt és jegyzőket. Erre aztán egetverő lárma keletkezett a terembe. Az egyik rész Farkas Kálmán nevét hangoztatta bámulatos kitartással, a másik meg Csillag Zsigmondét, ki azzal vetett véget — de csak egy pillanatra — az éktelen zsibongásnak, hogy szavazásra bocsátotta a kérdést s a munkások kezeik feltartásával jelezték kivánságukat. A Csillag Zsigmond hivei többségben voltak s igy ő foglalta el az elnöki széket. A radikálisok azonban nem hagyták ennyiben a dolgot s ujra megkezdődött a sikettitő zajongás. Azt követelték egyre, hogy «elnököt válaszszunk», de a választás módját elfelejtették megmondani. A terem közepén ketten-hárman is állottak föl egyszerre s beszéltek szörnyen hadonázva, csakhogy maguk is alig hallották tulajdon szavukat. Az elnök csengetyüje belerekedt a folytonos csititgatásba, s utóbb már poharak csengetésével próbálták lecsendesiteni az izgatott tömeget. Hasztalan volt minden erőlködés. A radikalisok követelték jussukat, s nem akarták meghallgatni *Kürschner* Jakabot sem, ki azért állott föl székére, hogy Csillag Zsigmond megválasztását kihirdesse. Lehurrogták kegyetlenül s egy hang meg épenséggel azzal vádolta hogy hazugságot enuncziál. Ez a vád inkább elkeseritette a Csillag-pártiakat s azt akarták minden áron, hogy utasitsák ki a teremből azt az embert, ki hazugnak mondta az előadót. De a mérges közbeszólónak volt esze, hogy nem jelentkezett. Kürschner másodszor, harmadszor is hozzáfogott a szóláshoz, hogy kifejtse a napirendre tüzött kérdéseket, de szavait elnyelte a lárma. Ennyi hiábavaló kisérlet után átlátták a népgyülés egybehivói, hogy nem boldogulnak a radikálisokkal. Csillag Zsigmond fölállt székére s feloszlatottnak nyilvánitá a gyülést. Enunczíáczióját azzal a megfontolatlan kifakadással toldotta meg, hogy «azok az emberek, a kik a nép ügyéből is botrányt csinálnak, nem munkások, hanem csőcselék.» — Azt a «viszhangot», mely erre támadt, elképzelni is alig lehet. Csillag Zsigmond megindult kiséretével a kijáró felé s mig hivei «éljen»-eket zuditottak utána, addig a radikálisok zajos «abczug»-okkal bucsuztak el tőle. A tömeg nem mutatott kedvet az szélédésre s csak akkor kezdett oszladozni, mikor *Batiz* kapitány kijelentette, hogy ha el nem oszlanak békességben a munkások, majd ő eltávolitja őket. A vendéglő előtt megállapodtak néhány perczre a zajongók s nagy közönséget csőditettek maguk köré. Azután odébb állottak fáradtan, csöndesen.

— **Egy öngyilkossághoz.** Rázsó Lajos, Szilágymegye öngyilkossá lett főjegyzője, mint lapunknak Zilahról irják, nem szájába, hanem kis agyába lőtt s egy napi szenvedés után deczember 24-ikén elhunyt. Kivánsága szerint Szakácsiba, birtokára vitték s ott temették el. Öngyilkosságának okát még csak legtávolabbról sem sejtik, mert mindenki a legmegelégedettebb embernek tartotta. Találgatásoknak ily esetekben annál tágabb tere van s e tért ugyancsak foglalgatják.

— **Rejtett ólomdarabok.** Buturlin varsói rendőrfőnököt, a czári család rokonát, nevetsegessé tette legutóbb tulságos elővigyázata. Egy idevaló divatárus ruhát küldött Pétervárra a czárné számára. Mielőtt utnak inditották volna az öltözöt, megtekintette több előkelő hölgy, kiket egy uri családból való csendőrtiszt kisért. Az öltözet általános tetszésre talált, csupán a testőrtisztnek nem volt inyére, mert a vállfüzőn három csomót fedezett föl, melyek ruha alá varrt golyókhoz hasonlitottak. Az a gyanuja támadt rögtön, hogy a czárné ellen merényletet terveztek. Elment azonnal Buturlinhoz s elmondta neki, hogy mit fedezett föl. A rendőrfőnök elsietett néhány detektiv kiséretében a divatárus boltjába, hogy konstatálja a merénylet tervét s letartóztassa az összeesküvőket. A vállfüző bélését fölfejtették s két ólomdarabot találtak alatta. A divatárus a szolgálatában levő varróleányokkal együtt azt vallotta, hogy minden vállfüzőbe raknak ilyen ólomdarabokat, hogy a ruha ránczokat ne vessen. A szakértőkként kihallgatott orosz hölgyek megerősitették ezt a vallomást, de a rendőrfőnök még sem engedte meg, hogy az ólomdarabokat bevarrják a ruhába.

— **Gyilkosság.** Liptó-Szentmiklósról a következőket irják: E hó 23-án, Liptó-Szentmiklóshoz közel, egy öreg házaló zsidót szétzuzott koponyával találtak. A tettes, kit nem sokára kézrekeritettek, a szomszédos falu kovácsának az inasa, 14—15 éves fiu. Pénzvágy ösztönözte e gyilkosságra. A zsidónál talált 12 frtnyi összeget, valamint annak szemüvegét elrabolta, mit is vizsgálat alkalmával nála megtalálták. Gyilkoló eszköz hiányában a zsidót saját botjával verte agyon.

— **Rejtélyes gyilkosság.** A cserkuti csárda közelében mult hó 25-én hullát találtak, melyben Soós Ferencz ács személyére ismertek. A vizsgálat azonnal kezdetét vette. A hulla orvosi bonczolás alá vétetett. A bonczlelet szerint külsőleg semminemü erőszak jele nem volt látható, belülről azonban a ketté hasadt sziv s a bezuzott oldalbordák külerőszakra vallanak. A gyanu egyik társát terheli, ki vele Cserkuton munkálkodott s a gyilkos eset megtörténte után eltünt, azonban már elfogatott.

— **Hatos Sándor**, a rablógyilkos katonaszökevény egyik szerencsétlen áldozata, a kocsis — mint lapunknak irják, — zala-apáti-i illetőségü, hol azt nagy részvét mellett temették el. A szerencsétlen kocsis a végzetes napon N.-Kanizsára volt menendő, hogy a zala-apáti-i gépész fiát onnan az ünnepekre haza hozza.

— **Tüz a szánkában.** Rozsnyóról irják: Karácsony másodnapján két hölgy szánkázni ment két férfi társaságában, kik szivaroztak és vidám beszélgetés közben nem ügyeltek a szánkába hullott szikrákra. Egyszerre csak kellemetlen perzselés szagát érezték; a nők megijedtek, megállitották a szánkát s a mint felálltak, az egyik hölgy lángba borult. A közel levő férfiak lélekjelenléte és a hó megmentette a nőt a nagyobb bajtól.

— **Kikeresztelkedés.** Salamon Ödön hirlapiró vasárnap délben tért át a zsidó vallásról az evangelikus vallásra. Az egyházi szertartást Győry Vilmos végezte a deáktéri templomban. Keresztanya volt Jekelfalussy Andorné, keresztatya Losonczy Farkas Károly, Miskolcz volt polgármestere és országgyülési képviselő. Tanuk voltak: Asbóth Jenő, Vidacs János, Losonczy Farkas Béla, ifj. Farkas János.

— **Rablótörténet.** Alig mulik nap, mely valami uj rabló ujabb garázdálkodásáról ne adna hirt. A közbiztonság a szó legteljesebb értelmében rosz lábon áll, a merényletek, melyek a régi kirhedt haramiák korában sem tartoztak a rendes foglalkozások közé, már-már rémületbe ejtik a lakosságot. A rablók egész falukat rettegésbe tartanak, ott laknak a békés lakosok közt és nincs mód őket elriasztani. Majd a lakodalmasok mulatozását zavarják meg, majd itt, majd ott tünnek föl s töltik gonosz kedvteléseiket. Nincs mit csodálkozni, ha jó akaratu szomszédaink vagy sugalmazások után más idegen nemzetek irói egyszerre a haramiák fészkéről fognak irni s a már már elenyészett betyárságot halottaiból feltámasztják. Turkevéből ugyanis a következőket irják lapunknak: Kozma Pista és Erdélyi Gyurka hirhedt futóbetyárok, a mult héten — daczára, hogy a csendőrök már berukkoltak — megkeresték határunkat is. Az ugynevezett szentmártoni csorba tanyán az ott lakó Vikler Móricz bérlőnéi bementek az isiállóba, megparancsolták a kocsisnak, hogy a legjobb két lovat nyergelje föl s aztán rápattanva odább álltak. A kocsis, meg a házinép, a csendőrség is ütheti a nyomát. T.-Füredről pedig a következőket irják, mely kiegészitéseül szolgál a lapunkban már rövidebben közölt történetnek: Városunkat s az egész vidéket, le Szolnokig, két álló hónap óta valóságos ostromállapotban tartotta két vakmerő betyár: Erdélyi Gyurka és Kozma Pista. Eleinte csak a környéken garázdálkodtak s megelégedtek azzal, hogy, tájszokás szerint, az egyes földbirtokosok tanyáin legyeskedtek, de az utóbbi időben, látva, hogy a legjobb fegyverekkel biró megyei pandurság velük szemben jóformán tétlenül kénytelen vesztegelni, rendesen bejártak a városba s fényes nappal zavartalanul mulatoztak; a városháza előtt rálőttek a kisbiróra; az egyes boltokban revolvereket, töltényt zsaroltak. Baráth Endre erélyes csendbiztos jelenléte egyidőre elriasztotta őket a környékből, s ez időközbe esik a lapokban a mult héten közölt *rékasi rablógyilkosságuk*; de már vasárnap este Rékasról visszatérőben bementek a Patkós csárdába s az ép ottlevő lakodalmas népre fegyvert szegezve, s nagyobb összeg pénzzel kérkedve, hajnalig mulatoztak. Karácsony első napját Füreden töltötték s ünnep másodnapján délelőtt 10 órakor részegen bementek Medveczky Károly vaskereskedőhöz s három revolvert csikartak ki. Neszét vették azonban, hogy a helyben állomásozó csendőrség hirt kapott csinyjükről s igy meneküléshez láttak. A város végén leszállitották a bakról a kocsit jártató szolgabiró kocsisát (mint lapunkban már emlitve volt) s kocsira kapva elvágtattak Igar felé. A kocsis a csendőr-állomáshoz futott s az őrvezetővel hirtelen előszerzett lovakra kapva, a rablók után eredtek. Igar alatt érték be őket s a csendőr utánnuk lőtt, de lova megbokrosodván, levetette. Ujra lóra kaptak. A rablók e közben egérutat nyerve, az u. n. Patikárus-tanyán egy dupla vadász-fegyverre tettek szert. Igaron kiállt parasztlovak helyett a csendőr s a kocsis Széky Péternél pihent, erős ménre ültek s innen erősitést nyerve tovább folyt a hajsza. Igarról Kócsnak fordulva Lovassy Ákos tanyáján érték be ujból a rablókat, kik itt hátas lovat követeltek. A tanyásgazda, Cinege István adott is nekik s az ő előrelátása okozta vesztüket. Ő ugyanis két szüz hátu lovat adott alájuk s ezek a lovaghoz nem szokott állatokkal sehogy se birtak boldogulni s igy történt, hogy az elmaradt üldözők, Tóth Gábor kasznárral erősbödve a tanyánál megkapták őket. A csendőr hibás csendőrfegyvere helyett a gazdától ujat kapva, felszólitotta a csökönyös lovaikkal vesződő rablókat a megadásra s ezek dühös káromkodás és fenyegetőzéssel válaszolva, Erdélyit lelőtte a lóról. Erdélyi a sörétes lövés után ismét fölállott s a ló mellől a csendőrre lőtt s golyója ennek füle mellett fütyölt el. A csendőr ujra tölt s Erdélyí társával, ki lovát nem birván a szikérjegén átvinni, szintén gyalogmaradt, Vajda János tanyája felé haladt, jó előre beizenve a tanyára R. Ferenczczel, hogy két hátas ló készen álljon. Meghallotta ezt Cinege, s szekérbe fogott. Ekközben a betyárok már jól elhaladtak s csakis a csendőr őrvezető, egyedül, gyalog, nyomult a két betyár után. A kocsi már akkor érte el a többiekkel, mikor a rablók a Szana tanya felé fordultak. Itt többszörös sikertelen felhivás után a csendőr ismételve rálőtt Erdélyire, kire az akkor elősiető Tóth Gábor kasznár is rálőtt, mig végre Erdélyi megadta magát. Kozma azonban egy tyukólba bujt s mindkét kezébe revolvert kapva, kiált az ajtóba. A csendőr sikertelen felhivása után rálőtt, valamint Szathmáry Pali kocsis is, kinek revolvergolyója a rabló homlokát találta, de a koponya csonton nem hatolt át. Erre az ajtó becsapódott s a csendőr todalépett az ólhoz, s benézett ajtaján, de Kozmát nem látván, azt hitte, hogy az ajtó mögé rejtőzök, tehát ujra belőtt az ajtón keresztül kétszer, Szarvas Bálint pedig egyszer. Ekkor Kozma Pista is megadta magát s megkötöztetvén, beszállittattak Füredre s innen erős fedezettel 27-én Egerbe. Erdélyi Gyurka temérdek könnyü golyó és sörét, Kozma Pista pedig egy sulyos golyó s több könnyü sebet kapott. A derék csendőr neve: Pál Dániel gyalog csendőr őrsvezető, ki már egyszer egy 75 éves aggot kimentett a lángoló házból.

— **Arany János** szobrára *Földy Jánosné* urhölgytől, az általa deczember 27-én a várszinházban rendezett *hangverseny* tiszta jövedelme gyanánt ma *327* frt *85* krt kaptunk. A sikerült est jövedelme, mint a szerkesztőségünkhöz intézett levélből értesülünk, összesen 601 frt 90 kr volt; ebből levonva a szinházért fizetett bérül 200 frtot és 74 frt 5 kr vegyes kiadást, marad a fentebbi összeg. Földy Jánosné asszony egyuttal köszönetét kivánja kifejezni ama kisasszonyoknak, kik mint gyüjtők buzgón fáradoztak a szép anyagi siker elérésében, nevezetesen Bausznern Lujza, Bénárd Klára, Benkő Gizella, Bolbericz Leona, Brinkmann Mariska, Héger Gizella, Horvát Róza, Kőszegi Marianne, Kriszt Józsa, Meczner Leona, Merfort Etta, Riskó Irén, b. Splényi Erneszta, Schreiber Margit, Szmekál Irén és Vásárhelyi Csilla kisasszonyoknak — továbbá *Bénárd* Lajósné urnőnek, ki szives volt a gyüjtő iveket átnézni, a befolyt összeggel összeegyeztetni, s a bevételi és kiadási tételeket összevetve megvizsgálni, ugyszintén dr. *Szalay* László urnak, ki nem kimélt fáradságot és utánjárást, hogy minél nagyobb legyen a tiszta jövedelem, és minél több jusson a hazafias czélra. Végül köszönet illeti a *gáztársulatot* is, mely a légszeszvilágitást dij nélkül engedte át. — A fentebbi 327 frt 85 krt a deczember 23-iki számunkban kimutatott 1596 frt 88 krhoz csatolva, eddigi összes gyüjtésünk **1924** frt **73** kr.

— **A népoktatási kör** javára ma **2** frt **20** kr. érkezett szerkesztőségünkbe. Ez összeg egy *gróf de Meistre* ur vendégszerető házában tartott Sylvester-estei társas játékból maradt fenn.

Rövid hirek. ***Templomrablás.*** A Sárosmegyében fekvő Abos község r. kath. templomát, mint értesülünk, mult hó 29. és 30-ika közti éjjel kirabolták s onnan a talált értékes tárgyakat mind elvitték. A tettesek ismeretlenek. — ***Hátszeg*** környékén nagy szél volt szilveszter éjjelén és károkat okozott. — ***Sorshuzás.*** A keszthelyi szolgabirói járás területén 1863-ban született ifjak Keszthelyen deczember 30-ikán huztak sorsot az ujonczállitásra; a hadkötelesek száma a keszthelyi járásban ez évben 290. — ***A budapest-pécsi*** vasut vonatai, mint egy előfizetőnk irja, majd minden nap erős késéssel érkeznek a fővárosba. — ***A leghidegebb vidékeken:*** Erdélyben, Máramarosban is oly lágy a tél, hogy a korcsolyázók még egy napig sem korcsolyázhattak.

= **Öngyilkosság uj év hajnalán.** Mult éjjel hajnalra virradóra a Drasche-féle budai téglagyár közelében nagy lövés hallatszott. Az ott levő rendőr a lövés irányában futott s közvetlenül a gyár közelében egy fiatal férfit talált, átlőtt mellel, vérében fetrengve. Az öngyilkos mellett hevert a kilőtt revolver, melyből irányozta mellének a halálthozó lövést. A rögtön előhivott orvos már csak a halált konstatálhatta. Az öngyilkosnál talált levelekből kiderült, hogy az öngyilkos Paleczki János 21 éves dyárfelügyelő. Az öngyilkosság okát nem tudják.

= **Éjjeli megtámadás a Lipót-városban.** Káposzta József 40 éves nőtlen napszámost tegnap este 8 óra tájban a külső nádor-utczában eszméletlen állapotban, vérében fetrengve találta meg egy rendőr. Bevitte a Rókus-kórházba, hol midőn levetköztették, kitünt, hogy hátán egy késsel ejtett mély szurás van. A sérült csak ma reggel tért magához s azt mondja, hogy midőn az este munkából haza felé ment, a külső nádor-utcza 84. szám alatt levő «a tallíánhoz» czimzett korcsmából egy ismeretlen egyén ugrott elébe s kezében magasra emelt kését hátába mártotta. Nem tudja, a megtámadás boszuból vagy rablási szándékból történt-e.

= **Nyilatkozat.** A *Mehner* Vilmos könyvkötőnél «*Virágos kert*» czim alatt megjelent anthologiában «*Jelenések*» czimü versem — számos apróbb eltéréseket nem is emlitve — egyebek közt a következő lényegesb, mérték- és értelemzavaró hibákkal van közölve: Üzi helyett *üzi*, hajlong helyett *hajlik*, sikár (kopár dombokon, temetőkben kimagzott vadfü neme) helyett *sik ár*, (a mi által a mondat érthetlen zagyvalékká válik.) Elnémul helyett *elvénül*, (az erdő t. i., a mi a hangulatot tönkre teszi,) mára helyett *már ma*, majd helyett *mind*, stb. Minélfogva e verset ugy, a mint itt lenyomatva van, magaménak el nem ismerhetem. A legkevesb, a mit az anthologiáka kiadóitól s szerkesztőitől a szerzők megkövetelhetnek, az, hogy ne állitsák pelengérre őket, oly badarságokat tulajdonitva nekik, a minőknek leirására egyátalán képtelenek. Budapest, 1883. jan. 1-én. **Vajda János.**

= **A hazai kézmüipar fejlődéséről**, sőt müvészi irányu lendületéről győződhetnek meg mindazok, kiknek alkalmuk van megszemlélni Kuncz és Mössmer koronaberczeg-utczai vászon- és fehérnemü kereskedésének kirakatában annak szepességi és tolnai szövődékben készitett teritékeit, kávés készleteit és törülközőit. Ezen kamuka (damask) szövésü tárgyak alaprajzainak motivumai egészen ujak és méltán magyar stylnek lehet elnevezni, a mennyiben azok Mössmer Sándor ur önálló rajztervei szerint készültek, s tisztán magyar jellegüek: igy például egy teriték abroszának középrajzát egy kosár képezi, melyet két galamb tart csőrében, e kosárban szépen csoportosulnak a gyümölcsök különféle nemei, s központjából borág emelkedik ki, mely kellemesen idomitott hajlásokban lombosulva tölti be a közteret. A szélnek körrajza styl-összhangban a belső rajzzal kosárfonás alapon cserlombok és legszélről gyöngyvirág fejecskékkel van ékesitve, s hasonló modorban a többi czikkek is. Az ugyanott miniatur-alakban kiállitott Rejtő Sándor magy. kir. gépész-mérnök ur tulajdonát képező szövőszék is méltó feltünést okoz, melyen a szövés miként eszközlése látható, s rajta az ugyanezen kis szövőszéken készült tárgy. A czég uj rajzai szabadalommal birnak. Örvendünk, hogy a hazai kézmüiparnak e téreni haladását konstatálhatjuk.

Ujévi üdvözlések az udvarnál.

— jan. 1.

Nagyon régi ideje már annak, hogy a magyar királyokat nem ez ország határain belül üdvözlik Magyarország népei az ujév alkalmából. A mai nap kivételt képez, a mennyiben nemcsak a király, hanem a királyné s a trónörököspár is Budapesten tartózkodnak s igy itten fogadták az ujévi üdvözléseket; nem személyesen, hanem a király főudvarmestere, a királyné pedig főudvarmesternője közvetitésével. A mi olyanformán történik meg, hogy ujév napján a királyi lak egyik termében asztalra helyeznek két, üres lapokkal ellátott könyvet és pedig az egyiket a terem egyik végében, a másikat a másik végében. Az egyik mellett a király főudvarmestere, a másik mellett pedig a királyné főudvarmesternője foglal állást és fogadják az érkezők jó kivánatait a király-, illetőleg a királyné számára. Az üdvözlő rögtön be is irja nevét az egyik vagy a másik, avagy mind a két könyvbe.

Minden, üdvözlésre alkalmas napon kétféle üdvözlés történik, az egyik hivatalos, a másik nem hivatalos, magánjellegü. A hivatalos üdvözlések rendszerint délelőtt történnek, a nem hivatalosak pedig a hivatalosak után, többnyire este. A hivatalos üdvözléseket a főudvarmester fogadja s erre megjelennek a kormány tagjai, hogy előterjeszszék a saját üdvkivánataikat, valamint a fennhatóságuk alatt álló miniszteriumok és hatóságok személyzetének üdvkivánatait, továbbá megjelennek a parlament mindkét házának elnökei. A főrendiház elnöke azért, hogy előterjeszsze az összes főrendek üdvkivánatát; a képviselőház elnöke pedig azért, hogy előterjeszsze a képviselőház tagjainak és a tagok által képviselt kerületek lakóinak az üdvkivánatait. A hivatalos üdvözlések által tehát az egész ország lakosainak a jó kivánsága jutna kifejezésre, ha a kormány tagjai rendszerint el nem felejtenék a fennhatóságuk alatt álló miniszteriumok és hatóságok személyzetének az üdvkivánatait is előterjeszteni és ha a képviselőház elnöke rendszerint nem feledkeznék el a képviselőház tagjai által képviselt lakosok jókivánatainak a kifejezéséről.

A mai napon nagy élénkség uralkodott a budai várpalotában és környékén. Délelőtt a főudvarmester fogadta a hivatalos üdvözlést, a melyre megjelentek Tisza Kálmán miniszterelnök, Szápáry Gyula gróf dr. Pauler Tivadar, ifjabb Ráday Gedeon gróf és Trefort Agost miniszterek, valamint az országgyülés mindkét házának elnökei.

A magán-üdvözlések előterjesztésére az esti nyolcz órától tizig terjedő idő volt kitüzve; azonban már hét óra után megérkezett a hosszu kocsisor eleje, a mely az üdvözlőket szállitotta. Ez alkalommal a feljárás a baloldali szárnyépületnél történt, a fogadásra pedig a kis terem volt pazar fénynyel megvilágitva. A várpalota udvarán és a feljáró lépcsőnél számtalan rendőr és udvari zsandár ügyelt, akár csak Gacsinában.

A király részére Hohenlohe-Schillingsfürst herczeg főudvarmester, a királyné részére pedig Mailáth György országbiró neje, született Prandau-Hellebrandt bárónő főudvarmesternő-helyettes fogadta.

Mintegy 120—150 kocsi szállitotta az érkezőket, a kiknek száma jóval meghaladta a kétszázat, mindannyian teljes diszben. Ott voltak: Koburg Fülöp herczeg és neje, Andrássy Gyula gróf nejével s Tivadar és Gyula fiaival, Henneberg tábornok, Fejérváry Géza báró tábornok, ifj. Festetich Tasziló gróf nejével: Hamilton Mary herczegnővel, Ráday Gedeon gróf, Sztáray Antal gróf nejével, Blaskovich Miklós, dr. Kovách József, Kerkapoly Károly, Bedekovich Kálmán, Kiss Pál, Edelsheim-Gyulay Lipót báró lovassági tábornok, Majláth György országbiró, Atzél Béla báró és neje, Rohonczy Gida és neje, Zichy Géza gróf és neje, Rédl Béla báró, Csáky László gróf, Péchy Manó gróf, id. Pálffy herczeg és neje, Thun grófnő (Koburg herczegné udvarhölgye), Pejácsevich Márkus grófné, Kemény Géza báró, Szápáry István gróf főispán nejével, Inkey bárónė leányával, Szabó tábornok, Révay báró nejével, Dőry Lajos báró, Podmaniczky Frigyes báró, Teleki Gyula gróf, Berchtold gróf stb.

Az üdvözlések előterjesztése tiz óra tájban ért véget s az üdvözlők névsorát holnap terjesztik a királyi pár elé.

Az osztrák parlament és kormány a saját nevében, valamint az általuk képviselt tartományok lakósainak nevében távirati uton üdvözölte a királyi párt.

A trónörökös délelőtt terjesztette elő jó kivánságát.

SZINHÁZ, MÜVÉSZET.

— **Matinée.** A Harmoniának sorrendben negyedik, és jelen évben pedig első matinéeje hétfőn déli 12 órakor lett a társulati zongorateremben megtartva. Helyes intézkedés volt személyekre szóló meghivók által lehetővé tenni azt, hogy a megjelenő közönség élvezze is az előadottakat, nem mint eddig, midőn a megjelenők száma oly nagy volt, hogy a társulat terme képtelen volt a befogadásra és igy élvezetről szó sem lehetett. A ma megjelent közönség, melynek soraiban a szép nem erősen volt képviselve — a termet teljesen megtöltötte. A kitüzött müsor némi változást szenvedett. Hegyi Aranka k. a.-t sajnálatunkra ezuttal sem hallhattuk. Elmaradását betegségével igazolta, a mi különben nemcsak a matinée, hanem a népszinház közönségére nézve is elég szomoru esemény. A müsoron még két nő volt képviselve és pedig mint zeneszerzők: Vaskovitsné, Serédy Izabella urhölgy és E. Egan C. k. a. Előbb emlitett, egy Gyászhangok czimü Arany J. halálára irt szerzeménynyel az utóbbi néhány mazurkával. Teljesen csak az utóbbiakat hallottuk. Nem nagy igényü alkotások, de elég kellemesek, s minden esetre zenei talentumra mutatnak. Élénkebb előadás előnyükre vált volna. A Lederer ur által csinosan, bár nem nagy hanggal előadott Scharvenka-féle románcz, hegedüre, zongorakiserettel, tapsokat aratott. Egyszerü szerzemény, mely bravour-játék helyett szép sima hangot igényel. A matinée fénypontját a Hans Schmitt-féle dalok képezték, melyeket Ney ur énekelt el Schwarz Gyula zongorakisérete mellett. Az előadott dalok nem azok közül valók, melyeket bőven termel a modern német zenei irodalom. Van bennök határozott jelleg, mely a szöveghez teljesen illik. Meleg érzelem hatja át őket, s minthogy szivből jöttek a szivhez is szólnak. Mind a három: Verzage nicht, Mein Heim és Der wilde Reiter költői inspiráczió szülöttei. Hogy Ney ur szépségeiket teljesen érvényre juttatta, azt külön emlitenünk sem kell. Az ő hangja közelről sem veszit semmit sem kellemes csengéséből, nemes érczéből — s igy hatásából sem. A közönség minden egyes dalát hatalmas tapsokkal fogadta. A müsort ezenfelül néhány magyar népballadának csinos elszavalásával tette élénkebbé Rákosi Szidi asszony. A diszes közönség mindvégig élénk érdeklődéssel fogadta a müsor minden számát.

— **A hangversenytermekből.** A folyó hóban megtartandó hangversenyek közt minden esetre első helyen emlitendő a filharmonikusok e hó 3-dikán megtartandó rendkivüli hangversenye, melyen Richter hazánkfia, a bécsi udvari opera szinház karnagya fog dirigálni. Ezután következik 5-én Mancio Felice olasz énekes hangversenye, a már emlitetteken kivül 7-én Székely Imre ismert zongora-pædagog tanitványainak hangversenye, a nemzeti zenede növendékeinek rendes hangverseny-cyklusa is e hóban kezdődik és azonkivül Walter Gusztáv a nálunk is előnyösen ismert bécsi kamara-énekes, ki e hó elején müvészi körutra indul, utjáról visszatérve, nálunk is fellépni szándékozik.

— **Hangverseny a vörös kröszt egylet javára.** Gozmanné-Passy-Cornet tanárnő és tanitványai január hó 7-én este 7½ órakor a Hungária szálló diszteremében a vörös kereszt egylet javára hangversenyt rendeznek. A müsor a következő: Verdi. Kettős a «Requiem»-ből, előadják Passy-Cornet és Henderson Mari urnők. 2. Kretschmer. «Der Karin», ballada a «Die Fölkunger» operából, előadja Tiber Ágostonné asszony (ujdonság). 3. a) Brahms. «Wie bist du meine Königin,» b) Densa. Si tu maimais; előadja Manoilovich Bella k. a. 4. Schubert. «Mädchens Klage», b) Schumann. «Er, der Herrlichste;» előadja Báróthiné Kárffy urhölgy. 5. Brahms. Két vocal-négyes; előadják Passy-Cornet, Manoilovich, Spányi és Tiber urhölgyek. 6. Verdi. Jelenet és dal «Traviata»-ból; előadja Tallero Fáni k. a. a nemzeti szinház tagja. 7. Liszt. «Mignon»: előadja Tiber Ágostonné. 8. Beethoven, Konczertdal «Ah perfido,» előadja Spányi Irma k. a. a nemzeti szinház tagja. 9. Verdi. Dal «Aidá»-ból; előadja Szilágyi Arabella k. a. 10. a) Schütz. «Mit geheimnissvollen Düften,» b) Chopin. «Mazourka» Viardos Garcia rendezése után, c) Mihalovich. «So wahr die Sonne scheint,» előadja Passy-Cornet urhölgy.

— **Coquelin**, a hirneves szinmüvész, e hó 18-ikán ismét Bécsben lesz s négyszer játszik az *udvari operában* s aztán, mint lapunknak irják, Budapestre érkezik egy pár előadásra; Budapesten egy matinéet is fog adni a franczia kör javára. Más oldalról közlik: Glaser Tivadar, Coquelin ügynöke holnap reggel Pétervárról, hol Coquelin társasága jelenleg előadásokat rendez, Budapestre érkezik, hogy a népszinház igazgatóságával a franczia társaságnak jan. 16 és 17-ére számitott helyben való vendégjátéka iránt folyamatban levő alkudozásokat befejezze. Glaser már holnap este visszatér Bécsbe, hogy idejekorán Varsóba érkezhessék, hol a Coquelin társasága január 5-én megkezdi vendégjátékait. A budapesti vendégszereplés után Coquelin Bécsben egy második vendégjátékcyclust kezd meg. Meglehet, hogy Gambetta halála miatt Coquelin egy hétre Párisba utazik, hogy legjobb barátja temetésén jelen legyen.

SPORT.

— **Nyulhajsza** volt tegnap vasárnap Káposztásmegyeren. A megyeri urak vettek részt e sport-ban, mely eléggé sikerült. Az üzés déli fél 12 órakor kezdődött, a mikor a 12 pár harrier kopót elbocsátották, néhány szép run után kill is lett. Az idő és a talaj kedvezett a vadászatnak, mely délután 2 óra tájban végződött. Falkanagy Esterházy Miklós gr. volt. — A ma délutáni havazás a holnapi rókaüzést veszélyezteti. Ha az éj folyamában ujabban nem havazik, remélhető, hogy a holnapi vadászat mégis meg fog tartatni. Meet *Vecsés*, délelőtt fél 12 órakor, Az udvar holnap szintén részt vesz a parforce vadászatban.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— **A várszinház bezáratása a farsangra.** A fővárosi tanács ma rendkivüli ülést tartott, melynek tárgyát a budai várszinház-kérdés képezte. Az ülés *Kammermayer* polgármester elnöklete alatt folyt le. Előadó tanácsnok *Horváth* János volt. Az ügyiratokból kitünt, hogy a Ring-szinház katasztrófájának hatása alatt 1881. szeptember 15-kén rendelt el a tanács a várszinházban számos átalakitást, a mik tizenhét pontból állottak; ezek egy része olyan volt, a mit azonnal kelle foganatositani, más része olyan, a minek kivitele hosszabb időt igényelt. Az azonnalos munkálatok (kijárók, létrák, stb.) foganatosittatván, a nagyobb rész (17 pont közül 12) későbbre hagyatott. A szinházvizsgáló bizottság 1882. márczius 14-én felülvizsgálván az idevonatkozó mérnöki terveket és javaslatokat, azokat részben módositotta, részben kiegészitette. A terveket, melyek igy felülvizsgálva voltak, a mérnöki hivatal 1882. november 2-kán azon utasitással vette át a harmadik ügyosztálytól, hogy minden egyes pontozatra költségvetést készitsen. E közben a belügyminiszter megerősitvén a szinházi közbiztonsági rendszabályt, ennek értelmében a szinházvizsgáló-bizottság ujjá alakult s feladata szerint megkezdte november 28-ikán az összes szinházak havi vizsgálatát. A várszinháznál ez alkalommal felette sürgették a fütési rendszer átalakitását, mint olyat, a mi nélkül a közönség biztonságáért felelősséget senki sem vállalhat. Ez okból, az ujjáalakult bizottság ez időszerinti elnöke Horváth János a hosszadalmas közigazgatási fórumok mellőztével a saját egyéni felelősségére elrendelte a sürgős átalakitás azonnali foganatositását, a mi meg is történt, erre azóta a tanács és belügyminiszter utólagos jóváhagyása is megérkezett. De természetesen a vizsgálóbizottság észrevette és látta azt is, hogy az 1881. márczius 17-iki felülvizsgálat alkalmával formulázott javaslatok közül több mint a felerész most sincsen kivive. Ezt konstatálták s a jelentést a tanácsnak bemutatták. Ezen november 28-iki szemléről a belügyminiszter magánuton tudomást szerezvén, leiratilag kérte a fővárost, tegyen neki jelentést a várszinházban szükségesnek mondott, de mindeddig még nem foganatositott átalakitásokról. Ezeket a tanács egy jelentésében felsorolva bemutatta a kormánynak, kevéssel rá jön egy miniszteri leirat, melyben a fütési rendszer átalakitása tudomásul vétetik, de a még nem létesitett átalakitások elmulasztása következtében származható veszedelemért a felelősséget egyedül és kizárólag a tanácsra mint testületre háritja. E leirat folytán a tanács — mint tudva van — csütörtöki üléséből utasitotta a szinházvizsgáló bizottságot, menjen ki a hely szinére, ott nézzen közül: a még foganatositásra váró intézkedések körül melyek azok, a mik rögtön kiviendők a tanácsra háritott felelősségnél fogva; melyek maradhatnának a szini idény végére. S ha a rögtönös munkák megállapittattak, mondja meg a bizottság azt is, hogy kivehetők-e azok az előadások megszakitása nélkül, vagy pedig az előadásokat azok foganatositásáig megszakitani kell. A szinházvizsgáló bizottság 1782. deczember 30-ikán este ment ki a várszinházba. Megelőzőleg délután a városházán megvitatták a programmpontokat, s azután a szemle alatt azon meggyőződésre jutottak, hogy két nagyfontosságu átalakitás miatt a várszinház előadásait 4—5 heti idotartamra fel kell függeszteni. Ezen pontozatok pedig: 1. a nézőtér tüzbiztos elválasztása a szinpadtól, 2. a szinpad felett szelelő lyukak alakitása, hogy tüz esetén a füst onnan kitódulhasson. Az első pont feltételezi a néző-tér padlásának elválasztását a zsinórpadlástól pléh falak által, a mik közé hamu jön, s a vasfüggöny alkalmazását. Ezen vasfüggöny alkalmazása pedig feltételezi ismét a szinpadnál levő két oldalpillér lebontását s ujjá épitését, mert mind a kettő repedezett és gyenge arra, hogy a vasfüggönyt elbirja. — A tanács ezen javaslatokat tárgyalta mai ülésén és a kiviendő munkálatok haladéktalan elkezdéséhez s a várszinházban az előadások 4—5 hétre való megszüntetéséhez hozzájárult s azt elrendelte. Még az ülésből Horváth J. tanácsnok személyesen felkereste ugy a rendőrfőkapitányt, mint a nemzeti szinház intendaturáját, hogy már a mai előadás se történjék meg. Ugy Thaisz ur, mint Podmaniczky ur tudomásul vevén az intézkedést, a kellő lépések megtételét igérték. A nemzeti szinház intendaturája körrendeletileg tudatta ezt a körülményt a játszó tagokkal, s igérte, hogy a közönséget is szokásos modon értesiteni fogja. A tanács ülésén még bemutatták a jóváhagyott szinházi szabályt (illetve Devecics

hoz, hogy levelét befejezze. Néhány percz mulva eldobta a levelet s felszökött.

— Mí haszna? mondá komor hangon, — eh, végezzünk? . . .

S egy szekrényből kétcsövü pisztolyt vett ki, mely meg volt töltve.

— A büntetés órája elérkezett, mormolá, mialatt a fegyvert megvizsgálta. — Anyám, anyám, meg fogsz-e bocsátani?

Lassan emelte föl a pisztolyt, szájába fogta csövét s megrántotta a ravaszt.

Erős csattanás volt az egész.

A gyutacs pattant el csupán.

Maxime most a másik cső töltényét készült elsütni — midőn csöngetés hallatszott.

Megállott s lebocsátotta a pisztolyt.

— Vajjon ki lehet? . . .

S az ajtóhoz szaladt, hogy kinyissa.

Paul Mercier rohant be a szobába.

A mint a pisztolyt meglátta, fölkiáltott.

— Hah! sejtelmem nem csalt meg!

S kezébe ragadva a fegyvert, lekapta róla a gyutacsot.

— Hogyan! hát ezért jöttél vissza? kérdé Maxime.

— Nem; hanem azért ráztam ugy meg a csengetyüt s le is téptem volna, ha ajtót nem nyitsz. Viszszajövetelemnek az oka ez.

S Maximenak egy levelet adott át, mely kezében volt.

— Mi ez?

— Bresti póstabélyeggel és fekete pecséttel ellátott levél. Épen akkor hozták a kapushoz, mikor kimentem.

Maxime görcsösen reszkető kézzel tépte föl a levelet, s egy szempillantással végig futott rajta.

Mikor elolvasta, székére roskadt s mozdulatlan maradt. Tekintete merev és csillogó volt, mint az őrülté.

— Nos? kérdé Mercier aggódva.

E hang hallatára magához tért.

Rámutatott a levélre, melyet az imént a földre ejtett s tompán mormolá:

— Halálán van . . . Talán már meg is halt . . .

— Kicsoda?

— Nagybátyám!

Mercier fölvette a levelet s elolvasta.

— Igaz, mondá. — Halálos ágyához hivnak, mint legközelebbi rokonát és valószinü örökösét. Mikor indulsz?

— Egy óra mulva, viszonzá Maxime, ki egyszerre visszanyerte higgadtságát.

Egy órával utóbb Maxime de Brescé vicomte póstakocsin ült, mely Brest felé robogott.

Az éj már beköszöntött, mikor másnap a Burty gróf kastélyába érkezett.

Barátságtalan és komor volt az egész ház, teljesen megfelelve gazdája rideg, hajthatatlan jellemének.

A jövevényt senki sem fogadta. Öt-hat tágas, kongó termen haladt keresztül a nélkül, hogy valakivel találkozott volna.

Végre valami neszt susogó mormolást vélt hallani. Arra tartott, a merről a nesz hallatszott, s a küszöbön mozdulatlanul állott meg a látvány előtt, mely szeme elé tárult.

Széles, magas ágyon, fehér lepedőbe burkolva egy aggastyán feküdt, kiben nagybátyjára ismert. Födetlen arczát az ágy mellett levő asztalon égő négy gyertya világitotta meg.

Mellette két asszony térdelt.

Az egyik Marguerite volt, a gróf gazdasszonya; a másik nyilván valami szomszédnő.

Imádságba voltak merülve s a vicomteot csak akkor vették észre, mikor ez megszólitotta őket.

Hangjának hallatára ijedten rázkódtak össze.

— Ne féljenek, én Maxime de Brescé vicomte vagyok, unokaöcscse annak, a kiért most imádkoznak.

A két asszony föltekintett s Marguerite visszanyerte nyugalmát, a mint a vicomteot megismerte, ki már az előtt is járt a kastélyban.

— Megkapta a levelet, vicomte ur? kérdé.

S ujjával a halottra mutatva, hozzátéve:

— Nézze — meghalt a szegény.

— Megvallom, viszonzá Maxime, — megdöbbenéssel léptem be e szobába; mert azt reméltem, hogy még életben találom.

— Hirtelen halt meg — egy pillanat alatt, mondá Marguerite. — Az orvosok azt mondták, hogy jó lesz egy nappal tovább tartani a ravatalon, mint más halottat szokás.

— Hogyan? Hirtelen halt meg? Különös?

— Annál különösebb, most az orvosok nem is számitottak gutaütésre, s mert kénytelenek megvallani, hogy az okozta halálát.

Maxime e párbeszéd alatt mély, komor gondolatokkal volt elfoglalva.

Pillanatnyi hallgatás után s fürkésző tekintetet vetve maga körül, mondá:

(Folytatása következik.)

kéményseprő észrevételeinek is mellőzését a miniszter által) és a Lencz-féle németszinházi felfolyamodást, melyre a miniszter azon határozatot hozta, hogy érdemileg nem bocsátkozik bele a sérelmeseknek állitott tüzbiztonsági intézkedések birálatába, mert az uj szinházi rendszabály épen most hagyatott jóvá s annak intézkedései irányadók valamennyi szinházra, mely a főváros területén áll.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— **A «Jakab forrása»** egylet gyermekkertjében az idei ruhakiosztás az intézetet látogató szegény gyermekek közt január hó 2-án megfelelő ünnepély mellett megy végbe. Ez alkalommal 20 fiu és 20 leány láttatik el tökéletesen téli ruhával.

— **Az országos közegészségügyi tanács** fennállásának 6 évi határideje ez évvel letelvén, a kisorolt 4 rendes tagot ujra megválasztották. Az elnökségre Lumnitzer Sándor, Korányi Frigyes és Than Károly egyetemi tanárok jelöltettek ki, mig jegyzőül dr. Csatáry Lajost választották meg.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **A felsőbb biróságok ügyforgalma 1882-ben.** A magyar kir. kuriához 1882-ben érkezett 9545 polgári ügy, 1881-ben 12,216, az apadás 2667, büntető ügy érkezett 1882-ben 17225, 1881-ben 12983, a szaporodás 4242, váltó-kereskedelmi és csődügy érkezett 1882-ben 1000, 1881-ben 1158, az apadás 158, urbéri ügy érkezett 1882-ben 221, 1881-ben 458, apadás 237, fegyelmi ügy érkezett 1882-ben 444, 1881-ben 475, apadás 31. Összesen érkezett 1882-ben 28439 ügy, 1881-ben 27290, a szaporodás 1149. A kir. táblához érkezett 1882-ben 61,272 polgári ügy, 1881-ben 54,400, a szaporodás 6872, büntető ügy 1882-ben 67,000, 1881-ban 58,000, szaporodás 9000, váltó-, kereskedelmi és csődügy 1882-ben 6320, 1881-ben 5417, szaporodás 903, urbéri ügy 1882-ben 579, 1881-ben 593, apadás 14, fegyelmi ügy 1882-ben 553, 1881-ben 938, apadás 85. Összesen érkezett 1882-ben 136,024 ügy, 1881-ben 119,348, szaporodás 16,676.

— **A nyiregyházi törvényszék** a főügyészség inditványa értelmében a tisza-eszlári ügyben eljáró kir. ügyész *Havas* Imre ellenében a *Karancsai* fogházőr ügyében meginditott bünügyi eljárást *megszüntette*, mivel ily ellárásra semmi ok sincsen.

Lemberg, jan. 1. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Február hó elején zsarolás miatt szenzácziós bünpör tárgyalását kezdik meg Luka itteni ügyvéd és Breiter gazdag tekintélyes vállalkozó ellen. Mind a kettőt több napig tartó fogság után szabadon bocsátották s a vádiratot ma kézbesitették nekik. Breiter a przemysli erődépitésnél vállalkozó volt. Az ottani ezredes nem volt megvesztegethető, Breiter tehát az ezredes feleségének 1000 forintos ajándékot adott, s erről váltót állittatott ki a maga részére. Az ezredes, ki nyilván mit sem tudott a dologról, nem volt megelégedve Breiter munkáival, és mindenütt kedvezőtlenül nyilatkozott Breiter felől, a ki ennek következtében az ezredestől a sértő kifejezések visszavonását követelte. Miután kisérletei eredménytelenek maradtak, ügyvédjével *Lukával* levelet iratott az ezredesnek, s e levélben azzal fenyegette, hogy a hirlapokban botrányt csinál ellene, ha a becsületsértő és üzletének ártalmas kifejezéseket vissza nem vonja. Az ezredes e levelet beküldötte az itteni főparancsnoksághoz, minek következtében Lukát és Breitert zsarolás miatt elfogták. Breiter ellen ezenkivül még vesztegetés miatt is vádat emelnek. A tárgyalás mindenesetre igen érdekes lesz.

MULATSÁGOK.

— **A kereskedő ifjak társulata** zeneszó mellett s tánczolva köszöntötte az ujévet a mult év utolsó napján rendezett Sylvester-estély alkalmával, melyre a rendezőség ügyesen állitotta össze a különféle élvezetek műsorát. Az estélyt Kőszegi zongorajátéka nyitotta meg, mely után Komócsi József olvasott fel csevegést a reklámokról, a jelenlevők általános derültsége között és zajos tapsokat aratva. Mihályi Ferencz magyar népdalokat énekelt tetszés mellett. Ezután két fiatal ember a sziámi ikreket mutatta be olyan formán, hogy egymáshoz varrt ruhába öltözötten jelentek meg a szinpadon s az egyik Garay Jánosnak «Kont» czimü költeményét, a másik pedig egyidejüleg e költemény paródiáját: «Csont»-ot szavalta, a mi a jelenlevők soraiban hangos kaczagást idézett elő. A hangversenyt tánc követte, a mit a rendezőség ugy intézett, hogy az első négyes hatodik alakzata éjfélre esett. A mint a tánczosok hosszu sorokban állottak, hirtelen megnyilt a szomszéd terem ajtaja s azon ránczos képü, meghajlott vénasszony jött ki s lassan végig haladva a tánczosok sorai között, a másik terem ajtajában tünt el, jelezve az 1882-dik év elmultát. Ekkor egyszerre kialudtak a gázlángok s az egyik ajtó felett fényes csillag gyuladt ki, megvilágitva e feliratot: «Boldog uj évet!» Végül ismét meggyujtották a gázlángokat, a szinpad függönye felgürdült s a szinpadon megjelent az uj év személyesitője: egy fehérbe öltözött lányka, kezében virággal telt kosarat tartva. A lányka leszállt a szinpadról s a kosár tartalmát a tánczolók között osztotta szét, mire ismét neki fogtak a táncznak. A négyeseket hetven-nyolczvan pár járta. Ott voltak: Herich Károlyné, Patz Gusztávné, Fodor Jánosné, Astaller Miklósné, Hauser Alajosné stb., továbbá Kammer Irma, Boross nővérek, Hauser Margit, Lusztig Róza, Popovics k. a., Böhm nővérek, Zári Róza, Kaszner Gizella, Astaller Irma, Kriegler Róza, Goldbaum Irma, Steiner Róza, Császár Margit és Irén, Weisz Róza, Fleischuss Emma, Grünstein Róza, Austerlitz Gabriella stb.

— **Silveszter-estély.** Az ujpesti népkonyha javára kedélyes mulatság rendeztetett szilveszter estélyén özv. Ottné rákos-palotai parkvendéglőjében. A tánczok közben bemutatott, ott Rezső és Schiffer Janka kis gyermekek által ügyesen előadott «ballet miniature», a jól sikerült ködfátyolképek, az ujévi üdvözlet allegorikus symbolisálása, a kotillon ügyes rendezése mind végig virágos kedvben tartotta a szép számban egybegyült résztvevőket. Ujpest, Rákos-Palota intelligencziájának legnagyobb része és Budapestről is számosan voltak jelen. A diszes hölgykoszoruban ott láttuk: Komáromi Lászlónét és testvéreit, Tili Klára Luisa k. a.-t, Bogochich Györgynét, Pethő Miklósnét, Jókay Gézánét és testvéreit, Ott Ida asszonyt, Csillagi Lajosnét, Nyikos Lidia k. a.-t, Menko Laura k. a.-t, Ott Friderika, Luiza és Mariska kisasszonyokat, Wirkner A. kisasszonyt s többeket.

— **A nő-ipar-egyesület** bálrendezősége ma délután tartotta meg második körmagyar próbáját a «Hungária» szálló termében, a melyen azonban — épen ugy, mint az első próbán — nemcsak a körmagyart járták, hanem más tánczokat is. A mai próbán olyan nagyszámu és olyan diszes közönség jelent meg, akár csak a farsang valamelyik sikerült elite-bálján; a mint hogy a hölgyek nem is próbához, hanem bálhoz öltözve jelentek meg. Ott voltak: Margitay Mariska, Réczey Rózsa és Erzsike, Flóra Anna, Szaszkievics Ilona, Gyöngyösi Etel, Szukováthy Ilona, Szentkirályi Irma, Buzás Ilona, Thomka Ilona, Gelléri Józsa, Korompay Irma, Berkovics nővérek Mihalovics Mariska, Hreblai Erzsike, Szarvasi Gizella, Tassy Mariska, Pongrátz Olga bárónő, Sziklási Irén, Németh Gizella, Irma és Aranka, Radánovics Mariska, Gyöngyeli Irén, Ujvári Jolán stb. A talp alá valót Balázs Kálmánék huzták s jó részben ez volt az oka, hogy a három órakor megkezdett próbának még nyolczkor sem igen akart vége szakadni.

HÁZASSAG.

— **Koháry** József jászberényi nagykeresdedő és földbirtokos fia, ifj. Koháry József, deczember 25-én váltott jegyet Nagy-Károlyban *Koricsánzsky* Biri kisasszonynyal, Koricsánszky Lászlóné asszony kedves szép leányával.

— **Kemény** Zsigmond nagyváradi lakos eljegyezte *Steiner* Regina kisasszonyt, Steiner Bernát szegedi spódiumgyáros szép leányát.

— **Láng** József mezőturi ügyvéd e napokban tartja esküvőjét a kedves *Tóth* Jusztika kisasszonynyal.

— **Kohn** Adolf tápió-szelei földbirtokos és regale-bérlő eljegyezte Eckstein László ottani birtokos bájos és kedves leányát Czeczíliát.

GYÁSZROVAT.

Groak Herman, miskolczi nagykereskedő és városi képviselő, mint lapunknak távirják, elhunyt s ma nagy részvét közt temették el. A végtisztesség megadásának a város minden rendü és rangu lakossága képviselve volt.

Lestyánszky János köztiszteletben állott kereskedő, elhunyt 63 éves korában. Általánosan kedvelt egyén volt, kinek halálát számosan fájlalják.

A hivatalos lap decz. 31-iki számából.

Kinevezések. Ő felsége biróvá a lugosi törvényszékhez: Popp Lajos ottani járásbirósági albirót; albirákká pedig a varannói járásbirósághoz: Lovik Gusztáv sáioralja-ujhelyi törvszéki jegyzőt és a sziráki járásbirósághoz: Piry Sándor balassa-gyarmati törvszéki aljegyzőt nevezte ki. — A m. kir. igazságügyminiszter dr. Rátz Béla pestvidéki törvszéki joggyakornokot a pestvidéki kir. járásbirósághoz aljegyzővé, — Horváth Mózes erzsébetvárosi törvszéki irnokot a hosszu-[illegible] járásbirósághoz segédtelekkönyvvezetővé, — Alberger Bertalan ipolysági törvszéki dijnokot a selmeczbányai járásbirósághoz irnokká és Tóth József jákóhalmi lakost a jász-apáti járásbirósághoz végrehajtóvá nevezte ki. — A budapesti kir. főügyész Zombor Károly járásbirósági dijnokot, a lugosi ügyészséghez irnokká nevezte ki. — A kolozsvári pénzügyigazgatóság Márjovszki István dijtalan fogalmazó-gyakornokot, továbbá Jánosi László végzett jogászt és dijtalan számgyakornokot a marosvásárhelyi kir. illetékkiszabási hivatalhoz, illetőleg a kolozsvári kir. pénzügyigazgatósághoz dijas fogalmazó-gyakornokká nevezte ki. — A budapesti törvényszék elnöke, dr. H. Arányi Taksony dijtalan joggyakornokot dijas joggyakornokká nevezte ki. — Az ó-buda-gödöllői kir. jószágigazgatóság, Sponner Mihály pénzügyminiszteri napidijas hivatalszolgát az ujpesti kikötőhöz ideiglenes szolgává nevezte ki.

Egyházi kinevezések. Ő felsége az esztergomi főkáptalanban megürült utolsó mesterkanonokságra Pellet József czimzetes kanonokot, pápai káplánt és a budapesti központi papnövelde aligazgatóját, — a pozsonyi társaskáptalanban megürült mesterkanonoki javadalmak elsejére Novák Pál pápai t. kamarást, érsekhelynöki titkárt és szentszéki ülnököt, — az utolsóra Ürge József szölgyéni alesperes-plébánost, — az üresedésbe jött esztergomi czimzetes kanonokságra pedig Fábián János érsekujvári plébánost nevezte ki; továbbá báró dr. Hornig Károly esztergomi kanonoknak, s a vallás- és közoktatásügyi miniszterium osztálytanácsosának, a B. Sz. Máriáról nevezett babolchai apáti czimet díjmentesen, — Kratky József esztergomi kanonoknak, a Szt. Margitról nevezett bélai, — Blaskovits Ferencz pozsonyi kanonoknak a triszkai, Ocsovszky Ferencz nagyszombati kanonok-plébánosnak a tissibáti apáti, — Cselka Nándor pápai t. kamarásnak és óbudai alesperes-plébánosnak a felhévizi, másként «de superioribus calidis aquis Budensibus» nevezett, — végre Maszlaghy Ferencz pápai t. kamarásnak és budai várlakbeli plébánosnak, a Szt. Zsigmondról nevezett budai préposti czimet, ez utóbbinak szintén díjmentesen adományozta.

Athelyezés. Ő felsége Vitális Kálmán miavai járásbirósági albirónak saját kérelmére a liptó-szent-miklósi kir. járásbirósághoz leendő áthelyezését megengedte.

Árvizek.

Az árviz a felső Dunán ha nem fenyeget is bennünket veszélylyel, mégis költhet némi aggodalmat az, hogy a vizállás a legutóbbi napokban tetemesen emelkedett s folyton nő. A Duna alsó rakpartján a Duna gőzhajózási társaság raktárai látszanak leginkább veszélyeztetve. Csak nehány lépcső látszik ki már a vizbül. Reggelre tán egy se. A raktárakból a szállitmányokat már tegnap este kezdték kihordani s biztosabb helyre vinni. A fővárosi tanács már napokkal ezelőtt megtett minden intézkedést, a mi a csatornák esetleges elzárásához szükséges. Minden csatorna-torkolathoz lerakták már a homokot, trágyát, s ha szüksége mutatkozik, a szivattyuzó gépek nehány óra alatt odaállithatók lesznek. Miután jég nincs, a nagyobb vizállástól sem kell félni ezidő szerint.

Szegednél a *Tisza* tegnap este óta ismét árad. Ma reggel 8 cm. volt az áradás, a mi első sorban a Maros rohamos emelkedésének tulajdonitható. A Maros tegnap Aradnál 92 cmt., ma ismét 72 cmt. áradt; igy tehát a Tisza további emelkedése várható. A Maros jege a tegnapi áradás miatt megindult s az éjjel a hajóhidhoz ért. A vastag jégtáblák az állandó hid pilotáinak egy részét letörték s teljes erővel sodortattak a hajóhid elé, a mely ez-által komoly veszedelemben forgott. A vaslánczok azonban a roppant nyomást szerencsésen kiállották, s minthogy a jégzajlás rövidebb ideig tartott, a hajóhid a veszedelemtől ismét megmenekült. A felső vizekről vett jelentések szerint Szatmárnál a Szamos 30 cmt és Gyománál a Körös 18 cmt áradt. A Tisza azonban Szolnoknál 10 cmt, Tokajnál pedig 8 cmt apadt. Ma este a vizállás 21′ 5″, vagyis 6.76 m.

A Zala folyó a ho olvadás következtében nagyon árad s már is nagy területet öntött el vizével az egész part hosszán.

Bécs, jan. 1. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A helytartósághoz és rendőrfőnökséghez tegnap délig a folyam f.lügyelő állomásokról nem kevesebb, mint 72 távirati jelentés érkezett be, melyek összevéve igen sötét képet nyujtanak a helyzetről. Ma délelőtt megtekintettem a vasárnap reggeltől ma délig beérkezett tudósitásokat, s azokból a következő részleteket közölhetem. A tegnap, vagyis vasárnap reggeltől délig beérkezett táviratok folytonos áradást jeleztek, *ugy, hogy az összes mélyebben fekvő kerületeknek és lakóhelyeknek elöntésétől kellett tartani.* Délután a helyzet kedvezőbb lett s remélni lehetett, hogy az osztrák főváros megmenekül a katasztrófától. Délután egy órakor az áradás megszünt, és este már azt jelenthették, hogy a *viz nehány czentiméterrel apadt.* A táviratok azt is jelentették, hogy az Inn, a Traun és Ems apadásnak indultak.

A viz gyors áradása következtében a központi árvizbizottság tegnap reggel nyolcz órakor permanensnek jelentette ki magát. A leginkább fenyegetett helyekre azonnal létrákat, lépcsőket és hajókat küldöttek fáklyákkal és legénységgel. *Possinger* helytartó és a rendőrfőnök délben az egész árterületet megtekintették, hogy személyes meggyőződést szerezzenek arról: vajjon mindennemü rendeletet végrehajtottak-e?

Legveszedelmesebb volt a helyzet *Kuchelbauban*, hova csolnakokkal utászok mentek, a kik a mentési munkálatokat végezték. *Kuchelbauban délelőtt az egész jobboldali pa. tot 60 cmtr magasságban boritotta a viz.* A konyhakertek elpusztultak *s a házak egész a fedélzetig vizben állottak.* A Ferencz-József vasut töltését már nagymértékben elöntötte az ár, a nélkül azonban, hogy a vasuti töltésben kárt tett volna. Délutáni két órakor a viz magassága ott 460 czentimétert ért el a zérus fölött, Nuszdorfban a vizmérő 410 czentimétert mutatott.

Délután a Kuchelbauval határos *Schuttaut* is elöntötte az árviz. Itt a viz éjfélkor 476 czentimétert ért el. A *Heiligenstadtban* a viz egy utczán 42 czentiméter magas volt. A Grunoldstrasse mellett lévő szántóföldeket több, mint 1000 □ méter területen boritja a viz.

A Dunacsatorna vize tegnap délben 360 czentiméterre áradt, azonban éjfélig 357 czentiméterre apadt, és ma délben a viz állása 346 czentiméterre szállott alá. Talajviz mutatkozott Kahlenbergdorfban, több mélyen fekvő rosszaui házban, a Grünethorgassén, a Ferencz-József rakparton, az Erdbergerstrassén, Ditrichgassén és Schlachthausgassén. Néhány pinczében a viz magassága 30 czentimétert ért el. Brigittenauban a viz több házba behatolt, a melyekből a lakók már előbb kiköltözködtek.

A Praterben és a Freudenauban a katonai uszóiskolát és a Mauthner-féle vizvezető gépházát elöntötte a viz. Az egész gőzhajózási kikötőtés viz alatt állott, s a kikötőépületet is mossák a hullámok. A práterben lévő dunaparti vasut induló háza egészen vizben áll, s ki kellett üriteni. A lakókat tegnap kiköltöztették és külön vonaton Bécsbe szállitották. A versenytér közelében talaj viz bugyogott fel. *Lobauig a gátak mind sértetlenek.* A gátőrök éjjel-nappal minden órában jelentést kötelesek tenni a helyzetről.

Páris, jan. 1. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata. A *Szajna* még folyvást árad és most 5.80 méter magas. Besamconban olyan magasságot ér el a viz, mint még eddig soha. A hidakon át való közlekedést eltiltották. Annecy mellett Veauxban a lakosok nem menthették meg birtokaikat. A lovak, barmok és majd minden ház elveszett a hullámokban. A *Saone* még mindig folyvást árad.

Bécs, jan. 1. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Este nyolcz órakor: A délutáni órákban a vizállásra nézve nem állott be lényeges változás. *Regensburgból* a Duna további *apadását* jelentik. *Passauban* áradt két czentiméterrel, az *Inn* pedig öt czentiméterrel. *Steinban* szintén két czentiméterrel áradt a Duna. Regensburgban, Passauban és Steinban erős, Linczben gyönge eső volt. Minthogy a rendkivüli nagy viztömegek a gátakra erős nyomást gyakorolnak és könnyen lehetséges, hogy a gátszakadás bekövetkezik, a floridsdorfi rendőrfőnök a kerületi kapitánysághoz és a korneburgi rendőrkapitányhoz folyamodott, hogy a kijavitáshoz szükséges anyagokat készen tartsák. A Dunafolyamban a vizállás Nuszdorfnál esti 8 órakor 380 czentiméter, vagyis 6 czentiméterrel alacsonyabb volt, mint délelőtt. A Ferdinánd-hidnál levő vizmérő *345*, a Rudolf-hidnál levő vizmérő pedig *390* centimétert mutatott a rendes szinvonalon fölül, az előbbinél apadt a viz egy centimétert, az utóbbinál ötöt.

Bécs, jan. 1. Éjjel 11 óra. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A központi árvész-bizottsághoz érkezett hirek kedvezőtlenek. A nagy eső következtében a Duna és mellékfolyóinak vizállása *ismét emelkedőben* van. *Passauban* a viz 31 centimeterrel áradván, d. u. 4 órakor 729 centimeter magasságot ért el.

Az *Inn* Passauban 574 czentiméter magas, a viz itt rohamosan emelkedik. *Mauthausenben* délutáni 5 órától kezdve szintén emelkedik a viz. Steinban a viz délutáni 3 órától esti 7 óráig 12 czentiméterrel emelkedett. A *bécsi árterületi töltéseket nem fenyegeti veszély.* A Prateren a főágban a viz 390 czentiméterről 403-ra, a csatornában pedig 3 czentiméterrel emelkedett.

Berlin, decz. 31. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Donau-Eschingenből távirják. *A Duna kiáradt.* A Donau-Eschingen és Pfahren közti vidék viz alatt áll. Lörrachban a **hid beomlásánál** ujabb tudósitások szerint **15 ember vesztette életét.** Offenburg már veszélyen kivül van, miért is a vasuti közlekedés ismét fölvétetett. Az «Oderwaldbahn» vasut mindkét vonala a töltésen történt csuszamlások következtében hasznavehetlen.

Ausse, január 1. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A folytonos esőzés következtében rendkivül *megáradt a Traun* vize.

Berlin, decz. 31. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A «Norddeutsche Allgemeine Zeitung» jelentése: A kormány közvetlen az országgyülés megnyitása után az árvizek által károsult vidékek felsegélyezésére hiteltörvényjavaslatot fog beadni.

Wimpffen gróf párisi nagykövet öngyilkossága.

Lapunk legutóbbi számában közöltük Wimpffen gróf párisi osztrák-magyar nagykövetnek öngyilkosságáról szóló táviratot, valamint az öngyilkossá lett diplomatának rövid életrajzát. Az esetről utólagosan még következő részleteket jelentik Párisból decz. 31-ki kelettel:

«Wimpffen Félix gróf, Ausztria-Magyarország párisi nagykövetének öegyilkossága rendkivül kinos feltünést keltett. A nagykövet ma d. e. ¾11 órakor lőtte főbe magát a Champs-Elisée ama széles mellék utczáinak egyikén, melyek a Szajna mellől kiindulva az Arc de Triomphe mellett futnak egybe, egy pissoirban. A lövés a nagykövet halántékát furta keresztül és bizonynyal rögtöni halált okozott. A Champs-Elysée rendőrbiztosa, ki a lövés eldördültére elősietett, a holttestben rögtön megismerte Wimpffen grófot, elvitte őt a legközelebbi rendőrtanyára, maga pedig elment a nagykövetség palotájába, jelentendő a történteket. — A palotában tökéletes csönd volt és senki sem sejtett valamit is. Arra a kérdésre, hogy a nagykövet itthonn van-e, azt felelték: «A nagykövet elment délelőtt 10 órakor sétálni.» — «S én visszahozom holtan», mondá a rendőrügynök. Erre iszonyu izgatottság keletkezett a nagykövetségben. A nagykövet semmi olyan iratot hátra nem hagyott, a miből elhatározására következtetni lehetett. Csak néhány névjegyet és egy kiadások-jegyzékét találták nála, a mire apróbb házi kiadásai voltak följegyezve. A holttestet bevitték a nagykövetség irodajába. A követségen azt beszélik, hogy Wimpffen tegnap ugy nyilatkozott egy asztaltársaság előtt, hogy lakása olyan rosszul van berendezve: bizony főbe is lőhetné magát miatta egy ember. A nagykövetnek a Rue Grenelleben volt magánlakása, melyben azelőtt Metternich herczeg lakott. Ideiglen a Maurice-fogadóban lakott, mig a követség palotájában csakis hivatali helyiségek voltak. Az öngyilkosság okáról mindeddig mit sem tudnak. A golyó a jobb halántékon hatolt be, s majdnem magával szakitotta a jobb szemet is.

A temetkező társulat kocsija este 9 órakor érkezett a követség elé, magával hozva mindazokat a tárgyakat, melyek a halottas szoba feldiszitéséhez szükségesek. A holttestet kilencz óra után diszruhájába öltöztették, de csak holnap január 1-én teritik ki. Bonn ezredes, a nagykövetség katonai attachéja, és Zichy gróf első követségi titkár a Maurice-hotelbe mentek, hogy Wimpffen gróf özvegye előtt részvétüknek kifejezést adjanak. Goluchowsky gróf követségi tanácsos jelenleg nincs Párisban; még Lembergben idöz. Wimpffen grófnál a következő papirokat találták: egy levelet Zichy grófhoz, egy levelet Wimpffen grófnéhoz; a végrendeletet, mely azt mondja, hogy a nagykövet vagyona a bécsi Rotschild-háznál van letéteményezve; egy levetet Kálnoky grófhoz és Hirsch báróhoz.

Az öngyilkosság okára nézve következőket irják Bécsből decz. 31-ki kelettel: Az itteni diplomacziai körök ma délutánig semmi közelebbi értesitést nem kaptak Wimpffen gr. nagykövet öngyilkosságának okairól. Az általános nézet az, hogy a szerencsétlen őrülési rohamnak áldozata. E véleményt Bécsben tartózkodó rokonai is megerősitik. Most több abnormis lelki tünetre emlékeznek. Mintegy két év óta Wimpffen gr. abban a rögeszmében szenvedett, hogy el fog szegényedni s ezért feltünően takarékoskodott, noha maga is dus vagyonnal bir s neje is nagy birtokot kapott hozományul. Takarékosságára jellemző adat pl. az, hogy szemüvegét, látcsövét az utolsó külvárosi optikusnál vette s minden krajczárért kész volt hosszasan alkudni. Midőn a nyáron Párisba költözött, bizalmasb ismerőseinek folyvást arról panaszkodott, hogy fog abban a drága városban megélni jövedelmével. Háztartásán ez a fukarság meg is látszott, daczára nagy és teljesen rendezett vagyoni viszonyainak. Házassága és családi élete példás és igen boldog volt. Szolgálati ügyeiben a legnagyobb rendet tartá s ugy a király, mint Kálnoky külügyminiszter feltétlenül megbiztak benne. Minden oda vall, hogy halálát hirtelen beállt lelki zavar idézte elő.

A testet a nagykövetség hivatalos helyiségében fogják kiteritni. Ép most öltöztetik diszruhába. A ravatalt az elfogadó teremben állitják fel. A részvét általános. Koszoruk százával érkeznek. Ferencz József király táviratilag tudatá részvétét a grófnéval. Az esti órában részvét-táviratok érkeztek Kálnoky gróftól, Andrássy Gyula gróftól és Beust gróftól.

Páris, jan. 1. *Grévy* és neje tegnap az osztrák-magyar nagykövetség palotájában megjelentek és sajnálkozásukat fejezték ki Wimpffen gróf halála felett. Valamennyi hirlap Wimpffen gróf iránti rokonszenvének és halála feletti sajnálatának ad kifejezést és az öngyilkosságot ideges láz okozta tulgos ingerültségnek tulajdonitja.

Lemberg, jan. 1. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) *Goluchovszky* grófot a párisi osztrák-magyar nagykövetség osztályfőnökét, ki szabadságon itt időzött, Wimpffen gr. halála következtében távirati uton szólitották fel, hogy *állomására viszszatérjen.*

Róma, jan. 1. A hirlapok sajnálatukat fejezik ki *Wimpffen* gr. halála fölött és a legnagyobb elismeréssel szólnak működéséről. A király és a kormány megbizták Menabreát, hogy fejezze ki részvétüket a nagykövet özvegye előtt.

Páris, jan. 1. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Wimpffen gróf osztrák-magyar nagykövet öngyilkosságát itt már julius 25-ike óta sejtették. A feltünés rendkivül nagy. Az osztrák követségnél az öngyilkosság okául nejével folytatott viszálykodását hozzák fel, minek alapját politikai dolgok vagy pénzkérdés képezik. Wimpffen grófnak tébolyrohamai voltak s különösen az utóbbi időben többször és erősen ismétlődtek; gyakran hevesen és hangosan beszélt önmagával és ha sürgönyöket kapott, kinyilvánitotta, hogy nem érti s nem tud feleletet adni. Már 8 nap óta revolvert hordott magával. — Wimpfen grófné ma reggel megjelent az osztrák-magyar követségnél és gróf Zichy követségi titkár a holttesthez vezette. A temetés előtt 2½ órakor a Sainte-Clotilde templomban misét tartottak, mire a holttestet utnak inditották Ausztriába.

TÁVIRATOK.

Gambetta halála.

Páris, jan. 1. **Gambetta éjfélkor meghalt; utolsó pillanatig teljes eszmélete birtokában volt. A haláltusa két óráig tartott. Kimulásánál Spuller, Etienne és dr. Tierzal voltak jelen.**

Páris, decz. 31. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Gambetta állapota egész nap nem vált aggasztóbbá. Délután étvágygyal evett két tojást; 6 órakor hirtelen lázroham lepte meg. Erre a beteg dr. Lannelonguet hivatta. Az orvos a gyuladás jelentékeny növekedését konstatálta s a láz leküzdésére törekedett. Esti tiz óráig Gambetta állapota változatlan volt. Ekkor a beteg önkivületbe esett s ebből többé nem is tért magához. A halálhörgés 11 órakor kezdődött. Gambetta nővére Lewis asszony, Spuller Etienne és Arnaud voltak jelen a haldokló ágyánál. Gambetta közvetlen halála előtt egy szót sem szólott.

Páris, jan. 1. (Az «Egyetértés» távirata.) Gambetta állapotában tegnap este javulás jelentkezett, ugy hogy a boulevard-lapok esti kiadásaiban megnyugtató bulletint közölhettek. Ezek ugy hangzottak, hogy Gambetta fájdalmai csillapultak s enyhitő álomba merült. Azonban esti 8 órakor beállt a *veszélyes fordulat.* A szenvedőt altestében elviselhetetlen fájdalmak kinozták s félő volt, hogy már ugy is elgyengült erejét végkép felemésztik. Ehhez belső vérzések járultak. Gambetta ugyan *végső perczéig eszméleténél volt*, de már 10 óra felé az orvosok nem tagadhatták, hogy a felbomlás nem sokára be fog állani. Egyedül dr. Lannelongue bizott s remélt egy kicsit, de Tierzal már két órával a katasztrófa beállta előtt megmondta Gambetta ott időző barátainak, hogy vége minden reménynek. Ugy látszik Gambetta a körülte állók zavarát észrevette, és ő is *felismerte állapotát.* A szólás igen nehezére esett, s csak egyes halk szó s kézmozdulat jelezte, hogy bucsút akar mondani. *A haláltusa igen kinos volt.* Félórával éjfél előtt azt mondá Gambetta: *„Sok dolog maradt még hátra.“* Nyilván azt értette ezzel, hogy neki hazája javára nagy missziót kellett volna teljesitenie. E pillanattól kezdve haldokló fájdalmai enyhülni látszottak. *11 óra 55 perczkor* dr. Tierzal a *halált* constatálta. Ő és Spuller, ki utóbbi időben a betegágyat el nem hagyta, könyekre fakadtak a gyászos pillanatban.

Páris, jan. 1. (Az «Egyetértés» távirata.) Már szombaton szomoru valóságnak tekintették az orvosok, hogy Gambetta betegsége halálos kimenetelü lesz. A reménynek kis csillláma még abban jelentkezett, hogy a beteg közérzete aránylag kielégitő volt. De este felé a kórtünetek mindinkább gyorsabbak és nyugtalanitóbbak voltak. A kelés a hasürbe kifolyt. Azonkivül Gambettát, ki már hónapok óta emphysemában szenvedett, köhögési rohamok is kinozták, s ez erejét végkép kimeritette. 9 óra felé az alsó végtagokban büdések jelentkeztek. Gambetta csendesebb lett, de ez már a halál nyugalma volt. Tüdőszorulás állott be, a mely ellen a haldokló hatalmas szervezete végső erőfeszitéssel küzdött; mind hiába, éjfél felé, könnyü vonaglás után a nagy államférfiu kiadta hatalmas lelkét.

Páris, jan. 1. Gambetta halálát illetőleg az orvosok azt állitják, hogy orbáncz, mely nem törhetett ki, idézte elő a szervezet föloszlását. A sziv kamrájában képződött vérgumók okozták a halált. A halotti szemle holnap tartatik. A temetés államköltségen fog végbemenni.

Páris, jan. 1. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A nagy hazafi halálának lesujtó hire még az éj folytán eljutott Párisba. A nagy közönség csak kora reggel tudta meg a hirlapok rendkivüli kiadásaiból. A kamarák elnökeivel még az éjszaka közölték. A meghatottság, a gyász általános. *Izgatottság nem mutatkozik.* Utczai tüntetésektől vagy egyéb zavargástól nem lehet tartani. Gambetta végrendeletét eddigelé nem találták meg.

A köztársaság elnöke fogadta senátus és a kamara elnökeit és előttük Gambetta elhunyta feletti élénk sajnálkozásának adott kifejezést.

Páris, jan. 1. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Gambetta halála nem okozott különös izgatottságot, mert Páris lakossága a vigasztaló bulletinek daczára el volt készülve a franczia nemzet nagy veszteségére. Még azok a lapok is nagy mérséklettel irnak Gambettáról, melyek életében esküdt ellenségei voltak. A gambettista lapok megegyeznek abban, hogy a nagy hazafi halálánál nagyobb csapás nem érhette volna Francziaországot. A köztársaság leghatalmasabb oszlopa dölt s Németországban nagy lesz e miatt az öröm, mert ott senkitől sem rettegtek annyira, mint Gambettától, a revanche-politika rendithetetlen bajnokától. A «Páris» azt kivánja, hogy az elzásziaknak Gambetta sirjára omló könnyei engeszteljék ki az egymással társalkodó republikánus pártokat.

Páris, jan. 1. Gambetta nem hagyott hátra végrendeletet. Temetése polgári lesz; családja Nizzában, barátai pedig Párisban akarják örök nyugalomra helyeztetni. Gambetta iratai — miután az elhunyt magas állásokat töltött be — biróságilag lepecsételtetnek. A mai hirlapok nem tesznek megjegyzéseket az iránt, hogy mik lesznek Gambetta halálának következményei a belügyi politikában. Konstatálják, hogy halála nagy veszteség a köztársaságra nézve és dicsérik hazafiasságát. A «Páris» következőleg ir: «Elzasz könyei e sirnál az összes hazafiak szövetségét fogják előidézni.»

Páris, január 1. (Az «Egyetértés« tudositójának távirata.) A gambettista reggeli lapok már hozták Gambetta halálának hirét, a hir azonban nem okozott a legcsekélyebb izgatottságot sem. A République Francaise szerkesztősége egészen kihalt, látogatókról vagy azok csoportulásáról szó sincsen. Minden városnegyedben nyugalom van.

Berlin, jan. 1. (Az «Egyetértés» távirata.) Gambetta halála hirét ma külön kiadásban jelentették a lapok. A tragikus véget ért államférfi esete részvétet kelt ugyan, de mindenki megegyezik abban, hogy Németország legveszedelmesebb ellenségétől szabadult meg. Halálát Skobelevével hozzák kapcsolatba. Félnek, hogy a köztársaság a radikálisoknak esik áldozatul. Az esemény következményeiről általában mindenfelé tartózkodva nyilatkoznak.

Bécs, január 1. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A «Wiener Allg. Ztg» azt hiszi, hogy Gambetta halála nem okoz zavart egy pillanatra sem Francziaország belügyi politikájában s a szomoru esemény okozta változás lassan, észrevétlenül megy majd végbe.

Szeged, jan. 1. *Tisza* Lajos kir. biztosnál tömegesen tisztelegtek a hatóságok és testületek. A város törvényhatósága részéről monstre-küldöttség jelent meg és *Pálffy* polgármester tartott üdvözlő beszédet a város közönsége nevében. Szép beszédében hü és meleg kifejezést nyert ama szeretet, melylyel Tisza Lajos iránt a város népe, párt- és osztálykülönbség nélkül viseltetik. A polgármester beszédére *Tisza* Lajos következőleg válaszolt: «Rokonszenves bizalmat eláruló barátságos jókivánataikat köszönettel fogadom s szivemből viszonzom s ha van a rekonstruktió körében itteni müködésemnek eredménye, a mit hogy tagadhatlanul van, s ezt öntulbecsülés nélkül elmondhatjuk mi, kik abban közremüködtünk, van még több megoldatlan kérdés és befejezetlen mü, mely ez évben elintézésre és végbefejezésre vár. Reménylem azonban, hogy mindez meg lesz oldva a királyi biztosság fönállásának ezen utolsó évében, mert valamint az önök által elismerőleg fölemlitett eddigi eredmények nagy részben annak köszönhetők, hogy Szeged város hatósága és közönsége kellő időben felismervén a város érdekeinek előmozditására irányzott intenczióimat, azoknak keresztülvitelére öntudatosan, teljes bizalommal, páratlan áldozatkészséggel és szorgalommal segédkezett, ugy meg vagyok győződve, hogy a munka betetőzésére is ugyanazon bizalommal és önfeláldozó munkássággal fogok találkozni, ugy hogy ez év végével azon megnyugvással fogok Szegedről távozhatni, hogy urunk királyunk és az országgyülés által kitüzött czél, Szeged városának fejlődése és felvirágzása, maradandólag biztositva van s a további gondozás akkor, midőn ez a város saját polgárainak kezeiben marad, a legjobb kezekbe lesz letéve.» — A monstre-küldöttség e beszéd után lelkes ovácziókban részesité a királyi biztost. E küldöttségen kivül még a kir. biztosság tisztikara, a hetes kölcsönügyi bizottság, a református és ágostai egyháztanácsok, a törvényszék, a pénzügyigazgatóság, a folyammérnökség, az államépitészeti hivatal, a tankerületi főigazgatóság, a szegedi középiskolák tanári testületei, a kataszteri igazgatóság, a távirdahivatal tiszti kara, az ipartársulat, a jótékony nőegyletek és a katonai hatóságok részéről Görgey altábornagy és Busch ezredes tisztelegtek a kir. biztosnál.

Bécs, jan. 1. A hadügyminiszter állapota annyira javult, hogy nehány órát az ágyon kivül tölthet.

Lemberg, jan. 1. *Smolka* elnök az alsóház legközelebbi ülését január 15-re tüzte ki.

Lemberg, decz. 31. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A «Dziennik Polski» jelenti, hogy a bécsi «Fremdenblatt» lengyelellenes czikkeit Kálnoky gróf külügyminiszter sugalmazta, ki pétervári tartózkodása alatt magáévá tette az orosz kormánynak azt a hitét, hogy a lengyel nemzet tisztán forradalmi elemekből áll, melyek Ausztria-Magyarországot háborura izgatják Oroszországgal. Ennek következtében differencziák merültek föl Taaffe és Kálnoky között. A külügyminiszter állása határozottan meg van ingatva s legközelebb már változás áll be az osztrák-magyar külügyek vezetésében.

Trieszt, jan. 1. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A «Triester Tagblatt» szerkesztői mai postával négy levelet kaptak Nápolyból, melyekben őket: «La studiense italienne» halállal fenyegeti.

Berlin, decz. 31. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A «Kölnische Zeitung» bécsi levelezője következőkről tudósit: A keleti kérdés további folyamáról s alakulásáról ama körökben, a melyek közel állanak azokhoz, a kik a politikát csinálják s vezetik, oly értesülést vettem, melyekből az következtethető, hogy az osztrák-magyar politika a keleti kérdésben ismét cselekvőbb szerepre vállalkozik, habár egyelőre akadémikusan. Törökország harmadik feloszlatásáról beszélnek itt ismét s főleg Konstantinápoly sorsa kérdéses még. Azt mondják, hogy ez ügy Varsinban és Rómában is Giers ottléte alkalmával szóba jött s valószinüleg az orosz miniszter Bécsben időzése alkalmával szintén tárgyaltatni fog. A Novibazár sandzsákban való előbbre haladás ügye is felszinre került. Mindezzel nem azt akarom mondani, hogy ez már a legközelebbi időben meg fog valósittatni. Végül azt jegyzi meg a levelező, hogy az osztrák-magyar keleti politikáról 1883-ban még sokat fogunk hallani és olvasni.

Berlin, decz. 31. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A «Montagsblatt» jelentése szerint a tüzérség tervezett szaporitása különösen a vártüzérségre vonatkozott. Bülow tüzérségi főfelügyelő ez ügyre vonatkozólag elkészitett ugyan egy tervezetet, mindazáltal a szaporitásra vonatkozó tárgyalások még csak bizalmas megbeszélésekre szoritkoztak.

Róma, jan. 1. A kormány elhatározta, hogy *Blancnak*, a külügyminiszterium államtitkárának lemondását el fogja fogadni.

Róma, jan. 1. A «Rassegna» jelentése szerint a minisztertanács elhatározta, hogy Levi és Parenzani triesztí menekültek kiadását meg fogja tagadni. A menekültek fölött olasz biróság fog itéletet hozni.

Páris, jan. 1. A diplomacziai testület fogadtatása alkalmával a pápai követ a testület nevében kifejezést adott Francziaország boldogsága iránti óhajának, kérvén az elnököt, hogy azt mély tiszteletének bizonyitékául tekintsék. *Grévy* köszönetet mondott a Francziaország jólléte és az elnök iránt kifejezett érzelmek és kivánatokért. Nagy néptömeg nézte a felvonulást. Semmi különös esemény sem fordult elő.

KÖZGAZDASÁG.

Fiume, január 1. A «Stefania» nevü Adria-gőzös 522,500 klgr. liszt, — 633,479 klgr. buza, 2816 klg. szilva, 230,000 klgr. bab és 29,960 klgr. kendermag-rakománynyal elindult Amsterdam és Antverpenbe.

Fiume, január 1. A «Jókai» nevü Adria-gőzös 1.600,000 kilogramm árpa-rakománynyal Grimsbybe elindult.

Bécs, decz. 31. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Lanyhább külföldi jegyzések és Wimpffen gróf párisi osztrák-magyar követ halálának hire, valamint a vizáradásokról érkező leverő hirek hatásai alatt a *vasárnapi* tőzsde felette lanyha volt; a hanyatlásnak részben elejét vették a fedezési vásárlások. *Jegyzetek:* Osztrák hitelrészvény 278·80, *magyar hitelbank* 269·50, angol-osztrák bank 116·25, unionbank 111·25, bankegyesület 105, tramway 214, osztrák államvaspálya 332·60, Károly-Lajos vasut 291·75, déli vasut 135·25, elbavölgyi vasut 208·50, gőzhajózási részvény 572, májusi járadék 76·20, osztrák aranyjáradék 95·30, *magyar 4% aranyjáradék* 84.92½, husz frankos arany 9·49½, birodalmi márka 58·72½.

Bécs, jan. 1. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Gabnatőzsde. A két ünnepnapi forgalomban a vásár irányzata határozottan szilárd volt. Buza tavaszra tegnap 10-en, ma 10.02-ön állott. Ezenkivül zab tavaszra 7 frt és május—juniusra 6.55. Ez árak mindvégig tartották magokat. Jegyzetek továbbá: rozs tavaszra 7.75 frt névleg, buza őszre 10.30—10.35.

Bécs, január 1. (Az «Egyetértés» távirata.) A mai ünnepi tőzsde Gambetta halálát a béke megerősbülésére nézve kedvezőnek itélte és az irány megszilárdult. Osztr. hitelrészvény 2 frttal felszökött, 280.50-re emelkedett. Járadékok szintén javultak.

Visszapillantások az 1882-iki gazdasági évre.

I.

Értékpiaczunk fejlődése.

(Gr. Zs.) Az 1882-ik év bevégezte pályafutását, emlékezetünkben tehát szemlét tartunk mind ama fontos eseményekről, melyek az üzlet menetére befolyást gyakoroltak és összességükben a lefolyt év pénzügyi jellegét hivatvák kijelölni.

Elmélkedéseink, sajnos, nagyon szomoru eredményre vezetnek és ez, az 1881-ik tözsdeévhez viszonyitva — hogy képletes hasonlattal éljünk — oly ellentétben áll, mint a setét éj a világos naphoz.

Hol van az az idő, midőn Bontoux szerencse-csillagzata oly fényesen ragyogott, hogy a Rothschildéké e mögött majd elhalványult? hol azok az idők, midőn az egész világ e férfiu terveit vakon követte, nem tudva azt, hogy az az örvény, melyen ez halad, megmérhetlen mélységbe vezet, melyből nincs mentség?

Valóban, ugy tetszik, mintha varázsálom volna ez régen mult időkből és mégis, csak egyetlen egy év az, mely ama időponttól bennünket elválaszt, midőn Bontoux még a most már szomoru dicsőségének tetőpontján állott. — Azonban ép a rohamos emelkedés volt oka e férfiu gyors bukásának.

Az Union générale — Bontoux legkiválóbb alapitása — mely roppant részvénytőkével volt felruházva és azonkivül még a klerikális és legitimista körök óriási készpénz-betéteivel rendelkezett, józan vezetés mellett arra volt volna hivatva, hogy a tőkepiaczon ugy mint a gazdasági téren tartós és áldásos tevékenységet fejtsen ki. Bontoux azonban nagyzási hóbortjában mindjárt kezdetben arra használta fel pénzügyi tevékenységét és teljes erejét, hogy Rothschildék vetélytársát játsza, azok régi összeköttetéseibe magát minden áron befészkelje; a mi — mindenesetre csakis a szükséges üzleti elővigyázat figyelmen kivül hagyása árán — néha sikerült is, miáltal azonban hatalmas ellenfelével vetélyháborut provokált, mely mindig hevesebbé vált és végre bukásával végződött.

Az Union générale azonosnak volt tekinthető Bontoux-val és vele együtt bukott el. A biróság, mely az eredetileg oly gazdagon dotált intézet pénztáraira a hivatalos pecsétet nyomta, már nem talált egyebet, mint az intézet saját részvényeit, melyek hallatlan agiotage következtében a készpénz helyett az intézet pénztáraiba visszavándoroltak és most csak értéktelen papirosokká váltak.

Most, hogy a szélhámosság az egész világ előtt világosan állott, természetesen beállott a kijózanodás, — de már késõn. Bünösek és ártatlanok egyaránt szenvedtek e tény alatt; az általános válság annyira fejlődött, hogy egy időre a lyoni tőzsdét is be kellett zárni; a párisi tőzsde parketje csak az ottani haute banque nagy anyagi áldozatai árán volt az általános fizetésképtelenségtől megóvható és igy lett Bontoux okozója oly sok virágzó existenczia tönkrejutásának.

Piaczunknak, illetőleg a bécsi piacznak a párisi piaczhoz való viszonyánál fogva a visszahatás természetesen el nem maradhatott; Párisban elhelyezett értékpapirjaink minden áron visszaküldettek, s tőkepiaczainknak e körülmények közt nagyon gyöngült felvételi képessége következtében az árfolyamok általános és rohamos hanyatlása következett be, mely az emlékezetes januári vasárnapon legmélyebb fokát érte el s mindenkit élénken az 1873. évi krachnak ismétlődésére figyelmeztetett.

Ekkor állt be tőzsdénken is a válság, melynek nyomai mostanáig sem tüntek el egészen.

Mi haszna volt abból a tőzsdének, hogy a mult év első felében oly pénzbőség uralkodott, hogy elsőrendü váltókat mindig könnyen el lehetett helyezni az amugy is alacsony bankkamatlábon alul. A pénzbőség, mely máskor a tőzsde virágzásának egyik főfeltétele, most semmi hatással sem volt, szemben azzal a bizalmatlansággal, mely az üzérkedők és a tőkekörök közt uralkodott s azokat az értékpapirok vásárlásától visszatartotta.

A forgó tőkét nagyobb biztonság érzetében tömegesen vitték a szolid bankokba és takarékpénztárakba, s ezek igazgatóságaiknak, tekintettel a csekély pénzszükségletre s más üzletek hiányában nagy gondot okozott, hogy a náluk letett nagy pénzösszegeket, hol értékesithetnék ugy, hogy hasznot hajtsanak?

És főkép ezeknek a körülményeknek tulajdonitható, hogy bankintézeteink és takarékpénztáraink az év első felében oly kevéssé kielégitő eredményeket tudtak felmutatni. A gabona- liszt- és egyéb terményüzlet pangott, az értékpapirok reportirozása a csekély engagementek és az igen alacsony reporttételeknél fogva szintén jelentéktelen volt, uj üzletek kezdeményezésére pedig az idő a nagy bizalmatlanság miatt legkevésbbé sem volt alkalmas.

Ami az állami kedvezmények mellett a gazdasági téren uj iparvállalatok létesitése által kezdetét vette, leginkább magánkörökből indult ki, igy több mezőgazdasági gépgyár berendezése, egy gyapotfonóda, egy juta-, egy pót-élelmi szerek gyára és több vegyi szerek gyára, melyek nagyobb részt az ujpesti uton, részint pedig Ujpesten állittatván fel, e környéknek valódi gyárvárosi jelleget kölcsönöztek.

Miután az első félév legnagyobb része lejárt, s a tőzsdéken az az ijedelem, melyet a párisi válság mindenfelé előidézett, részben eloszlott, a politikai láthatár még tiszta volt, s a vetések fényes kilátásokkal biztattak, mindenki azt hitte, hogy a Rothschild-csoport eddigi passzivitásával szakit s a járadék-konvertálásának ujból való felvételével a tőzsdéket, melyek eddig stagnáltak, uj és sikeresebb tevékenységre fogja serkenteni.

De a hatalmos csoportnak, melynek műveletei mindig különös körültekintésre vallanak, ily nagyszerü pénzügyi műveletnél nemcsak honi viszonyainkkal, hanem első sorban a nemzetközi pénzpiaczok, főkép pedig a párisi pénzpiacznak, mint aranyjáradékunk főpiaczának helyzetével kellett számot vetnie. A zilált viszonyok, melyek e piaczon uralkodtak, még nem javultak annyira, hogy az ottani tőkepénzhez siker reményével lehetett volna fordulni, s igy e csoport szükségesnek látta a tervezett művelet keresztülvitelét későbbre, kedvezőbb időpontra halasztani.

Időközben a gazdasági és társadalmi életünk fejlesztésére oly nagy hatással levő jó aratás iránt táplált remény beteljesült, ugy, hogy kivihető gabnafölöslegünket körülbelül 20 millió métermázsára, vagyis e gabonamennyiségnek értékét számokban kifejezve: 200 millió forintra becsülték, a mi mindenesetre kielégitő eredmény, mely azonban a második félév eseményei közt, melyekre még visszatérünk, az egyedüli fényes pont.

Mindenekelőtt az egyiptomi ügyet kell megemliteni, mely a felizgatott kedélyeket nem engedte csillapodni, s melynek megoldásánál a leginkább érdekelt két nagy hatalom, Angol- és Francziaország közt összeütközés fenyegetett.

Emlékezetünkben van még a rémhir, mely a világot a virágzó Alexandriának lord Seymur által elrendelt bombázásáról a világot beszárnyalta, s emlékezetünk előtt lebeg még a gyászhir ama kegyetlenségekről, melyeket az ottani európaiakon elkövettek, minek következtében Párisból és Londonból azonnal a turbán és egyiptomi értékek hanyatlását jelentették. E hanyatlás minden más értéket is magával ragadt, ugy, hogy ujabb válság fenyegetett.

E szomoru események után csak akkor állhatott be ismét némi nyugalom, midőn az angolok Tel-el-Kebirt, melyet Arabi pasa sánczaival második Plevnává alakitott át, bevették, s Arabi pasa gyors szökéssel Kairó felé keresett menedéket.

A szomoru viszonyokhoz azonban még más tényezők is járultak.

A bosznia-herczegovina-krivosczia felkelés sem maradt el, s Joanovics tábornok erélyes közbelépésére volt szükség, hogy testvéreink vérontása hosszas küzdelmek után véget érjen. De még ezzel sem értek véget a bajok; Németországból átszivárgott s a vagyon megosztást czélzó szoczializmus modern jelszó alatt, részint leplezetlenül, nálunk is felütötte a fejét, s ugy a rendőrség, mint a katonaság közbelépését tevé szükségessé, mig ellenben Irországban a homerulerek a földesurak meggyilkolásával, Oroszországban a nihilisták, Francziaországban az anarchisták dinamittal igyekeztek az állami rendet felbontani.

Ámbár az emlitett események maguk is képesek lettek volna a tőzsdén igen kedvezőtlen hangulatot kelteni, még egy körülményre volt szükség, hogy az ürömpohár szinig megteljen s a hiányzó csep nem is maradt el.

A második fél év kezdetén elébb a nyugaterupai piaczokon, később nálunk is a pénzben minden sejtelem ellenére egyszerre oly szükség állt be, mely a forgalomra óriási nyomást gyakorolt s az év végéig sem szünt meg.

A mi különösen honi sajátságos viszonyainkat illeti, ugy már régen megszoktuk, hogy a pénz közvetlenül az aratás előtt meg szokott drágulni, a mi a fokozott gazdasági igényekre vezethető vissza; e drágulás azonban őszszel, midőn a gabona és más termény pénzzé forditható, ismét megszünik.

Nincs szabály kivétel nélkül, mert mind a mellett, hogy az aratás a várakozásnak megfelelt és mind a mellett, hogy a kiviteli kampagne elején hetenkint ezer meg ezer kocsi vitte gabonánkat és lisztünket a szélrózsa minden irányában, sőt időközönkint a közlekedési eszközök hiánya miatt a szállitás is fennakadt, pénzpiaczunkon a nyomott viszonyok egy pillanatra sem javultak.

Ha ezenkivül még azt a körülményt is figyelembe veszszük, hogy a tőzsde az állandó és rendkivüli üzlettelenség miatt aránylag kevés tőkét vett fel, önként is az a kérdés támad bennünk, hogy hova lett tehát tulajdonképen a tőkepénz?

E rendellenes körülmény okát keresve, a tőkének látható csökkenését gazdasági hanyatlásnak, nálunk tekintve az erős kiviteli forgalmat, épen nem tulajdonithatjuk, mert a bő aratás és az életbeléptetett behozatali vámok által az állam bevételei annyira emelkedtek, hogy a magyar pénzügyminiszter, az idén volt először abban a kellemes helyzetben, hogy költségvetését kisebb deficzittel terjeszthette elő s kilátásba helyezhette, hogy a deficzitet már a jövő évben egészen megszünteti. A vasutak, melyek az államtól kamatbiztositásban részesülnek, kevés kivétellel, a kiviteli forgalomnak emelkedése következtében e kedvezményt nem vették igénybe. Ugyancsak kedvező körülménynek kell tekinteni a fővárosban uralkodó nagy épitési tevékenységet is.

Különös állami viszonyaink szempontjából ugy hiszszük, hogy a helyi pénzszükségnek okait kivételes körülményekben kell keresnünk.

A gabonakivitel kezdetén bankintézeteinknek, hogy a kereskedelmi körök igényeit kielégithessék, minden forgó tőkét e czélra kellett fentartani, s mig e nagy összegek az élénk kivitel következtében bevásárlási czélból az állomásokon mindig realizáltattak, a külföld gabonaszállitmányait, a helyett, hogy mint eddig, készpénzzel fizette volna, járadékaink és más értékeink visszaküldésével fizette, minek természetesen az lett a következménye, hogy készpénz helyett nagy csomó értékpapirt kaptunk, mely a különben is hanyatló irány mellett, még értékpiaczunkon uralkodott, az árfolyamok esését csak elősegitette.

Folytatva áttekintésünket, arra a meggyőződésre jutunk, hogy egyik sarkalatos hiba ama korlátozásban rejlik, mely saját jegybankunk, az osztrák-magyar bank társaság ellen, a forgalmi eszközök kibocsátásával a törvény által alkalmaztatott, azért az illetékes körök feladata lesz, hogy a javaslatokat, melyeket szakférfiak a sajtó utján a forgalom könnyitésére tesznek, komolyan figyelembe vegyék, hogy esetleg ismétlődő bajoknak sikeresebben elejét vehessék.

A jelzett nehéz viszonyok közt az osztrák-magyar bank, miután a viszonyok javulására vonatkozó reménynyel felhagyott, s október 20-án a kamatlábat leszámitolási üzletekre 4 százalékról 5 százalékra, s a kézizálog üzletekre 5 százalékról 6 százalékra emelte.

Ama körülményeknél fogva, hogy nálunk még mindig a papirérték uralkodik, az olasz valutarendezésnek keresztülvitele, melynek az év végéig kellett végbe mennie, s óriási pénzösszegeket vett igénybe, nemzeti bankintézetünkre nem gyakorolhatott befolyást, s a kamatlábfelemelés, mely a nevezett intézetnél történt, oly rendszabály volt, melyet leginkább az üzleti körök fokozott igényei tettek szükségessé.

Egészen más helyzetben voltak a nyugateurópai pénzpiaczok kivált az angol a rendkivül nagy mérvü aranykereslettel szemben.

Nem csak az olasz valutarendezés végett alakult szindikátus részére kerestetett az arany, hanem az északamerikai nagy gabonaszállitások részére is, mihez hozzáárultak még a newyorki váltóárfolyamnak rosszabbulása, mely körülmények együttvéve nagy aranykivitelt idéztek elő.

A Peel-akta tudvalevőleg azt rendeli, hogy az angol bank a bankjegyek kibocsátásának alapjául arany- vagy ezüst rudak alakjában mindenkor 10 millió font sterlinget tartson tartalékban; és az utolsó hónapokban a jelentékeny aranykivitel miatt a bank már nagyon közel ért e minimális összeghez.

Nem lehet csodálni tehát, hogy a bank igazgatói e válságos helyzetet felismervén, a bankkamatlábnak három százalékról öt százalékra való felemelésében a legjobb eszközt vélték feltalálni arra nézve, hogy a bank helyzetét megszilárditsák.

Ama felelősségnél, melyet a londoni pénzpiacz rendkivüli jelentőségénél fogva a többi kontinentális pénzpiaczok fölött természetszerüen gyakorol, ezek sem késhettek sokáig a példa követésével s igy előbb a hollandi és belga nemzeti bankok, végül pedig a németbirodalmi bank szintén felemelték a kamatlábat, utóbbi 3½ százalékról fokozatosan egészen 5 százalékig.

Csak egy intézet volt, a hatalmas franczia bank, mely e kényszerrendszabálynak alkalmazását szükségtelennek tartotta, s azért a 3½%-os kamatlábat az év végeig változatlanul hagyta, a mit csak ugy lehet megmagyarázni, hogy a januári események következtében a tőkepénzesek jobban óvakodtak a koczkáztatástól s kisebb kamattal is megelégedtek s pénzüket az ismertebb 10 szolid bankintézetnél helyezték el jövedelmezés végett.

Ily módon óriási összegek gyültek össze, melyek abban a pillanatban, midőn a tőkének ismét vissza kell térnie, ismét a tőzsdére fognak vitetni, s annak beteg szervezetét ujból felelevenitik.

A mult év utolsó havában mindinkább mutatkoztak azok a jelek, melyekből azt lehet következtetni, hogy a párisi tőzsde helyzete végre javulni fog.

Az ottani coulissa, mely nem zárkózhatott el attól az aggodalomtól, hogy az Union générale által per utján az Union nouvelle részvényeinek átvételére fog kényszerittetni, abban az órában, midőn a párisi törvényszék Bontoux-t elitélte, ismét visszanyerte müködési szabadságát, s a párisi tőzsde hausseval felelt az igazságszolgáltatás eme tényére.

A Credit Lyonais helyzetéről szélnek eresztett czélzatos hirek, melyek a tőzsdén szintén aggodalmakat keltettek, az által, hogy hiteles oldalról a valódi tényállás ismertetett meg, szintén elvesztették hitelességöket, a mi hasonlóan jelentékenyen hozzájárult a tőzsde megnyugtatásához.

A politikai helyzet Francziaországban, mely kezdetben fenyegető jellegü volt, az év vége felé szintén jobbra fordult.

Egyiptomot illetőleg, ugy intézte az ügyeket Francziaország, hogy az összeütközés, mely közte és Angolország közt kilátásban volt, elmaradt, s most inkább az van kilátásban, hogy nemsokára megegyezés jön létre e két hatalom közt, mely szerint Francziaország az őt megillető állást foglalja el Egyiptomban.

Az államháztartásnak veszélyeztetett egyensulya jókor alkalmazott pénzügyi rendszabályok által helyre állitható, az anarchista mozgalom, melyet a legitimisták rendeztek és a mely a köztársaságot bukással s a tőzsdét tönkrejutással fenyegeti, a titkos szálaknak jókor való felfedezése s az inditók elfogatása által csirájában fojtatott el.

A párisi tőzsdére nézve tehát e tekintetben sem léteznének többé azok az akadályok, melyek nyugalmát hosszu időre megzavarták.

A tőzsdéknek egymáshoz való viszonyuknál fogva határozott cosmopolitikus jellegük van, s azért minden aktualis kérdéstől, mely a politikára vonatkozik, többé kevésbbé érintetnek.

Ennélfogva a tőzsde forgalom eredményes fejlődésének egyik főfeltétele, hogy a politikai viszonyok alakulása oly tiszta legyen, hogy az általa esetleg keletkezhető bonyodalmak miatti aggodalom előre ki legyen zárva.

Deczemberben történt azonban, hogy a Kölnische Zeitung azt a szenzácziós czikket hozta, mely Oroszországnak állitólagos titkos hadikészülődéséről leleplezéseket tartalmazott, s az északi birodalmat támadó tervekkel vádolta. E leleplezések még nagyobb jelentőségre tettek szert, midőn a Vossische Zeitung, mely tudvalevőleg Bismarck herczegnek lapja, komolyan foglalkozott velök. Már a hazai sajtó is elkezdte kongatni a vészharangot, s igy nem lehet csodálni, hogy a tőzsdét, melyet nagyon könnyen aggodalomba lehet ejteni, páni rettegés szállta meg.

Már ugy látszott, hogy a későbbi jobb napok iránt táplált remény a tőzsdére nézve végkép elenyészett, ekkor azonban megjelent a hivatalos czáfolat, és Tiszának határozott nyilatkozata, mely a külföldi tőzsdéket is némileg megnyugtatta.

Ha a «Vossische Zeitung»-nak állitólag Bismarck herczeg által sugalmazott czikke azt czélozta, hogy Oroszszágot nyilatkozatra birja, ugy e czélját el is érte, a mennyiben az orosz sajtó határozottan békét hirdetett. Mind ehhez hozzájárult még a «N. A. Zeitung»-nak ama közleménye, mely utalva a két középeurópai nagyhatalom közt sok évre megerősitett szövetségére, e szövetséget, mint az európai béke legjobb biztositékát jelöli meg, s ezzel véget is értek a háborus hirek és közlemények.

A sajtónak ezen vészkiáltásának azonban az a jó következménye volt, hogy a nyomasztó politikai légkört viharként megtisztitotta.

A nemzeti jólét felvirágzásának legjobb tényezője az európai béke, ennek áldásos hatása alatt a nép legjobb alkalmat lel rendezkedésre és erősödésre; s valóban a béke által teremtett nyugalomra nagy szükségünk van.

A lefolyt év végén, melyben az emlitett kedvezőtlen események állampapirjaink árfolyamára, a mint a következő táblázat számokkal kimutatja, oly káros befolyást gyakoroltak, végre jobb jövő nyilik, mely a tőzsdére jobb napokat fog hozni.

Kedvező kilátásaink első sorban a politikai viszonyok kedvező alakulásán alapul, másrészt azon feltevésen, hogy a pénz szüke már januárban megszünik, s azonkivül, hogy a januári szelvényekre eső és forgalomba jövő összegek szintén kedvező befolyást fognak a tőzsdére gyakorolni.

A magyar állampapirok árfolyamhullámzása az 1882-ik évben.

Értékpapirok megnevezése	1881. évi decz. 31-ki árfolyamok		1882. évi decz. 31-ki árfolyamok		+ vagy — 1882. decz. 31-ln 1881. deczember 31-ke ellenében			Legmagasabb árfolyamok 1882-dik évben		Legalacsonyabb árfolyamok 1882-dik évben		1882-dik évi árfolyam-hullámzások	
6% m. kir. aranyjáradék	119	90	118	50	—	1	40	120	20	116	50	3	70
4% m. kir. aranyjáradék	89	75	85	45	—	4	30	90	50	79	80	10	70
5% m. kir. papirjáradék	89	75	84	50	—	5	25	90	80	79	80	11	—
Magyar vasuti kölcsön	134	25	133	75	—	—	50	135	—	128	—	7	—
1869. kel. v. áll. kötv. (elsőbbs.) adóm.	91	25	89	50	—	1	75	91	25	86	—	5	25
1873. kel. v. áll. ar. v. ezb. (els.) adóm.	110	—	109	—	—	1	—	111	—	106	—	5	—
1876. kel. v. áll. aranyban adóm.	97	75	93	75	—	4	—	95	75	92	50	3	25
Magy. kir. nyereménykölcsön	121	75	113	75	—	8	—	121	50	108	—	13	50
Tiszai és szegedi kölcsön	112	—	109	—	—	3	—	111	—	103	—	8	—
M. kir. földteherment. kötvények	99	25	98	50	—	1	25	99	25	93	50	5	75
M. kir. szőlődézsma váltsági kötvények	97	75	97	50	—	—	25	97	75	94	50	3	25
Alföld-fiumei vasut	174	—	167	50	—	6	50	177	—	150	—	27	—
Éjszak-keleti «	161	—	158	50	—	8	50	169	—	145	—	24	—
Erdélyi «	169	50	157	50	—	12	—	170	50	148	—	22	50
Kassa-oderbergi «	148	—	142	50	—	5	50	150	—	133	—	17	—
M. nyug. vasut (székesf., győr, gráczi v.)	171	—	161	50	—	9	50	168	—	156	—	12	—
Pécs-barcsi vasut	211	50	216	—	+	4	50	226	—	213	—	13	—
Tiszavidéki «	250	50	248	—	—	2	50	250	50	243	—	7	50
Alföld-fiumei vasuti elsőbbségek	94	50	94	—	—	—	50	96	—	92	—	4	—
Báttaszék-dombovár, zákányi v. elsőbbs.	92	—	91	—	—	1	—	93	75	91	50	2	25
Éjszak-keleti vasuti «	92	50	89	50	—	3	—	91	60	89	50	2	10
I-ső erdélyi vasuti «	92	—	90	50	—	1	50	92	25	89	50	2	75
Kassa-oderbergi vasuti «	96	—	95	50	—	—	50	—	—	—	—	—	—
Tiszavidéki vasuti «	102	—	99	75	—	2	25	—	—	—	—	—	—

Az eddigiekben a tőzsdei forgalom terén tapasztalt jelenségeket vazoltuk, s miután azokat egészen kimerítettük,most már helyi társas üzleteink üzleti viszonyainak vizsgálására térünk át, s első sorban bankintézeteink mult évi üzletmenetére vetünk vissza pillantásokat.

Bankok.

Bankintézeteinkről általában azt lehet mondani, hogy az üzletek vezetésében, a nehéz üzleti helyzettel szemben, nagy óvatosságot tanusitottak, s mind azon voltak, hogy a részvényesek érdekeinek koczkáztatása nélkül kielégitő eredményeket mutathassanak fel.

Nagyobbszerü pénzügyi müveletekre az általánosan uralkodó bizalmatlanság miatt nem mutatkozott alkalmas idő, s igy a bankok tevékenysége a folyó banküzletek müvelésére szoritkozott, melyek azonban csak a második félévben voltak jövedelmezőbbek.

A mult évi üzleti tevékenység végeredménye különböző lesz a bankoknál, valószinü azonban, hogy a legtöbb intézetnél a vázolt kedvezőtlen viszonyoknak megfelelően az előző évi eredmény mögött marad.

A magyar általános hitelbank osztalékát 16—17 frtra teszik.

Erdekes képet nyerünk, ha a két hitelintézet részvényeinek mult évi hullámzását szemléljük: az osztrák hitelrészvények legmagasabb árfolyama 352.50, legalacsonyabb 167.20 volt; a magyar hitelbank részvényeinek legmagasabb árfolyama 350, legalacsonyabb 246 volt.

A pesti magyar kereskedelmi bank osztaléka, mely bank a banküzlet minden ágát, különösen az értékekkel való arbitrage-üzletet élénken müvelte, s a magyar pénzbetéteket ügyesen tudta értékesiteni, 42½ frtra becsültetik, megjegyzendő még, hogy a váltóház, melyet e tevékeny intézet nyitott, fennállásának kezdetén a beruházott pénzt elég jól kamatoztatta.

A magyar leszámitoló és pénzváltóbank, mely a közraktári üzlet müvelését tette feladatává, a fővárosi közraktárak bérbevételével az idei jó termés következtében mindjárt kezdetben jó üzleteket csinált volna, ha az elevátorok jókor rendelkezésére bocsáttatnak, de ez nem történvén, és mivel ez az intézet, melynek szolid igazgatásához semmi kétség sem fér, az aktiv tőkének mult évben történt felemelése alkalmával annak jelentékeny részét járadékokba fektette, melyek az árfolyamhanyatlás következtében az év végén jóval kisebb értéket képviselnek, aligha tévedünk, ha ennek az intézetnek osztalékát 4 frttal veszszük föl.

A magyar jelzáloghitelbank most is, mint azelőtt, főkép a jelzáloglevél-üzlet müvelésére forditja figyelmét és nem is eredménytelenül; értéktárczája kivétel nélkül biztos befektetési értékeket tartalmazna, mivel azonban ezek az év végén kisebb értékkel veendők fel a mérlegbe, ugy az idei osztalékot az előző évi osztalék ellenében ½ százalékkal kisebbnek, vagyis 5 százaléknak lehet venni.

A magyar országos bank abból a szempontból, hogy kiváló magyar intézet, szintén figyelembe veendő az osztalékok megitélésénél, mindamellett itt inkább csak mellékes jelentősége lehet, mivel részvényei itt kotiroztattak ugyan, főpiaczok azonban nem itt, hanem Párisban van. A *magyar országos bank* a banküzletek minden ágában élénk tevékenységet fejtett ki, részt vett az osztrák vörös kereszt-sorsjegyek szindikatusában, épitett egyes helyi vasutakat, legközelebb pedig a magyar vöröskereszt-sorsjegyeket fogj kibocsátani. E bank franczia részvényesei tőkepénzüknek megfelelő kamatjaira számithatnak.

Az első magyar iparbank főkép tevékeny igazgatóságának köszönheti, hogy üzleti jövedelme évről évre emelkedik; az ez évi osztalékot 13—14 frtra teszik.

A budapesti bankegyesület-részvénytársaság leszámitolási üzletben jelentékeny forgalmat ért el, azonkivül egyik ingatlanát is jó haszonnal adta volna el, s igy nem lehetetlen, hogy e részvénytársaság 8—9 frtot fog osztalékul fizetni.

A budapesti iparbank. Ugy látszik, hogy e banknak azzal, hogy maga foglalkozik iparüzéssel, a mennyiben kelenföldi szeszgyárát maga kezeli, nem sok szerencséje van, s igy részvényeseinek alig fog valamit nyujthatni.

Takarékpénztárak.

Takarékpénztáraink a tőzsde iránti bizalmatlanság következtében az első félévben nagyon jelentékeny takarékbetétekkel rendelkeztek, mit eleintén csak nehezen tudtak hasznothajtólag elhelyezni, később azonban nagyobbmérvü pénzszorultság volt érezhető és takarékpénztáraink, melyek e körülményt előre látták, jelentékeny tartalékokat tettek félre és igy az első félévi hiányokat képesek voltak ellensulyozni. A végeredmény kielégitőnek igérkezik.

Az első hazai takarékpénztár-egyesület osztalékát 300 frtra becsülik; az *egyesült fővárosi takarékpénztárát* 30—35 frton, az *országos központi takarékpénztárét* 25—30 frtra.

Biztositó intézetek.

Belföldi intézeteink az idén jelentékeny-üzletet csináltak és a kiosztandó osztalék az eleintén mutatkozó nagyon csekély kárösszegek következtében elég jelentékeny volt volna — főleg az első magyar általános biztositó társaságnál, mely ez évben ünnepli fennállásának 25-ik évfordulóját, — ha az év utolsó hónapjában történt jelentékenyebb külföldi károk, e kedvező eredményt részben meg nem változtatták volna.

Mindazonáltal várható, hogy az *első magyar általános biztositó társaság* 220 frtot és a *Pannonia viszonbiztositó társáság* mintegy 40—50 frtot fog részvényesei között kiosztani.

Malmaink.

Az év elején ezek nagy nehézségekkel küzdöttek és kénytelenek voltak, minthogy veszteséggel dolgoztak, üzemüket a felére leszállitani. — Másképp alakultak a viszonyok a második félévben, mikor egyrészt a buza könynyebb és jutányosabb beszerzése, másrészt a liszt jó kelete ugy a vidékre mint a külföldre, az üzletet jelentékenyen előmozditotta. Ez okok következtében összes malomtelepeink abban a helyzetben lesznek, hogy az évet nyereséggel zárják le. A *Konkordia-malam* osztalékát 35—40 frtra, az *Erzsébet-malomét* 18—20 frtra, az első *budapesti gőzmalomét* 75 frtra, a *hengermalomét* 30—40 frtra. a *Lujza-malomét* 20—25 frtra, a *molnárok és sütők* gőzmalmáét 35—40 frtra, a *Pannonia-malomét* 60—70 frtra és a *Viktória* gőzmalomét 30—40 frtra becsülik.

Közuti vasutak.

A budapesti közuti vasut különösen érti azt, hogy részvényeseinek évről évre nagyobb osztalékot fizessen, a mi első sorban az igazgatás körül uralkodó takarékosságnak, mint ama gondosságnak tulajdonitható, mely a zab és egyéb takarmány jókori és igy a lehetőleg olcsó árakon való beszerzésében nyilvánul. Azonkivül az igazgatóság folyton arra törekszik, hogy hálózatát mindinkább kiterjeszsze és a részvényeseknek ismét kedvező kilátás nyilik a tervezett soroksári vonal elkészültével. Az osztalékot 29—30 frtra becsülik.

Különféle vállalatok.

A *Ganz-féle vasöntödére* vonatkozólag az hallatszik, hogy ez 50 frtnyi osztalékot fog kifizetni. Ez eredmény különösen kedvezőnek mondható, minthogy ez a társaság tekintélyes tartaléktőkét szerzett és a waggongyár vételárát, melynek részletenkinti törlesztése 8 évre volt megállapitva, már majdnem teljesen kifizette a magyar államvasutaknak. A kormány csak nemrégiben rendelt ez intézetnél 600 waggont.

A *téglagyárak* ez évben folyton kedvező viszonyok között dolgoztak, minthogy az épitkezések rendkivüli mérveket öltöttek. Ha e vállalatok részvényei mégis a mult évi árfolyamállás alatt állanak, ez kizárólag a kedvezőtlen tőzsdei helyzetnek tulajdonitható. — Osztalékképen a *Drasche-féle* téglagyár 10—12 frtot, a *kőbányai* téglagyár 30 frtot fizethet.

A többi iparvállalatokról is csak kedvezőt lehet hallani. *A salgótarjáni kőszénbánya-társaság* 6—7 frtot fog talán fizetni.

A *Franklin Társulat* rendkivül élénk tevékenységet fejt ki üzleti körében és csak annyi konstatálható, hogy e társaság helyzete teljesen konszolidált és részvényei mind el vannak helyezve. Az osztalékról azért nem mondhatni semmit sem, mert e társaság mérlegét csak őszszel zárja le.

Az *Athenaeum*-társaság talán 45 frtot, a *pesti könyvnyomda-részvénytársaság* 60 frtot, a *Gschwind-féle szeszgyár* 30—35 frtot, a *kőbanyai sertéshizlaló* szeszet 30 frtot, a *spódium-gyár* részvénytársaság 20 frtot fizethet osztalékul, mig az *első magyar serfőző* részvénytársaság — mint már meg van állapitva — szelvényét január elejével negyven forinttal váltja be.

Összehasonlitó táblázat

az értékpapirok árfolyamainak 1881. évi deczember 31-dike és 1882. évi deczember 30-ka közt, kimutatva azoknak emelkedését vagy apadását.

	Árfolyamok 1881. év deczember 31-én		Árfolyamok 1882. év deczember 30-án		Különbség részvényenkint		A részvények száma	Többlet és kevesblet	
Bankok.									
Magyar által. hitelbank	350	50	272	50	78	—	50,000	—	3.900,000
Pesti magyar kereskedelmi bank	655	—	572	—	83	—	10,000	—	830,000
Magy. leszámitoló és pénzváltóbank	120	—	88	50	31	50	100,000	—	3.150,000
Magyar jelzáloghitelbank	132	75	111	—	21	75	94,000	—	2.044,500
Budapesti bankegyesület-részvénytársaság	118	—	112	—	6	—	5,000	—	30,000
Budapesti iparbank	86	—	38	—	48	—	4,000	—	192,000
I. magyar iparbank	204	—	187	—	17	—	6,000	—	102,000
Takarékpénztárak.									
I. pesti hazai	4750	—	4525	—	225	—	2,400	—	540,000
Egyesült Budapest fővárosi	556	—	500	—	56	—	5,000	—	280,000
Országos központi	595	—	517	—	78	—	4,333	—	337,974
Biztositó társaságok.									
I. magyar ált. biztositó társ.	4275	—	3450	—	825	—	3,000	—	2.475,000
Pannonia viszonbiztositó intézet	1425	—	1050	—	375	—	2,000	—	750,000
Gőzmalmok.									
Concordia malom	435	—	545	—	110	—	2,300	+	253,000
Első budapesti malom	1150	—	1200	—	50	—	2,000	+	100,000
Erzsébet malom	160	—	220	—	60	—	3,000	+	180,000
Henger malom	480	—	575	—	95	—	2,000	+	190,000
Louiza malom	194	—	251	—	57	—	3,500	+	199,500
Molnárok és sütők malma	318	—	357	—	39	—	4,500	+	175,500
Pannónia malom	915	—	1150	—	235	—	2,000	+	470,000
Viktória malom	360	—	450	—	90	—	2,500	+	225,000
Közlekedési vállalatok.									
Pesti közuti vaspálya	454	—	425	—	29	—	8,057	—	233,653
Különféle vállalatok.									
Ganz és társ. vasönt. és gépgyár	700	—	675	—	25	—	5,000	—	125,000
Kőszénb. és téglagyár Drasche	166	50	152	50	14	—	10,000	—	140.000
Kőbányai gőztéglagyár	290	—	266	50	23	50	1,400	—	32,900
Salgótarjáni kőszénbánya	124	50	110	—	74	50	2,600	—	37,700
Gschwindt-féle szeszgyár	388	—	420	—	32	—	3,300	+	105,600
Athenaeum könyvnyomda	628	—	550	—	78	—	2,400	—	187,200
I. pesti könyvnyomda	825	—	800	—	25	—	411	—	10,275
Első magyar serfőződe	585	—	595	—	10	—	3,000	+	30,000
Sertés-hizlaló	370	—	338	—	32	—	2,500	—	80,000
Spódium és csontlisztgyár	325	—	277	—	48	—	1,250	—	60,000
Alagut	119	—	115	—	4	—	4,200	—	16,800
							Főösszeg:	—	15.555,002
								+	1.928,600

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

⁂ **A budapest-ujszőnyi vasut közigazgatási bejárása.** A budapest-ujszőnyi vasut, illetőleg e vasut budaörs-ujszőnyi szakaszának közigazgatási bejárását a közmunka és közlekedési miniszter 1883. évi január hó 8-ára elrendelte, s e czélra *Gyöngyössy* János miniszteri osztálytanácsos vezetése alatt egy bizottságot küldött ki, melyben a cs. és kir. közös hadügyminiszterium, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Fehér és Komárommegye közönségének és közigazgatási bizottságának, s végre a m. kir. vasuti főfelügyelőség küldöttjei vesznek részt. A bizottság a mondott napon d. e. 10 órakor Budaörs helység községházánál jön össze, s a kelenföld-budaörsi szakasz kivételével, mely szakasz bejárása a kelenföldi kiágazás kérdésének végleges eldöntéséig egyelőre elhalasztatott, az egész budaörs-ujszőnyi vonalra és a tanulmányozott különböző variáns vonalrészekre is ki fogja terjeszteni működését.

⁂ **Állami biztositási előleg-szükséglet 1883. évi január hó 1-én.** Az állami biztositást élvező hazai vasutaknak az 1883. évi január hó 1-én esedékes részvény- és kötvényszelvények, nemkülönben kisorsolt kötvények beváltására a pénzügyminiszter a «Vasuti és közlekedési közlöny» szerint a következő összegeket utalványozta ki, u. m.: első erdélyi vasutnak 214,000 frtot, alföld-fiumei vasutnak 100,600 forintot, kassa-oderbergi vasutnak 495,200 frtot, arad-temesvári vasutnak 15,200 forintot, északkeleti vasutnak 582,500 frtot, magyar nyugoti vasutnak 170,100 frtot, gácsországi vasutnak 192,000 frtot, báttaszék-dombovár-zákányi (duna-drávai) vasutnak 80,000 frtot, összesen 1.849,600 frtot ezüstben és a kassa-oderbergi vasutnak 176,815 frtot aranyban. Ezzel szemben a f. év január hó 1-én kifizettetett: első erd lyi vasutnak 222,800 frt, alföld-fiumei vasutnak 120,300 frt, kassa-oderbergi vasutnak 612,900 frt, arad-temesvári vasutnak 32,300 frt, északkeleti vasutnak 655,700 frt, magy. nyugoti vasutnak 208,900 frt, gácsországi vasutnak 197,700 frt, báttaszék-dombovár-zákányi (duna-drávai) vasutnak 122,700 frt, összesen 2.173,300 frt ezüstben és a kassa-oderbergi vasutnak 176,580 frt aranyban. A kitüntetett adatokból kiderül, hogy az 1883. január 1-én esedékes ezüst állampótlék-szükséglet valamennyi vasutnál csekélyebb az előző év megfelelő ezüstszükségleténél, a mennyiben az első erdélyi 8800 frttal, az alföld-fiumei vasut 19,700 frttal, a kassa-oderbergi vasut 117,700 forinttal, az arad-temesvári vasut 17.100 forinttal, az észak-keleti vasut 73,200 frttal, a magyar nyugoti vasut 38,800 frttal, a magyar-gácsországi vasut 5700 frttal és végül a báttaszék-dombovár-zákányi (duna-drávai) vasut 41,700 frttal kevesebb előleget vett igénybe, mint a tolyó év január hó 1-én. Az összes ezüst-állampótlék tehát 1883. január 1-én 323,700 forinttal kedvezőbb a folyó évinél; az arany állampótlék szükséglet ellenben 235 forinttal, tehát csekélységgel több az előző évinél. Ez igen kedvező eredmény, a forgalom kedvező alakulásának fényes bizonyitéka. A pécs-barcsi vasut a jövő év első napján sem vesz igénybe előleget.

⁂ **Az arad-csanádi helyi érdekü vasut** kis-zombor-makói vonalrészének mütanrendőri bejárása. Az arad-csanádi vasut kis-zombor-makói vonalrészének épitése befejeztetvén, a vasuttársulat kérésére a közmunka és közlekedési miniszter e vonalrész mütanrendőri bejárását 1883. évi január hó 4-ére elrendelte, s annak foganatositására *Vörös* László miniszteri titkár vezetése alatt egy bizottságot küldött ki, melyben a vasuttársulatnak képviselőin kivül, *Landau* Gusztáv m. kir. országos középitészeti felügyelő, a m. kir. vasuti főfelügyelőség, végre Torontál- és Csanádmegyék közigazgatási bizottságainak küldöttségei veendnek részt. A bizottság a mondott napon d. e. 10 órakor az arad-csanádi vasut Kis-Zombor állomásán fog összejönni. A bizottság vezetője fel van hatalmazva, hogy a pálya jókarban léte s a próbamenet sikerülte esetén, a vonalrésznek közforgalomba helyezésére az engedélyt mindjárt a helyszinén élő szóval megadja.

⁂ **Ujvidékről** a következőket irják: A budapest-zimonyi vasut *ujvidék-szabadkai* vonalrészének fölépitménye már nehány nap óta le van rakva s az anyagvonatok azon már szakadatlanul minden akadály nélkül közlekednek. A hidépités is gyorsan halad s a legközelebbi napokban innen egy igen értékes teherszállitmány fog *közvetlenül Párizsba* elindittatni: a Fives-Lille társczég most már nélkülözhetővé vált szerszámai, melyeket a napokban itt kocsikra raknak és Párizsba küldenek. Ily kö-

ülmények közt itt annál nagyobb idegenkedést és sajnálkozást kelt, hogy a közlekedési miniszterium — sok oldalról jövő értesülések szerint — nem hajlandó a megállapitott határidő — vagyis május 15-dike előtt — a forgalomnak átadni, a midőn e vonal épen most a *Bácskára nézve megbecsülhetlen előnyöket hozhatna*, minthogy a kimondhatlanul rossz utak gyakran minden közlekedést teljes lehetetlenné tesznek s ezenkivül a hajóforgalom is be van szüntetve. E vonal megnyitásával az államra nézve csak előny s, a legkisebb megterheltetés sem hárulna és a magyar államvasut is bizonyára rendelkezik annyi tisztviselő fölött, hogy e vonalra is jut belőlük, a távjelzőket pedig pár nap alatt fel lehet állitani. Mindezeknél fogva megfoghatatlan és indokolatlan volna a szabadka-ujvidéki vonal megnyitását még továbbra halasztani.

* **Vasutaink üzletbevételei.** 1882. évi novemberben a tisztán magyar vasutaknak 2.798,478, a közös vasutaknak 7.444,698 frt bevételük volt. Az 1881. év ugyanazon havához képest tehát a bevételek a tisztán magyar vasutaknál 350,215, a közös vasutaknál 764,499 frttal emelkedtek. — 1882. évi január 1-től november 30-áig az üzleti bevételek a tisztán magyar vasutaknál 27,142.465, a közös vasutaknál 75.328,558 frtot tettek, s e szerint az előző év ugyanazon szakához képest a bevételeknek a tisztán magyar vasutaknál 2.186,491, a közös vasutaknál 4.993,581 frttal történt emelkedése mutatkozik. — A bevételek növekedést mutatnak 1882-dik évi novemberben az előző év ugyanazon havához képest a tisztán magyar vasutaknál, és pedig a magyar királyi államvasutaknál, a gömöri iparvasutak és a garamberzencze-selmeczi vonallal együtt 267,261, kilométerenkint 69, az első erdélyi vasutnál 5,016, klm.-ként 17, az alföld—fiumei vasutnál 8476, klm.-ként 21, a pécs-barcsi vasutnál 3,017, klm.-ként 44, a mohács-pécsi vasutnál 12,803, klm.-ként 188, a magyar éjszakkeleti vasutnál 387, klm.-ként 1, a győr-sopron-ebenfurti vasutnál 18,293, klm.-ként 155, a duna-drávai vasutnál 6,640, klm.-ként 40, az arad körösvölgyi vasutnál 9,106, klm.-ként 101 és a szamosvölgyi vasutnál 4,090, klm.-ként 87 frttal, mig az arad-temesvári vasutnál 5,992, klm.-ként 105 frtnyi csökkenést tüntetnek fel. — A közös vasutaknál 1882. évi novemberben a bevételek, és pedig az osztrák államvaspálya-társulatnál 807,870, klm.-ként 334, a kassa-oderbergi vasutnál 8,419, klm.-ként 20, a magyar nyugati vasutnál 22,946, klm.-ként 61 és az első magyar-gácsországi vasutnál 16,914, klm.-ként 64 frttal emelkedtek, ellenben a déli vasutnál 91,650, klm.-ként 41 frttal kevesbedtek. — 1882. évi janur 1-től nov. 30-áig az előző év ugyanazon időszakához képest a bevételek a tisztán magyar vasutaknál, és pedig a magy. kir. államvasutaknál, a gömöri iparvasutak és a garamberzencze-selmeczi vonallal együtt 1.509,828, klm.-ként 320, az első erdélyi vasutnál 19,091, kilométerenként 65, az alföld-fiumei vasutnál 232,788, kilométerenként 594, a pécs-barcsi vasutnál 1,084, kilométerenként 16, a magyar éjszakkeleti vasutnál 254,409, klm.-ként 438, az arad-temesvári vasutnál 16,289, klm.-ként 285, a győr-sopron-ebenfurti vasutnál 3,314, klm.-ként 28, a duna-drávai vasutnál 61,242, klm.-ként 369 és az arad-körösvölgyi vasutnál 76,731, klm.-ként 853 frttal emelkedtek, ellenben a mohács-pécsi vasutnál 114,787, klm.-ként 1,681 frttal csökkentek. — A közös vasutaknál 1882. évi január 1-étől november 30-áig a bevételeknek általános, és pedig az osztrák államvaspálya társulatnál 3,129,891, klm.-ként 1,210, a déli vasutnál 1.212,358, klm.-ként 554, a kassa-oderbergi vasutnál 405,946, klméterenként 955, a magyar nyugoti vasutnál 72,747, klm.-ként 195 és az első magyar gácsországi vasutnál 172,639, klm.-ként 646 forinttal történt emelkedés mutatkozik az előző 1881. év megfelelő időszakához képest. — Az 1881, szeptember 15-én megnyilt szamosvölgyi vasutnak f. évi január 1-étől november 30-áig 105,384, klm.-ként 2,242 frt, — az 1882. évi november 15-én megnyilt budapest-pécsi vasutnak pedig november végéig 21,118, klm.-ként 92 frt bevétele volt.

* **A biharmegyei vicinalis vasutak** érdekében működő megyei bizottság felszólitására az e vasutak kiépitésére ajánlkozott két konsortium másodika, a Kohner és Brüll czég is benyujtotta most e vasutak általános terveit és költségelőirányzatát a következő beadvány kiséretében: «Tekintetes megyei küldöttség! A folyó év november 27-én tartott ülés határozatai velünk közöltetvén, azokra a következőkben van szerencsénk válaszolni: A kivánt terveket és költségvetést ezennel ide mellékeljük s kijelentjük, hogy mi ezen vasutat, a már a megyéhez beadott első nyilatkozatunk értelmében kivánjuk kiépiteni, még pedig, ahoz még a Mihályfalváig terjedő részt hozzáadva, ezen iratunkban már elősoroltuk mindazon szolgálmányokat, melyeket tehetünk és kilátásba helyezhetünk. A folyó évi november 27-én tartott küldöttségi ülésben ismét kifejeztük azt, hogy mennyivel szállhatunk alább eredeti kérésünktől eltérőleg. Miután ezeket elmondtuk, méltóztassék megengedni, hogy a helyzet tisztázása tekintetéből némelyeket felhozzunk. Az itt bemutatott tervek és költségvetésből látni fogja a tekintetes küldöttség minden tagja azon számos épitési objectumokat, melyek a Várad Mihályfalvi-Margittai vonalnál szükségesek, melyek ezen vasutat költségessé teszik. A küldöttség tagjai előtt ismeretesek azon körülmények, hogy Diószegtől Székelyhidig egy kikerülhetetlen süppedékes terület létezik, mely az épités költségeit hasonlóul fokozza, még inkább növeli a költségeket azon körülmény is, hogy fát, követ, kavicsot, meszet, épitési homokot, főleg a Körös mentén, Várad környékéről kellend szállitani; Szeghalomnál a hullámtér 100 méter széles és ily szélességü nagy hidat kellend itt épiteni, a Sebeskörös partjai mellett a süppedékes talajon pedig valószinüleg pilótázás, pumpázás vagy beton nélkül egy jó alapot se lehetne biztosan letétetni. A kőrosparti padkák szélesitése, kijavitása, melyen a vasutat viendjük, többe kerül annak magas voltánál fogva, mint egy ujabb földmunka. Tekintve ezen nehézségeket, önként felmerül azon kérdés, miért nem megyünk hát a jobbparti magasabb területeken, az ott levő községeket érintve? Ezt több fontos okoknál fogva nem tehetjük, mert a 12 mértföld hosszu várad-szeghalmi rész a községek felé kerülve, több mint két mértfölddel hosszabb lenne a vonal. A községek, Komádit kivéve, nem akarnak áldozni, söt ha akarnának is, szemben a kőrösi érdekeltség 100,000 frtjával, elenyésznének áldozataik. Egyébiránt a jobbparti községek Tarjánnál, Kőrösszegnél, Szakálnál már hidakkal vannak és lesznek a vasuttal összekötve, s jövőben vasutunk tápláltatását nem azoktól várhatjuk, kik alig termelnek többet, mint a mennyit elfogyasztanak, hanem várjuk a nagy puszták birtokosaitól. Most még egy pár szót, mint hasonló vicinális vasutakról. Az arad-körösvölgyi vasut épitési kedvező konstellácziói ismeretesek voltak a kormány előtt, mégis az 1873. évi törvényben ezen vasutak épitési tőkéje névleges értékében 210,000 forintra állapittatott meg, mert a törvényhozás tudta a valóságos pénz és a tényleges épitési tőke közötti különbséget. Az apahida-dézsi vonal 160,000 frtnál többe került effektiv pénzben mértföldenkint, s nem hozott többet, mint 3/100-tólit, daczára a dézsi gazdag sóbányáknak, melyekből rendszeres és mindennap megujuló terhet nyer. A mezőtur-szarvasi vasut 165,000 frtba került mértföldenként készpénzben, a pénzbeszerzést nem számitva és ezen pénzért csak két mozdonya van, egyéb felszerelése nincs, és a mult évben 35,000 frt garantirozott összeg helyett csak 500 frt tiszta hasznot hozott. De a pozsony-nagyszombati vasut, mely virágzó kereskedelemmel, jó utakkal ellátott két kir. várost füzött össze, tönkretette az épitési érdekeltséget. Ha ily körülmények között, hogy az érdekeltség maga épitse vasutait, nem mindenütt lelkesedik, azt nem lehet csodálni, és az érmelléki kőrösi vasutakra nézve elesik minden további kombináczió, mert az érdekeltség legfőbbjei, hogy ha a megye nekik szavazza meg az általunk kért szubvencziót, nem mennének bele az épitkezésbe a saját terhökre. Lesz ezen vasutaknek jövője, ennek reményében fogunk hozzá mi is, de közel jövendőben jövedelmezőséget várni nem lehet. Tisztelt megyei küldöttség! Midőn még ezen tervek készek nem valának, midőn a mihályfalvai nagyfontosságu csatlakozáshoz nem lehetett kilátás, midőn a vállalkozók nem tettek le óvadékot, egyedül a vasut kétes reményében a megyei küldöttség és a szakosztály által a közmunkaalapnak rosszabb állásában ezen vasuti szubvenczió négyszeres többséggel megszavaztatott. Ezen tervet a müszaki tanács által átvizsgáltatván, a költségvetés a fenforgó körülményeknél fogva a kormány által elfogadtatván, a volt közlekedési miniszter ő excellencziája, Cavallier urnak, ha 100,000 forintot, mint óvadékot letesz, az országgyüléshez beterjeszteni igérkezett. Az akkori körülmények csak puhatolódzások, tervezgetések voltak a mostani kötelességünkkel szemben, miért is tisztelettel kérjük a küldöttséget, hogy kivánalmunkat a megyéhez pártolólag mentül előbb beterjeszteni méltóztassék. Végül azon kérdésre, mikorra kötelezzük magunkat a tervezett vasutat kiépiteni, tudtul adjuk, hogy a koncessió kézbesitése napjától számitandó két év alatt az egész vasutat a közforgalomnak átadjuk.

* **A török vasuti csatlakozások.** Calice báró osztrák-magyar követ a portánál, ki egy ideig Bécsben tartózkodott, Konstantinápolyba visszatért. Bécsben határozott utasitást vett az iránt, hogy oda törekedjék, hogy a török vasuti csatlakozások kérdése végre szabályoztassék, illetve eszközölje ki azt, hogy a porta Ausztria-Magyarország, Szerbia és Bulgária közt e tekintetben létrejött egyezményeket föltétlenül fogadja el. Az ez ügyben még kiegyenlitendő differencziák természetét a delegácziónak utolsó ülésszakában nyilvánosan megbeszélték. Mig Ausztria-Magyarország, Szerbia és Bulgária a Budapestből Konstantinápolyba és Szalonichiba vezetendő vasut kivitele iránt a berlini szerződés és az ezen alapuló egyezkedések értelmében teljes egyetértésben volt, addig a porta a reá jutott vasutak, még pedig a szerb-bolgár vasuthoz való csatlakozást és a szalonichi-mitroviczai vonal kiépitését nem akarta elvállalni. Mult év elején a Conférence á quatre-nak sikerült javaslatot előterjeszteni, melyet a porta, miután magát a fentérintett vonalak kiépitésére kötelezte volt, feltételesen elfogadta. Követeléseit három pontban formulázta: 1. szerződő államoknak oda kell törekedniök, hogy a török vasutak forgalmi igazgatósága az egyezmény minden pontját elfogadja. 2. A szalonichi-mitroviczai vonal kiépitésével egyidejüleg a Jamboliba vezető szárnyvonal is kiépitendő. 3, A szerb vonalnak a szalonichi-mitroviczai vonalhoz való csatlakozásának nem szabad Wranján át mennie. — A porta tudniillik azt kivánja, hogy a csatlakozás Prisztina mellett történjék. Ennek ellenében Ausztria-Magyarország, Szerbia és Bulgária azon nézeten vannak, hogy a porta és a török vasutak forgalmi igazgatósága közt fennálló viszony nem tartozik a Conférence á quatre hatásköre alá, és igy a porta részéről felállitott követelményeknek első és második pontja elesik. A mi a harmadik pontot illeti, Ausztria-Magyarország Szerbiával kötött szerződése alapján követeli, hogy a csatlakozás Vranja mellett történjék. A portának ellenvetései főleg stratégiai okokon alapulnak; ezenfelül még az is nyomós ok, hogy a szalonichi-mitroviczai vonal forgalma megbénitva volna, ha a csatlakozás a nevezett vonaltól délnek fekvő Vranján át vezetne. Mult tavasz óta a tárgyalásokban az egyiptomi zavarok következtében szünet állt be és csak legujabb időben, ismét felvétettek. Calice bárónak teendője már most az lesz, hogy egész befolyását érvényesitse, hogy a porta e követeléseitől álljon el. A tárgyalások befejezése után a Conférence á quatre ujból fog összelépni, hogy a keleti vasuti csatlakozásokra vonatkozó egyezségnek végleges szövegét megállapitsa.

Első cs. kir. szab. dunagőzhajózási társaság.

Kimutatás

	1882	1881
a decz. 13-tól decz. 19-ig terjedő hét bevételéről	266.189·57 frt	172.601·28 frt
ehez a bevételek a hajózás kezdetétől decz. 13-ig	15.308.582·28 frt	14.209.111.98 frt
Összesen	15.574.771.85 frt	14.381·713.26 frt

Budapesten, 1882. decz. 31-én.

A magyarországi forgalmi igazgatóság.

IPARÜGYEK.

— **A miskolczi kereskedelmi és iparkamara** legközelebb tartott közös ülésén 300 forintot szavazott meg a miskolczi ipariskolára. E segély azonban csak akkor lesz utalványozva, ha a vallás- és közoktatásügyi miniszter legujabb rendelete értelmében az oktatás szervezve lesz. Megemlitjük, hogy a kamara alig 4000 frtot tevő illetékbevételéből 900 frtot, tehát egynegyedrészt fordit iparoktatási czélokra. Költségvetését a legszigorubb takarékosság és lelkiismeretes beosztás jellemzi.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** **A részletjegyüzlet** törvényes szabályozása ügyében kiküldött enkvete — a mint értesülünk — tegnap még egy ülést tartott, a melyen határozatba ment, hogy a (részletjegyüzletek stornirozásáról szóló) 8. §. a kereskedelmi miniszterium által eredetileg javasolt alakban szövegeztessék.

** **A magyarországi vörös-kereszt egylet** 5 forintos sorsjegyei — a mint értesülünk — január 22-én kerülnek aláirásra.

** **Államháztartásunk bevételei** és pénztári viszonyai az év lejártával — a mint a félhivatalos «B. C.» terjeszti — épenséggel nem tüntetnek fel kedvezőtlen képet. Jóllehet, hogy a tőzsdei helyzet Európában az eladandó papirjáradék kedvező áruba bocsátását egyelőre nem tette lehetővé és a pénzügyminiszter előnyösebbnek tartotta, a mennyiben ez szükségesnek mutatkozott, előlegekkel segiteni, az állambevételek oly kedvezők voltak, hogy a január 1-ére megkivántató egész nagy szükséglet már fedezve van s ezenkivül még tetemes pénztári maradványok is mutatkoznak, melyeket rövid idő alatt több millió forinttal gyarapitani fog a vágvölgyi vasut vételára is, mint a melyet az osztrák-magyar államvasut azonnal lefizet, mihelyt az emlitett pálya becslési mivelete keresztül lesz vive. Az osztrák magyar államvasut e vételár lefizetésére a hitelintézeti csoportnak átadott 20 millió forint névértékü elsőbbségeknek egy része fog szolgálni.

** **A budapesti kereskedelmi és iparkamara** *kereskedelmi osztálya* január hó 2-án (kedden) délután 5 órakor ülést tart a következő tárgysorozattal: 1. A földmivelés ipar- és kereskedelemügyi miniszterium leirata a külföldi csődöknek a konsulok általi közlése tárgyában. 2. Ugyanezen miniszterium leirata a terménykereskedés gyakorlására vonatkozó vitás kérdésről való véleményadás iránt. 3. Ugyanezen miniszterium leirata Székesfehérvár város italmérési szabályzatáról való véleményadás ügyében. 4. A budapesti főpostahivatal mellett felállitandó vámhivatali kirendeltség kérdése. 5. A «Magyar Kereskedők Lapja» szerkesztőjének kérvénye az emlitett lapnak támogatása iránt. 6. *Révay* Károly emlékirata a hazai kereskedelem emelése tárgyában.

** **Fizetésképtelenségek.** A bécsi «Kreditoren-Verein» a következő fizetésképtelenségekről tesz jelentést: Hloch Ferencz timár Littauban; Obol István bőrkereskedő Bellatinczben; Koffler Hersch és Ráchel rőfőskereskedők Grzymalovban, Cihlarz Károly kereskedő Linczben.

Magyarországi kereskedelmi czégek.

— Kivonat a «Központi Értesitő» 104-ik számából. —

I.

CZÉGBEJEGYZÉSEK.

a) **Egyéni czégek:** *Hermann Hecht* vegyesárukereskedő Domasnián, bej. a karánsebesi kir. trvszéknél jul. 13. — *Berger Ármin* épületfakereskedő Komáromban, bej. u. o. decz. 6. — *Bruder Popper* gabnakereskedő Pozsonyban, czégbirtokos Popper Adolf, bej. u. o. nov. 30. — *Deutsch Áron* vegyesáru kereskedő Dunaszerdahelyen, bej. a pozsonyi kir. trvszéknél decz. 14. — *Posewicz Kornél* vas- és füszerkereskedő Orosházán, bej. a b.-gyulai kir. törvényszéknél deczember 13. — *Fleischmann Salamon* szatócs Komáromban, bej. ugyanott deczember 6.

b) **Társas czégek.** *Leopold Gieskan & Comp.* tükör- és képkereskedők Budapesten, bej. a kir. k. és v. tvszéknél decz. 13. — *Hipp J. és társa* czipőgyárosok Budapesten, bej. a kir. k. és v. tvszéknél decz. 15. — *Gibárti malomrészvénytársaság* felszámolás alatt dr. Widder Bertalan, Blau Hermann és Kohn Lipót igazgatósági tagok, bej. felszámolókul a kassai kir. tvszéknél nov. 8. — *Schmitt Adolf és társa* N.-Bossányon, a czég magyar neve, bej. a nyitrai kir. tvszéknél nov. 23. — *Lovass testvérek* Kecskeméten, bej. u. o. nov. 22.

II.

CZÉGTÖRLÉSEK.

a) **Egyéni czégek:** *Krsztanios György* Baján, törölt a szabadkai kir. trvszéknél nov. 3. — *Rézer Ignácz* törölt. a brassói kir. trvszéknél decz. 12. — *S. Csorba* törölt. a brassói kir. trvszéknél decz. 12.

b) **Társas czégek**: *Mihelfy Albert és fia* Nagyváradon törölt. u. o. decz. 7. — *Dohány Ádám fiai* Madarason, törölt. a szabadkai kir. trvszéknél nov. 23. — *Alexander Vaniss* Sopronban, törölt. u. o. decz. 16. — *Altstock et Rechnitz* Budapesten, törölt. a kir. k. és v. trvszéknél decz. 15.

BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— Jan. 1. —

Gabonatőzsde.

Ünnepi forgalom.

A magas vizállás következtében malmaink tartózkodtak minden vásárlástól és igy a forgalom csak nagyon csekély terjedelmet nyert. Az irány azonban szilárd volt. **Határidőüzlet** szilárd irány mellett csekély volt és mindössze csak egy kötés jött létre, ugy mint: **B.-tengeri** május—juniusra 2500 mm. 6.17.

Déli 12 órakor hivatalosan zárulnak:

Szokványbuza 1883. tavaszra	frt	9.55 —	9.60—
Bánsági tengeri 1883. május—juniusra	»	6.14 —	6.17—
Szokványzab 1883. tavaszra	»	6.57 —	6.60—
Káposzta-repcze 1883. augusztus—szept.-re	»	13.¼ —	13.½ —

Értéktőzsde.

— Vasárnapi forgalom. —

— decz. 31.

A vasárnapi tőzsde kedvezőtlen külföldi jelentések következtében lanyha irányban folyt le. Osztrák hitelrészvények 289.90-en indulván, estek 288.60-ra; maradtak 289.30 pénz; magyar hitelbank 270.50—270; magyar leszámitoló és pénzváltóbank 88.50 pénz, osztrák államvasut 337 pénz; magyar 4%-os aranyjáradék 85.40—85.37½; magyar papirjáradék 84.45—84.40.

12 óra 30 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvények 289.30—289.40; magyar hitelbank 270—270.50; magyar 4%-os aranyjáradék 85.37½—85.42½; magyar papirjáradék 88.50—89.

Ünnepi forgalom.

— január 1.

A mai ünnepi forgalom lanyha irányban kezdődött, később kissé szilárdult az irány, azután Gambetta halálának hirére ismét ellanyhult. Zárlat szilárd. Osztrák hitelrészvények 278.80 és 280.70 közt váltakozván, maradtak 279.70 pénz; magyar hitelbank 270.50-en, magyar 4 százalékos aranyjáradék szelvény nélkül 85.05-ön, magyar papirjáradék 84.35-ön köttetett.

12 óra 30 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvények 279.70—279.80, magyar hitelbank 270.25—270.75.

ÜZLETI TUDÓSITÁSOK.

Vidéki üzlet.

Arad, decz. 30. Mig a mult héten három foknyi fagyról adhattunk tudósitást, ma fájdalom azt mondhatjuk, hogy a lefolyt héten át csaknem szakadatlanul kisebb-nagyobb esőzések voltak és a járhatlan utak feletti panaszok ismét állandókká váltak. A vetések állása folytonosan kedvező. A gabonaüzletben mint az év ez időszakában rendesen, korlátlan forgalom volt. Ámbár minden gabonafajta ára szilárdabbá vált és némelyiké magasabban jegyeztetik; a kinálat mégis majdnem teljesen hiányzik és a beszállitások alig felelnek meg a helybeli szükségletnek. *Buzából* a hetivásárokra alig szállittatott be 1000 métermázsa, melyek szilárd irányzat és jó vételkedv mellett minőségük szerint 8 frt 50—9 frt 20 krjával vásároltattak össze. — Kocsirakományokban körülbelül 200 métermázsa 8 frt 70 kr.—8 frt 90 krajczárjával kelt el. *Rozs* igen csekély mennyiségben szállittatik be és az eladásra kinált mennyiség is oly csekély, hogy alig adatott el több 300 métermázsánál 6 frt 50 krjával. *Árpa.* Szép minőségü kivitelre kerestetett, mig csekélyebb minőségüek elhanyagoltattak és csak egy 500 métermázsát tevő kötés 6 frt 50 krjávat métermázsánkint jutott tudomásunkra. *Zab.* Jól rostált áru nagy keresleteknek örvendett s 5 frt 90 krig métermázsánkint fizettetik, nem rostált, hibás minőségü teljesen elhanyagolt. *Kukoricza* az ünnepek és járhatlan utak következtében alig került 2000 métermázsa a piaczra, melyek leginkább helybeli szükségletre 5 forint, 5 forint 20 krjával métermázsánkint adattak el. — Határidőüzlet csendes.

Szeged, decz. 30. Ez évben utolsó hetivásárunknak verőfényes tavaszi nap kedvezett és igy a sártenger daczára is, mely közlekedési utaink legnagyobb részét járhatlanná teszi, ma tömeges látogatottságnak örvendett piaczunk. Természetes azonban, hogy a jelzett forgalmi akadályok miatt nagy terhek nem szállithatók, igy tehát a gazdaközönség most többnyire élelmiszerekből, szárnyasokból és apró marhából pénzel, — a gabonaeladást jobb közlekedési viszonyok elérkeztéig halasztva. A nagyobb gabona-üzletben folytonosan igen jelentéktelen a mozgalom, utolsó — szombati — tudósitásunk óta összesen csak 6500—7000 mm. adatott el itt és közeleső állomásokon nagyobbrészt helybeli nagy fogyasztóknak. Az árak egyáltalában nem változtak, daczára a szilárd hangulatnak és jó vételkedvnek, a javulás igen csekély, csak első minőségekért fizetnek buzánál egyes esetekben 5—10 krral magasabb árakat, mint a mult héten. Föl kell emlitenünk, hogy a tulajdonképeni gabonakereskedés majdnem egészen megszünt; ennek oka gyanánt az árak változatlansága tekinthető, mi által a spekuláczió minden vonzerejét teljesen elvesztette. Szolidabb bizományosok azonban még ma is müködhetnek, és tényleg ezek vették át a gabonakereskedők szerepét. E hét folytán a következő eladások történtek: Buza: 400 mm. tiszai 80½ k. 9.25, 200 mm. orosházi 79 k. 9.—, 300 mm. bánsági 79½ k. 9.05, 200 mm. piaczi 80 k. 8.90, 200 mm. bácskai, gyöngébb 8.50, 100 mm. szegedi, üszögös 8.—. Kukoricza: 500 mm. marosi 5.35, 200 mm. szeged-piaczi 5.30, 200 mm. bánsági 5.32½, 400 mm. hibás 5.—, 300 mm. bácskai 5.25. Rozs: 200 mm. szegedi 6.60, 200 mm. kisteleki 6.55, 100 mm. szatymazi 6.50. Árpa 500 mm. tiszai égetésre 7.—, 300 mm. marosi 6.60. A hetipiaczra ma meglehetős számmal érkeztek ugyan kocsik, azonban atlagosan csekély mennyiségü gabonával, ugy hogy az összes behozatal 8—900 mm.-nál alig ment többre. A piaczi árak a kereskedelmi jegyzéseknél valamivel magasabbak voltak azért, mert a kis fogyasztók élénken vettek részt a bevásárlásokon. Buza jobb minőségü kevés volt, elsőrendü 9 frt 20 krért kelt. Kukoricza, mely terményből mintegy 400 mm. hozatott hizlalásra, gyorsan kelt és egész 5 frt 40 krig fizettetett; rozs, árpa, zab fogyasztásra jó árakon volt eladható. Szárnyasok nagy mennyiségekben hozattak; ennek daczára igen drágán keltek, mert több kiviteli kereskedő sokat vásárolt. Sertésekből, hizottak, ugy mint hizókból ma több száz darab hajtatott be, melyek aránylag magas árakon keltek. Az üzlet minden egyéb ágában is nagy volt ma az élénkség, a bekövetkező ujévi ünnepek miatt, ugy a városi, mint a vidéki közönség tetemes bevásárlásokat tett.

GAZDASÁGI KÖZLEMÉNYEK.

A mételv.

I.

A lefolyt nyár és ősz tartós esőzéseinek és ismételt áradásainak következményei a gazdára nézve, sajnos még nem multak el egészen.

Nagyon kell tartanunk attól, hogy azok folytán a mételv hasznos házi állataink s névszerint a juhok közt pusztitásokat fog okozni.

A következő soroknak czélja a gazdákat e körülményre ideje korán figyelmeztetni, őket a baj mivoltával, s nyájaik eme veszedelmes ellenségével közelebbről megismertetni, hogy megmenthessék azt: a mi megmenthető; és megismerkedvén ez élősdi bélféreg természetével, az általa okozott bajoknak a jövőre lehetőleg elejét vegyék.

A mételv természetrajza, vagyis élete s átváltozásainak ismerete még nem teljes.

Arra, hogy azt oly fokban ismertessük, mint például a galandóczét (pántlika giliszta) s hogy ugy mondjam annak hernyójáét, a borsókáét, arra még sok kitartó s különösen étetési kisérletre lesz szükségünk.

E sorokban a mételv életéből csak azokat fogom elmondani, a mit a tudomány mai állása mellett róla minden kétségen kivül kideriteni képes volt, s igyekezni fogok azt a gyakorlat tapasztalataival összhangzatba hozni s ez által a közönséget a nyilván téves utról leterelni, a melyen való haladás ezen baj meggátlását, de még gyógyitását is akadályozza.

Ezen bélféreg életrajzának felderitésére, közönséges gyakorlati tapasztalatokra soha sem fognak vezetni; ezt oly férfiaknak kell felderiteni, kik hosszu idő során át ilyenekkel foglalkoznak, az ehez szükséges ismeretekkel, idővel rendelkeznek (mik nálunk a gyakorlat embereinél nagy mértékben hiányzik) s étetési kisérletekkel s más tudományos buvárlatokkal fogják majd a helyes utat kijelölni, melyen mi gyakorlatiak az alkalmazás és keresztülvitel terhével fogunk majd biztosabban ügethetni.

Nehogy azonban addig is mig a tudomány ezen tért is teljesen megvilágitandja, teljes sötétségben tapogatódzék a gyakorlat embere, használjuk fel azt, mit a tudomány és tapasztalat már eddig is nyujt.

Ezen középutnak kijelölése s megvilágitása tulajdonképeni czélja soraimnak s hogy ezt elérhessem, igyekezni fogok lehetőleg népszerüen irni. Meg vagyok győződve, hogy a gazdaközönség soraimat megértve, az abban foglaltakat méltányolandja, sok téves nézetnek veszi elejét s nem csak a baj megakadályozhatása, de közvetve talán irtására is jelentékeny utmutatást meritend belőlök.

Hogy e féreg életmódját ismerhessük, az eredetére kell mennünk.

A mételv-féle férgek fejlődésök alatt t. i. a petéből való kibuvástól érettségökig, igen jelentékeny átváltozáson mennek keresztül, melyek minden szakát bár nem ismerjük még ugyan teljesen, de melyet fajrokonainál is, mert átváltozásuk alapján a hasonlóság elvénél fogva már most is kiegészithetjük.

A mételyfélék fejlődése következő:

Az állatok belsejében talált mételyfélékben levő peték azon helyen, hol anyjok él, soha ki nem fejlődnek; — arra, hogy petéjök fejlődésnek mehessen, ki kell jutniok azon állatból, melyben anyjok élősködött.

A mételyfélék vizes helyekre, mocsárokba, jutott petéiből (hasonlólag, mint a pillangó petéiból) egészen más alaku parányi állat buvik ki, mely legtávolabbról sem hasonlit anyjához, — mint a hernyó a pillangóhoz — s melynek azon sajátságos hivatása van, miszerint anélkül, hogy ivarnak csak nyoma is látható volna benne, testének egész belsejéből nálánál még kisebb, sem anyjukhoz, sem nagyanyjukhoz hasonlitható, de apróságuknál fogva szabad szemmel nem is látható uj lények képződnek, melyek anyjuk teste burkának felrepedése után a vizben szabadon uszkálnak — s mindaddig, mig további átváltozásuk ismerve nem volt, külön önálló állatoknak is tartattak a természetbuvárok által. Ily állapotban a tudomány «Cerkaria» névvel jelölte meg őket. De még ezek is csak hernyók s nem végleges alakok.

Hogy teljesen kifejlődhessenek vizi csigák testébe furódnak, hol bebábozzák magukat s báb alakban maradnak mindaddig, mig azon állatot, melybe bujtak más állat, többnyire vizi madár, vagy füvet: a juh, fel nem falja. S csakis ekkor ennek beleiben és zsigereiben fejlődnek ki teljes mételyé, mely aztán ujból petéket fejleszt.

Mint látjuk, ezen állatok átváltozása jelentékenyen különbözik például a pillangók mindenki által ismert átváltozásától.

Abban mindkettőjük átváltozása hasonlit egymáshoz: hogy a petéből az anyjától egészen elütő alaku állat buvik ki, mely alakját még nehányszor változtatva, mielőtt anyjához hasonlóvá válnék, de jelentékenyen különbözik átváltozásuk egymástól az által, hogy mig a pillangónál a tojásból csak egy hernyó, a hernyóból csak egy báb s a bábból csak egy pillangó fejlődik ki, szóval az állat addig, mig ivarilag éretté nem lett, nem szaporodik; addig a mételynél a pete és anya közti alakok, vagyis ha a rovaroktól vennők az elnevezést, a hernyók, ha nem is peték által, de mégis szaporodnak s igy egy petéből nem egy, de százakra menő állatok fejlődnek.

Az ilyen átváltozást, melynél a mulékony hernyószerü alakok is szaporodnak, tehát a petékből való fejlődés a peték nélküli fejlődéssel váltakozik, megkülönböztetésül a közönséges átváltozástól, váltakozó nemzésnek (Generationswechsel) nevezi a tudomány, s ennek hernyó alakjait dajkáknak nevezi.

Az átváltozásnak ily bonyolódott voltából kiviláglik, hogy rendkivül sok példány pusztul el, mig egy oly viszonyok közé jut, melyek kifejlődésének kedveznek, mit a természet a mételv javára, de a gazdák kárára azzal kárpótol, hogy egy olyan cercariából igen nagyszámu porontyok képződnek.

A mondottak után majdnem teljes biztossággal állithatjuk, hogy a mocsárok, tavak vizeinek s az ily lapos helyeken és legelőkön élő rovaroknak és csigáknak szorgos vizsgálata ki fogja deriteni, miszerint a növényevő állatok a bennök előforduló mételv-félékre az emlitettem helyek vizeinek és tavi szénának élvezete által, mely alkalommal nagy számu ily apró rovart és csigát falnak fel, tesznek szert.

A mételynek két faját különböztetjük meg, mely megkülönböztetés, mint később látni fogjuk, igen nagy gyakorlati fontossággal bir.

E két faj a következő:

1. Máj mételv (distoma hepaticum). Ennek fiatalabb példányai 9 millimeter hosszuak, szélességök 3½ — a teljesen kifejlett példányok hossza 17—30, szélessége 13 mm. Lakhely: a ló- és szamár epevezetékei; a szarvasmarha, juh, kecske és disznó epevezetékei és epehólyagja.

2. Gerelyalaku mételv (distoma lanceolatum). Hossza 4½—9 mm. szélessége 1—2½ mm. Lakhely: a szarvasmarha, juh, kecske és disznó epehólyagja és epevezetékei.

A mételyfélék életét s átváltozását azért ecsetelem oly bőven, hogy abból kiindulva, a mételyjárvány eredetét, a mennyiben a mindennapi tapasztalással öszhangban van, megmagyarázhatni mekisértsem.

A tudomány a mételyt okozó káros hatányoknak a következőket tartja: nedvességet, nedves, mocsáros, tőzeges és lapos vizzel elárasztva volt, iszapos, vad vizes legelőket, — a nevezett helyekről aratott szénát, italnak használt álló mocsár vizeket — tehát mind olyanokat, melyek a féreg emlitettem átváltozási alakjai s gazdaik fejlődésének és szaporitásának igen kedveznek.

A mételv ép oly kevéssé támad önmagától ugynevezett ön vagy ősnemzés által, mint bármely más féreg s minden kétségen kivül bevándorlás által jut a juhokba s egyéb házi hasznos állatainkba, mint például a galandócz.

A tudománynak ezen általánosan elismert s kétségbe nem is vonható alaptanát kell fentartanunk, ha a fonalat nem akarjuk elveszteni s fenn kell tartanunk akkor is, ha mindennapi tapasztalataink közben oly határhoz jutunk, hol e pillanatban a dolgot megmagyarázni még nem vagyunk képesek. Ily pillanat a megszakadt láncznak csak egy szeme, mely a mester vagy a véletlen által felfedezve s helyére illesztve a biztos egészet tárja elénk.

Igy például századokon keresztül önálló állatnak tartották a juhok agyában élő s kergeséget okozó hólyagférget, mig végre századunk másik felének tanulmányai, az ezen hólyagféreggel tett etetési kisérletek kideritették, hogy ez csak egy átváltozási szaka, hernyója a kutyák belében élő galandócznak.

Hogy a fent emlitett káros hatányok szokták a mételyt okozni, azt legtöbb gazda jól tudja, s ennek folytán sokan igyekeznek is juhaikat az olyan nedves, vadvizes legelőktől távol tartani. S ha mégis oly juhállatokban is dul a mételv, melyeknek juhai ily legelőkre soha sem járnak, hanem csak tiszta mesterséges másodéves lóher, fekete ugar, vagy magas hegyi természetes legelőkön őriztetnek, hogyan, miképen szedik fel a juhok a mételypetéket? Télen pedig tiszta, minden iszaptól ment mesterséges takarmányon, minők lóhere, komócsin, mohar, bükköny stb. táplálhatnak; tehát szó sem lehet arról, hogy a veszedelmes petéket a téli szüleséggel szednék magukba?

Ezen tény halomra döntené az eddigi tudományos tapasztalatokat, mert a mondott körülmények közt a mételykór kifejlődése csakugyan lehetetlenségnek tátszik. De világitsuk meg egy kissé ezen körülményeket, ugymint azok nagyobb gazdaságokban előfordulnak. Vessünk egy pillantást földeinek fekvésére, vizszinti viszonyaira, tekintsük meg a magas hegyi legelőket s alig lesz szükségünk a mételykór eredetének megmagyarázására az ön- vagy ősnemhez folyamodnunk.

Teljesen meg vagyok győződve, hogy a gazda (akár tulajdonos, akár gazdatiszt) ismervén némely legelők veszélyességét, a legszigorubban tiltja el juhait azoktól, csakhogy a tilalom keresztülvitelét ellenőrizni igen nehéz. Nedves, áradásos években, ha a vizek lefolytak, elpárologtak, az ilyen helyek buja füvel nőnek be; — a juhász már régebben legeltette a vizek által azelőtt különben is szükre szoritott legelőt; panaszkodik is koronként urának a legelő hiánya felől, rámutatván juhainak rosz tápláltságára s annak rosz következményeire, a bekövetkezendő telelés alatt s talán még annyi bátorságot is vesz magának, urát arra figyelmeztetni, hogy a veszélyesekül ismert helyek már szárazak s az ő nézete és véleménye szerint többé már nem veszélyesek. A gazda szigoru tilalmát ujból ismétli s tilalmának áthágása esetén elbocsáthatással is fenyegeti juhászát. Szomoruan távozik a juhász a sovány letarolt legelőre, s nem rosz akaratból, csakhogy kedveltjeinek kedvezzen, hacsak rövid időre is, reábocsátja nyáját a bujább, nézete szerint már ártalmatlan helyekre s itt már csak attól függ, több vagy kevesebb pondrora tesznek-e juhai ilyenkor szert, hogy később kisebb vagy nagyobb fokban betegüljenek meg.

De az ugarakat s mesterséges legelőket sem tarthatjuk oly annyira tisztáknak, mint sokan képzelik. Nedves évben s különösen, ha heves záporok előfordultak, a mit a viz csak magával vihet, azt lehordja a mélyebben fekvő teknőalaku földekre s azt legnagyobbrészt ott le is rakja; igy kerül számtalan mételypete távol helyekről olyanokra, hol különben nem is gyanitanók, mi annál inkább történik, ha a vidék juhai egy évvel előbb mételyben már szenvedtek.

Tudvalevő, hogy számtalan mételv egészben is, de még inkább petéik a juhokból belükön át a legelőre jutnak, s ott elszórva hevernek, mig záporok által lapályosabb helyekre sodortatnak, hol miután ott a viz már lassabban foly, lerakodnak, fejlődni és átváltozni kezdenek. Ha azután melegebb napok beállanak, az ilyen nedves helyek lassankint kiszáradnak; az ott lerakott peték ott részint megkezdik, részint be is fejezik átváltozásukat. Időközben a szárazabb helyek lelgeltettek, a barázdákban és mélyedésekben kiszáradások alatt buja fü nőtt, mely a nyájat vonzza s megtörténhetik, hogy a juhok ily körülmények között mesterséges takarmánynyal bevetett földeken is szert tehetnek a mételyre.

Még hegyes vidékek sem mindig vészmentesek. Hogy az ugynevezett vadvizek a bennök s környékükön fészkelő cercariák által egész nyájokat megfertőzhetnek, az általánosan ismert dolog. Az ily vadvizek lefolyása azután összegyül lejebb valamely teknőben s a mételv valóságos forrásává válik, melyből a hegyi legelőn megszomjazott juhok nagy mohósággal szedik magokba a halál csiráját.

Gyakorlati gazdáktól, kik tapasztalataikra hivatkoznak, gyakran hallhatni azon ellenvetést, hogy a nemesebb fajtáju juh ezen a száraz, meleg égalj, hegyes, száraz, inkább kopár, mint növénydus legelők állatja, amint különben is gyönge, kényes természetével ellentétben levő viszonyok közé jut: sinylik, elcsenevészül és végtére idő nap előtt elpusztul; — ha soha lapos, ingoványos vizes legelőre nem hajtatnak is, csak az istállóban nedves, harmatos, zöld takarmánynyal tápláltassék, mulhatlanul meg fog mételyesedni s annak következtében vére elvizenyősödvén, elpusztulni.

Igenis elpusztul, csakhogy ha a harmatos takarmánynyal mételyt is nem evett, nem mételykórban, de *sápkórban*, vagy ugynevezett vizben, mely betegség annyira hasonlit a mételykórhoz, ugy az élő, mint levágott vagy döglött juhokra, hogy egymással igen könnyen felcserélhető. S bár mind a két kár hasonló okokból s hasonló viszonyok közt ered, jóslati tekintetben vagyis kimenetelökre nézve mégis nagyon különböznek egymástól. Megkülönböztetésökre alább vissza fogok térni.

Én sem helyeslem sok gazdának ama hibás intézkedését, hogy nyáron, midőn a lépfene, vagy mint mondják, a vér uralg, juhaikat jókor reggel, mig a harmat fel nem szárad, legelőre hajtatják ama czélból, hogy sürü véröket higitsák, de egészen más szempontból.

Hideg harmattal fedett legelők könnyen meghülést okoznak, annak minden következményeivel, kivált, ha éhgyomorral megy ki a nyáj, — mi különösen akkor veszélyes, ha a lépfene uralg, a mennyiben az ilyféle hideg harmat okozta megbetegedés [illegible] mint minden más betegség is, az állat testét elgyengitvén, fogékonyabbá teszi a lépfenére, illetőleg kevésbbé képessé a lépfenének ellentállani. Ha a legelőn oly növények előfordulnak, melyek felfuvódást okoznak, ugy a harmat ezt még elősegiti. Még károsabb az ingoványos legelők harmatja, mert az ezen még rothadó anyagok alkatrészeit, sőt a legujabb kutatások eredménye szerint bacteriumok spóráit is tartalmazza; *de a vérnek megritkulása következtében soha sem fog mételv támadni, ha csak a harmattal egyuttal a mételv pondrója nem jutott a juhokba.* Ép oly kevéssé képes a rozsda, ragya, mézharmat stb. mételyt előidézni. Ezen káros anyagokkal belepett füvek élvezete okozhat minden lehető és képzelhető bajt, csak élő állatot a juhokban soha létrehozni nem lesz képes.

A fent mondottak után azt hiszem felesleges volna a mételv kóroktanát a tudomány mai állásával ellentétben álló gyanitmányok utján magyarázni akarni akkor, midőn a mételv támadását a tudomány jól ismert tanai s analogia alapján minden erőltetés nélkül megmagyarázhatjuk. Mindezek után a mételykór okául csakis a mételv porontyainak bevándorlását tartom.

Legjelesebb állatorvosok és természetvizsgálók összhangzó véleménye szerint a mételv bevándorlása az állatokba juliustól—szeptemberig történik s még késő őszszel is, mig az erősebb éjjeli derek be nem állanak s ugyanezen időszakot tartják legveszedelmesebbnek a gyakorlat emberei is s ilyenkor félnek leginkább a legeltetéstől. Hogy mennyi időre van szükség arra nézve, hogy a bevándorlott porontyok az állatok látható megbetegülését előidézhessék, az első sorban attól függ, hogy mily sok mételv vándorolt be az állatba, továbbá, milyen ezen állatnak ellenállhatási képessége, mire ismét a kornak és fajnak nagy a befolyása, (valamennyi tudósitásban azt olvassuk, hogy fiatal finom merino juhok közt a halandóság ez oknál fogva legnagyobb) és milyen a táplálása. Még ugyanazon nyájnál is az egyes állatok nem ugyanazon időben fertőztetnek meg mételylyel; sőt még egy és ugyanazon állatnál is többszöri bevándorlás történik, a mit bonczolások alkalmával kiderithetni az által, hogy ugyazon allatban igen gyakran teljesen kifejlett mételv-példányok mellett apróbb, fejletlenebb példányokat is találhatni.

Ily jelenségeket gyakran találtam oly állatoknál, melyek a legeltetés bevégzése után otthon iszapos szénát kaptak, nyilvános jeléül annak, hogy az istállóban is száraz takarmány élvezete mellett ujabb fertőzések történnek.

A mételv fejlődési idejének tartamára nézve a vélemények még eltérők. Némely buvárok egymásfél holnapnyi időt elégségesnek tertanak a mételv teljes kifejlődésére, mig mások szerint arra hat hét — egy negyedév szükséges.

A legjelesebb természetbuvárok véleménye szerint a mételv alig lehet egy millimeternyinél nagyobb, midőn az állatok májába bevándorol s az epevezetékekben teljes kifejlődésére legalább 3 hétre van szüksége. De ezzel még nincs mondva, hogy ekkor az állat megbetegedése már észrevehető s ha csak véletlenül más oknál fogva el nem hull a juh s a bonczolás a mételv felfedezésére nem vezet, a nyáj mételv okozta megbetegülését csak sokkal későbben vehetni észre. *Gerlach*, kinek észleleteit számtalan esetben valóknak és helyeseknek találtam, ezen betegség leirásánál három időszakot különböztet meg s azt mondja, hogy a kór második t. i. a sápkór időszaka 6—12 héttel a fertőzés után lép föl, tehát rendszerint szeptember-november hónapokra söt deczemberre is esik s hogy ekkor kivált jó táplálásnál sorvadást és gyengeséget még nem észlelhetni s a halálozás ez oknál fogva a legritkább, mind a mellett, hogy a mételyek már kifejlettek.

A mételv természetrajzának ecsetelésénél hangsulyoztam, hogy két fajának megkülönböztetése gyakorlati fontossággal bir s itt az ideje, hogy most azt kiemeljem.

A májmételyt általában és joggal sokkal veszélyesebbnek tartjuk a *gerelyalaku mételynél*, minek oka ennek kisebbségében s abban rejlik, hogy utóbbinak böre egészen sima s horog nélküli s igy az ezáltal a májban okozott változások csekélyebbek. Németországban rendkivül ritkák azon veszélyes mételv járványok, melyeket kizárólag a gerelyalaku mételv okoz s ott e faj csakugyan ritkább is.

Mi nálunk mindamellett, hogy számtalan mételyben elhullott állatot bonczoltam s a mételyt, ugy az elhullottakban, mint olyanokban, melyeket a mételygyanuja végett vágattam le, a legszorgosabban vizsgáltam, mindig csak a májmételyt találtam.

Németországban hol az egyik, hol a másik faj tulnyomó. Egyes vidékeken kizárólag a májmételv észleltetett. Egy 1874, és 1876-iki németországi járványnál idősebb merino-juhoknál csaknem kizárólag a gerely-alaku faj észleltetett, mely közt a májmételv csak egyes példányokban találtatott. Mint az akkori járvány leirásában olvassuk: a mételv oly nagy mennyiségben fordult elő a májakban, hogy kolbásznyi vastagságu csomókat lehetett a nagyon is kitágult epevezetékekből kinyomni s mégis a juhok megbetegedése aránylag csekély volt.

Ezen adatokból látható, hogy a mételv fajainak pontos megállapitása a kórjóslatra nézve igen fontos s aligha nem ezen körülményre vezethető vissza számos nagy hirnek örvendő mételv elleni szernek biztossága.

Most áttérek a mételv okozta kórjelekre, az élő állatokon s azon változásokra, melyeket mételv folytán elhullott állatokon találunk. Ezt is kénytelen leszek terjedelmesebben leirni, mert ezek helyes felfogása és méltánylása az észszerü orvoslás lehetőségének vagy lehetetlenségének alapját képezi.

Daczára annak, hogy a mételynél csakugyan kiválólag májbetegséggel van dolgunk, *sárgaságot* s annak ugy a szemeken, mint a bőrön való jeleit, melyeket némelyek felhoznak, számtalan esetben megejtett gondos vizsgálat mellett is *sohasem találtam*; hasonlólag sohasem találtam a máj tájára alkalmazott nyomás okozta nagyobb érzékenységet, mely elegendő lett volna arra, hogy ennek alapján kórismémet megállapithattam volna. Szóval én nem ismerek egyetlen egy oly biztos kórjelt sem, melyszerint előttem *ismeretlen* nyáj juhaim, bonczolás nélkül élőkön a mételykórt felismerhetném.

A mételykór képe oly annyira hasonlit a juhoknál előforduló *sápkórhoz*, hogy csak bonczolás segedelmével vagyunk képesek a kórismét biztosan megállapithatni s ezért is az alábbi leirás mindkettőre illik egyaránt.

A betegség lassan, észrevétlenül kezdődik s csak akkor tünik erősebben fel, midőn már jelentékenyebb változásokat okozott. Az állatok ekkor bágyadtak, tunyák, kihajtásnál a nyáj mögött elmaradoznak s nem igen menekülnek, ha meg akarják őket fogni. Ha e kórjelek által betegségökre figyelmessé téve, közelebbi vizsgálatot ejtünk meg rajtok, ekkor a gyapjut kevésbbé ruganyosnak, könnyen kinyujthatónak és száraznak találjuk; bőrük feltünően halavány kékesbe játszó, szemök bágyadt, a szem köthártyája halavány, kékes s a szem belső zugában savósan dagadt; lélegzetök rendszerint gyorsitott és feltünő, szivverésök gyakran mindkét oldalon érezhető. A betegség további lefolyásában ezen kórjelek mind növekednek, étvágyok csökkeni kezd, de azért a koronként félbeszakitott kérődzés után folyton tart, oly annyira, hogy néha már valóságos csontvázzá lesoványodott állatok, melyek már állani sem képesek s ugy feküsznek, mintha hüdöttek volnának, még mindig esznek; hasok ilyenkor puffadt s gyenge ütésre hullámzást érezni benne, nyilvános jeléül annak, hogy sok vizet tartalmaz; lélekzetök a mellkasban is meggyülemlett folyadék miatt mindig feltünőbb; most már büdös hasmenés áll be s az állatok kimerülés vagy agy- és tüdővizenyő folytán mennek tönkre.

S csakis a hullán lehet biztossággal megállapitani, vajjon ezen senyves kórjelek a sápkór vagy pedig a mételykór következményei-e a szerint, a mint mételyt találunk vagy nem? Vannak ugyan esetek, hogy sápkóros juhok májában is találni itt-ott több-kevesebb mételydarabot, de ritkán oly mennyiségben, hogy gazdájuk életére és egészségére veszélyessé válhattak volna; mig viszont legtöbb sápkóros juh hulláján a vérhiány és vizkór fentemlitett jelenségeit találjuk, ha egyetlenegy mételypéldány sem volt fellelhető, miáltal e két kór egymástól megkülönböztethető s a kimenetelre, vagyis kórjóslatra nézve is másképen megitélendő, mert mig a korán felismert sápkór kedvező gazdasági viszonyok s alkalmas észszerü kezelés mellett gyógyitható, a megállapitott mételykór jóslata a lehető legkedvezőtlenebb s annál inkább mentül nagyobbfoku a fertőzés s mentül kedvezőtlenebbek a gazdaság viszonyai, melyek a kezelést akadályozzák.

Nem mulaszthatom el itt ujból figyelmeztetni a gazdaközönséget, hogy e két kórnak fontos megkülönböztetése, mily rendkivül fontos; miután e két kór élőkön hasonló kórképet nyujt és ha véletlenül egyes sápkóros juhokban mételyt találunk, könnyen mételykórt gyanithatnánk, mig a valóságban csak sápkórral van dolgunk.

A hullák pontos vizsgálata, söt egyes próbavizsgálatok, ha t. i. látszólag még egészséges darabokat választunk ki a nyájból s vágatunk le bonczolás s megvizsgálás végett, nyujthatnak csak teljes felvilágositást az iránt, hogy mivel van dolgunk.

Ily próbavizsgálatok annál sürgősebbek, szükségesebbek és jogosultabbak, a mennyiben csakis biztos kórisme szolgálhat zsinórmértékül arra nézve, remélhetünk-e gyógyulást s való-e jó takarmányt és gyógyszereket ily nyáj megmentésének megkisérlésére forditani? vagy pedig okosabb ideje korán levágatni? De ezt majd a következő, befejező czikkemben fogom kifejteni.

* **A szesztermelők** országos egyesületének igazgató választmánya deczember 31-én délelőtt 11 órakor a Köztelken ülést tartott. Jelenvoltak: Korizmics László elnöklete alatt Lepcziger Vilmos alelnök, Hegedüs Sándor, Krausz Lajos, Adler Károly; jegyző Ordódy Lajos. Elnök megnyitván az ülést, röviden előadja azon intézkedéseket, melyekkel az előbbi határozatok értelmében megbizva volt, melyeknek tudomásul vétele után az előkészitő bizottság javaslatai vétettek tárgyalás alá, nevezetesen az előkészitő bizottság jelentést téve arról, hogy a titkári állásra nézve kiirt pályázatra hatan (6) jelentkeztek, a

pályázók közül első sorban Bosányi Endrét hozza javaslatba, mely javaslatot a választmány egyhangulag elfogadván, Bosányi Endrét titkárrá kinevezte. — A választmány elhatározta, hogy a titkár müködését azonnal megkezdje, az egyesület hivatalos helyiségében, a Köztelken naponta délelőtt 9—12-ig és délután 2—5-ig álljon a felek rendelkezésére. Az előkészitő bizottság ama másik javaslatát, hogy az egyesület ne valamely más lap mellékleteként, hanem egészen önállóan adjon ki egy szaklapot, a választmány elfogadta, s a lap szerkesztésével a titkárt megbizta, ugy azonban, hogy a technologiai rész fő munkatársául Kossutány Tamás magyar-óvári vegytanár, és a kereskedelmi rész alimentázására Lepcziger Vilmos alelnök kéressék fel, a lap, melynek czime lesz: «Magyar szesztermelők lapja» az egylet anyagi körülményeire s a költségvetéshez képest hetenként egyszer vagy kétszer fog megjelenni, és megküldetni dijmentesen valamennyi egyesületi tagnak. — Más több apróbb tárgy elintézése után az ülés eloszlott.

NAPIREND: Január 2-án.

Naptár: Kedd. — Római kath.: Makár apát. — Prot.: Abel, Szeth. — Görög-orosz: (decz. 21.) Tamás, Juliánna. — Zsidó: (tebath 23.) — Nap kél 7 ó. 50 p., nyug. 4 ó. 18 p. — Hold kél 51 p. reggel, nyug. 11 ó. 3 p. d. e.
Pénzügyminiszter fogad d. u. 3—4-ig.
Honvédelmi miniszter fogad d. u. 4—5-ig.
Horvát miniszter fogad d. e. 10-től d. u. 2 óráig.
A budapesti kereskedelmi és iparkamara kereskedelmi osztályának ülése d. u. 5 órakor.
Az orsz. magyar iparegyesület közműipari szakosztályának ülése d. u. 5 órakor.
A fővárosi pénzügyi és gazdasagi bizottság ülése d. e. 10 órakor (régi városháza).
A fővárosi iparrajziskolák rajzkiállitása a gr. Károlyi-utczai községi iskolában egész nap dij nélkül.
Karácsonyi kiállitás a képzőművészeti társulat sugár-uti műcsarnokában d. e. 9-től d. u. 4-ig. (Utolsó nap.)
Egyetemi füvészkert az üllői-uton d. e. 8—12 és d. u. 2—4.
Üvegfestészeti kiállitás Kratzmann Ede mütermében (a füvészkert mellett) látható egész nap dij nélkül.
Muzeumban: régiségár d. e. 9-től d. u. 1-ig.
Akadémiai könyvtár d. u. 3—7.
Egyetemi könyvtár d. u. 3—7.
Muzeumi könyvtár d. e. 9—d. u. 1.
Állatkert nyitva egész nap.

Kivonat a hiv. lap decz. 31-ki számából.

Árverések a fővárosban. Neuschloss Rozália 561 frtra becs. ingóságai jan. 4 (Széchényi-utcza 14). Grossmann József 4146 forintra becs. ingóságai jan. 4 (király-utcza 36). Wilheim L. 3098 frtra becs. ingóságai jan. 8 (Dorottya-utcza 6). Hindy Árpád 494 frtra becs. ingóságai jan. 3 (muzeum-körut 27). Stehovits Lajos 593 frtra becsült ingóságai jan. 11 (fő-ut 34).
Árverések a vidéken. Bekő József 2686 frtra becs. ingatl. jan. 30 Gelse (Nagy-Kanizsa). Bäumchen János 4112 forintra becs. ingatl. jan. 27 Vinga. Turcsan András 1516 frtra becs. ingatl. lan. 31 Losoncz. Mayländer Lipót 7313 frtra becs. ingatl. febr. 1 Zalaegerszeg. Csida Pál 3500 forintra becs. ingatl. febr. 27 Pomogy (Nezsider). Kosziko János 5660 frtra becsült ingatl. január 17 Temesvár. Stölczl Frigyes 3176 frtra becs. ingatl. ápril 3 Nagy-Kanizsa. Németh László 882 frtra becs. ingatl. január 24 Orosztony (Nagy-Kanizsa). Boros István 6191 frtra becs. ingatl. jan. 20 Zalaegerszeg. Gold Adel 4700 frtra becs. ingatl. ápril 26 Nyitra. Bocz Béla 2020 frtra becs. ingatl. febr. 24 Abrudbánya. Aberbauch Ábrahám 2500 frtra becs. ingatl. jan. 11 M.-Sziget. Grünbaum Izsák 10,000 frtra becs. ingóságai jan. 11 Thuszér (Kisvárda). Vozek József 1350 frtra becs. ingatl. január 13 Ivánócz (Muraszombat). Duldner Jakab 3402 frtra becs. ingatl. jan. 17 Lugos. Fönlatsky György 4465 frtra becs. ingatl. febr. 26 Fönlak (Uj-Arad).
Csődhirdetmények. Neumann M. A. pécsi lakos ellen, bej. jan. 17. Csődbiztos: Bogyay Pongrácz tvszéki biró, tömeggondnok: Szakváry Emil ügyvéd.
Pályázatok. A sz. Rókusról czimzett fővárosi közkórháznál II. oszt. segédi és egy ruhakezelői, — az orsovai m. kir. vám- és adóőri felügyelő területén adóőri szemlészi, — a körmöczbányai m. k. pénzverő-hivatalnál II-od oszt. altiszti, — az erzsébetvárosi kir. tvszéknél irnoki állomásokra.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Csávolszky Lajos.

Elhaltak Budapesten 1882. decz. 31.

Wertheim Elemér, 6 é. kdő fia, IX., csillag-u. 10. mellhártyalob.
Kanczel János, 2 é. pék fia, IX., Tompa-u. 26. agylob.
Guznor János, 7 é. szatócs fia, VI., Szondy-u. 45. végelgyengülés.
Kauder Anna, 4 é. napsz. leánya, III., Lajos-u. 75. gümőkór.
Pataki Márta, 62 é. munkás özvegye, III., tavasz-u. 10. tüdőgümő.
Ruff József, 60 é. pénztárnok, V., hold-u. 11. Brigt-kór.
Lojkó Vilma, 4 é. munkás leánya, VI., lovag-u. 8. agylob.
Szilágyi József, 37 é. lakatos, VII., kerepesi-ut 78. tüdővész.
Hausknecht Kati, 82 é. árusnő, VII., szegényház, tüdőlob.
Mayer Nándor, 62 é. vaskereskedő, VII., szegényház, májlob.
Novák Teréz, 45 é. szabó neje, VII., szegényház, agyguta.
Gelléri Berta 5 é. dijnok leánya, VII., százház-u. 4. agykérlob.
Röszler Ilona, 3 é. szabó leánya. VII., dohány-u. 37. hörglob.
Blaziak Albert, 22 é. napszámos, utról, agyburoklob.
Schleifer János, 43 é. czipész, lakástalan, tüdővész.
Bozsenik Ádám, 75 é. munkás, VIII., koszoru-u. 10. tüdővész.
Katona Julia, 55 é. cseléd, VII., Bém-u. 35. rezgőrj.
Lang Anna, 52 é. varrónő, VII., kertész-u. 22. tüdőlob.
Pencz Károly, 73 é. hivatalnok, VIII., Kisfaludy-u. 14. aggaszály.
Sanda János, 30 é. ács, VII., dob-u. 30. tüdővész.
Talos Pál, 44 é. fazekas, utról, hüdés.
Schmiedbauer József, 53 é. munkás, Staffenberger-u. 26. szivbaj.
Strampf Teréz, 35 é. napszámosnő, VIII., Illés-u. 21. hashártyalob.
Nagy Mihály, 7 é. VI., Szondy-u. 63. agyhártyalob.
Losopp J. 60 é. munkás III. k. Calvin-u. 16. bélhurut.
Kaponits B. M. 67 é. napsz.-nő III. k. 15. sz. teherhajó szivbaj.
Weisz Á. 22 é. napszámos III. k. k.-korona-u. 31. tüdőgümő.
Takács Gyula 5 é. rendőr fia VI. k. futó-u. 43. roncsoló toroklob.
Pernuschegg M. 26 é. cseléd VII. k. dob-u. 4. rögtöni halál.
Pandurovits M. 15 é. házfelügyelő leánya II. zöldfa-u. agyhártyalob.
Roszner G. 2 é. honvédk. leánya VIII. k.-stáczió-u, 40. agyhártyalob.
Maritzky Mihály 23 é. kocsis VI. k. Dávid-u. 3. öngyilkos.
Knapp R. R. 50 é. VI. k. Gregersen-u. 1. agyguta.
König György 71 é. szöllős III. k. üröm-u. 50. aggkór.
Berger Antal 55 é. gépész II. k. Sz.-János-kórház tüdőgümő.
Strok R. M. 27 é. özv. I. k. Orbán-u. 12. tüdővész.
Schnierer G. R. 62 é. I. k. naphegy-u. 9. hashártyalob.
Nacht Mária 23 é. napszámosnő VIII. k. futó-u. 33. tüdőgümő.
Gáspár Mihály 71 é. lakatos VIII. k. József-u. 61. agyguta.
Potschek János 66 é. kőmives VIII. k. stáczió-u. 46. tüdőlob.
Pausz Lajos 6 é. kdő fia VIII. k. futó-u. 37. tüdőlob.
Pfand József 65 é. napsz. I. k. viv-u. 6. tüdőlégdag.
Bulanda József 56 é. napsz. VI. k. sziv-u. 32. tüdőlob.
Lautner Lajos 32 é. napsz. VII. k. k.-templom-u. 13. összezuzatás.
Vürsching V. 28 é. fodrász I. k. horgony-u. 33. tüdővész.
Timár Julia 47 é. VI. sziv-u. 43. tüdővész.
Wányi Luiza 7 é. napsz. leánya VI. k. sziv-u. 34. kanyaró.

NYILT-TÉR.

AZ ELSŐ MAGYAR IPARBANK.
Deák Ferencz-utcza 5. szám
elfogad pénzbetételeket 4 1/2 % és 30 napi felmondásra 5 % kamatoztatás mellett. A 4 % kamatra elhelyezett betétek kamatlába 1883. évi január 1-ső napjától kezdve 4 1/2 %-ra emeltetik. 5600 **Az igazgatóság**

Legtartalomdusabb bor- és lithion-forrás
Salvator
1857
vastartalom nélkül, gazdag term. szénsavtartalommal.
Kapható minden ásványvizkereskedésben és a legtöbb gyógyszertárban.
Lipóczi forrás-igazgatóság Eperjesen.
Főraktár: Édeskuty L. Budapesten

FÜRST CECILIA
FÜLÖP JÓZSEF
Földes — Der csk
JEGYESEK.

Köhögés, rekedtség, elnyálkásodá stb. ellen.

5658
A valódi Wilhelmsdorfi malátakivonat-czukorkáknak,
nagymérvü malátakivonat tartalmuknál fogva, sokkal nedvesen tartóbb, inger-csillapitóbb és nyákoldóbbak, mint mindazon mellczukorkák, melyek czukornál semmi egyebet vagy e mellett csak is felettébb közömbös anyagokat tartalmaznak.
Főraktár: váczi-utcza 13. sz. alatt.
Raktár a legtöbb gyógyszerész és kereskedő uraknál.
Csak akkor valódi, ha a dobozon áll:
Küfferle József és Társa.

Champagner Imperial készletünket, **a vámtételek felemelése következtében** eladjuk ered. plombirozott kosarakban. 12üveg 30 frt, 6 üveg 15 frt.
Favres Frères à Epernay.
Raktár Osztrák-Magyarország számára: Bécsben HOLLÄNDER M.-nél, Postgasse 20. 4878

Huzás ma esti 6 órakor.
IGÉRVÉNYEK
hitel-sorsjegyekre frt 4.50 és 50 kr. bélyeg. | **bécsi sorsjegyekre** 2½ frtjával és 50 kr. bélyeg.
o. é. 150.000 frt FŐNYEREMÉNY o. é. 200,000 frt
Elárusitja **Lueff M.** illatszerész. Budapest. váczi-utcza 28.

GIESSHÜBLI LEPÉNYKÉK
digestives és pec orales 3294
emésztési bajok és köhögés ellen.
Raktár Budapesten, Ferencz József-tér 3. sz. a.

Kiváló finomitott és koczka czukor
jótállással, tisztaizű **Mocca-, Java-, Cuba-** és **Ceylonkávé,** igen finom **Jamaikarum,** legfinomabb **melange-** és **karávántéa,** valamint minden **gyarmatáru** nagy **választékban legolcsóbb árakon**
HERZFELD HENRIK és FIA,
5645 VII., dohány-utcza 2. «Szegedi kávéház» mellett.

Baj nem jár egyedül. Mindegyiknek párja van.
Azért is hijják párbajnak.
Nagy szükséged lesz rá, t. cz. publikum, neked is. Azért idejekorán jöszte az én vivótermembe.
Napestig járja a szurkálás a vicztőrrel. Kardlaposság nem gilt — mindent kard élczére hányunk.
S akire az én jeles pisztolyommal rálősz — az találva érzi magát.
Azért tehát gyorsan élj az alkalommal.
Egy negyedévi kurzus ára 2 frt. BORSSZEM JANKÓ
nemzeti vivómester.

Az 1883. év január 1-jével uj előfizetést nyitunk a „BORSSZEM JANKÓ“-ra.

A „BORSSZEM JANKÓ“
előfizetési ára:
Negyedévre — — — — — — — 2 frt.
Félévre — — — — — — — — 4 frt.
Az előfizetés mentől előbbi megujitását kérjük, hogy a szétküldésben késedelem ne álljon be. 5656
A „Borsszem Jankó“ kiadó-hivatala.
Barátok-tere, «Athenaeum»-épület.

SZINHÁZAK ÉS MULATSÁGOK.

NEMZETI SZINHÁZ.
Budapest, jan. 2-án.
KOMÁROMI M. szerződött tag első felléptéül:
MIGNON.
Regényes opera 3 felv. Goethe «Meister Vilmos tanuló évei» czimű regénye után irták Carré és Barbier, ford. Ormay F. Zenéjét szerzette Thomas A.
Személyek:

Meister Vilmos	Pauli
Lothario	Ódry
Luertes	Kiss
Fridrik	Saxlehner E.
Jarno	Kőszeghy
Antonio	Pongrácz
Mignon	Komáromi M.
Philine	Maleckyné
Inas	Törzsök
Zafari	Bodor

Kezdete 7 órakor.
Holnap, január 3-án.
A kis szórakozott.
Vigjáték 3 felvonásban, irták Barrière és Gondinet.

NÉPSZINHÁZ.
Budapest, január 2-án.
A kertészleány.
Operette 3 felv. Irta Nuitter és Beaumont. Forditották Evva Lajos és Fái J. Béla. Zenéjét szerzette Charles Lecocq.
Személyek:

A király	Solymosi
Micaela	Pálmai I.
Scholastica	L.-né Jenei A.
Gaetán	Vidor
Don Mosquitos	Szabó
Moralés	Kápolnai
Josefa	Berkes Etel
Kapitány	V. Kovács
Hadnagy	Hatvani
Baldoméro	Komáromi
Pablo	Szelényi A.
Pascuál	Vidorné
Lázáro	Béni Irma
Jozé	Szirmai M.
Ascanio	Tóvári Anna
Carlos	Almadi K.
Anita	Vasváriné
Pepa	Várai Malvin
Dolores	Galambos B.
Inez	Galantai M.

Kezdete 7 órakor.
Holnap, január 3-án.
LILI.
Énekes szinmü 3 felv. Irták Hennequin és Millaud. Forditották Evva Lajos és Fái J. Béla. Zenéjét szerzette Hervé.

NÉMET SZINHÁZ.
Igazgató és tulajdonos *Lesser Szaniszló.*
Budapest, január 2-án.
Reif-Reiflingen.
5 felv. Moser G.-től.
Kezdete 6 órakor.

„Diana-terem“
VII. kerület, aholló-utcza sarkán. 5424
Ma és mindennap
TÁNCZ-ÜNNEPÉLY
Dlahy A. ur rendezése mellett. **Kezdete 8 órakor.** Kitünő italok- és hideg étkekről gondoskodik
KUNSTÄTTER L.

ORPHEUM
hajós-utcza 27. sz. a dalszinház szomszédságában.
Szylveszter-ünnepély 2 előadás.
Alfons úr,
a fölötte érdekes és pikáns jongleur fellépte, **Fióri** k. a. grotesk-tánczosnő és énekesnő-, a 3 hölgy- és 2 urból álló **Albert Star Troupe-, Henri Bertha k. a.** német jelmez chansonette-énekesnő és **Kreischke és Meyer** bécsi eredeti duettisták fellépte. A magyar duettista pár első fellépte.
UR és SZOLGA UTAZÁSON
bohózat dalokkal, előadja Somossy igazgató.
Hétfőn nagy ujévi üdvözlet.
Hétfőn 2 előadás.

IDŐJÁRÁS január 1. reggel 7 órakor.
Az időjelző-intézet távirati jelentése.

Állomások	Légnyomás mm 700 +	Szél iránya és ereje (1—12)		A hőmérséklet Celsius-fokban	Csapadék mm	Felhőzet
Arad	68.9	DK	3	— 1.2	1	◑
Besztercze	—	—		—.—	—	—
Beszterczebánya	67.4	◎		— 3.2	6	✱●
Budapest	68.4	NY	1	+ 0.0	1	●
Csáktornya	65.6	ENY	1	+ 3.0	—	◍
Debreczen	68.8	DK	1	— 3.2	—	◑
Eger	69.9	ENY	1	— 1.7	1	●
Eszék	—	—		—.—	—	—
Fiume	66.7	K	1	+ 9.8	—	●
Késmárk	68.8	◎		— 3.0	✱1	●
Keszthely	67.4	DK	4	+ 1.6	2	◍
Kolozsvár	68.9	NY	2	— 4.8	✱3	○
Magyar-Óvár	66.5	K	1	+ 0.6	2	●
Mármaros-Sziget	68.5	K	2	— 4.4	5	○
Nagy-Enyed	—	—		—.—	—	—
Nagy-Szeben	70.6	ENY	1	— 2.8	1	○
Nagyvárad	69.1	E	2	— 1.1	5	◑
Orsova	70.8	◎		+ 1.9	—	●
Pancsova	67.7	DK	1	+ 0.2	—	◔
Selmeczbánya	68.7	E	4	+ 3.0	4	✱●
Sopron	67.0	NY	2	+ 2.1	18	◍
Szatmár-Németi	67.0	E	2	— 3.2	✱3	◔
Szeged	67.7	DK	1	— 0.4	—	●
Sepsi-Szt-György	—	NY	1	+ 1.0	2	●
Szolnok	68.6	◎		+ 0.5	—	●
Temesvár	71.1	DK	2	+ 3.0	—	○
Trencsén	66.4	E	1	+ 0.2	4	✱●
Ungvár	65.4	E	1	— 4.6	✱40	●
Zágráb	66.3	NY	2	+ 3.6	—	●
Bécs	65.8	◎		+ 1.1	6	●
Bregenz	66.0	D	3	+ 8.2	27	◍
Lesina	—	—		—.—	—	—
Pola	67.2	◎		+ 8.8	—	●
Prága	64.3	EK	2	+ 1.8	2	◍

Áttekintése a mai időjárásnak:

Európában: A depresszió (756—757) a kontinens északi, a nagy légnyomás (768—771) annak déli részében van. Északon és Közép-Európában erősebb szelekkel az idő többnyire borus, csapadékkal; délen részint változó, részint derüs. A hőmérséklet kisebbedett.

Hazánkban: Többnyire délkeleti, északi és nyugati, helyenkint erősebb szelek mellett a hőmérséklet kisebb; a légnyomás jóval nagyobb lett. Az idő általában változó, délen és délkeleten helyenkint derü Csapadékok többnyire kis mennyiségben voltak, északon hóval. Sopronban eső, Ungváron havas eső nagy mennyiségben, Késmárkon pedig vihar volt.

Kilátás a jövő időre:

Hazánkban: Általában változó felhőzetü időt várhatni, kevés hőváltozással, többnyire havas esőkkel.

Vasuti közlekedés-utmutató.

A vonat indul	A vonatok minősége	Indulási idő
Az osztrák államvasut indóházából Budapestről, Érsekujvár, Pozsony, Bécs	személyv. futárvon. személyv. futárvon.	9.30 este 8.20 regg. 9.20 regg. 2.10 d. u.
Bpestről, Vácz, Esztergom-Nána, Ersekujvár	vegyes v.	12.05 d. u.
Bpestről, Vácz, Esztergom-Náná	omnibusv.	5.— d. u.
Budapestről, Czegléd, Szeged, Temesvár, Karánsebes, Verciorova	személyv. futárvon. személyv	6.15 este 10.10 este 6.55 regg.
Budapestről, Czegléd	személyv.	8.— regg.
Budapestről, Czegléd	omnibusv.	3.— d. u.
A magyar államvasut (losonczi) indóházából Budapestről, Hatvan, Salgó-Tarján, Losoncz, Zólyom, Ruttka	gyorsvon. személyv. személyv.	6.34 regg. 7.31 regg. 5.40 d. u.
Bpestről, Gödöllő, Hatvan, Miskolcz, Kassa	személyv. vegyes v. gyorsvon.	7.31 regg. 8.49 este 11.— éjjel
Budapest, Szolnok, P.-Ladány, Nagy-Várad, Kolozsvár, Brassó, Predeal	személyv. gyorsv.	8.— regg. 9.45 este
Budapest-Nagyvárad	vegyesv.	6.46 este
Budapestről, Gödöllő Hatvan	helyivon.	2.50 d. u.
Budapestről Gödöllő Aszódra	helyivon.	10.18 d. e.
Budapest, Rákos, Ujszász, Szolnok	személyv. vegyes v. gyorsvon.	8.00 regg. 6.46 este 9.45 este
Budapest, Pécs, Üszög	vegyes v.	8.16 regg.
Budapest, Kis-Kőrös, Szabadka	személyv. vegyes v.	9.10 d. e. 8.29 este
A déli vasut (budai) indóházából Bpestről, Székesfehérvár, Kanizsa, Pragerhof	személyv. gyorsvon. vegyes v.	7.10 regg. 5.— d. u. 7.45 este
Budapest-Székesfehérvár	vegyes v.	11.00 d. e. 7.45 este

A vonat megérkezik	A vonatok minősége	Megérkezési idő
Az osztrák államvasut indóházába Bécs, Pozsony, Érsekujvár, Budapestre	futárvon. személyv. futárvon. személyv.	2.31 d. u. 5.42 d. u. 9.41 este 5.57 regg.
Ersekujvár, Esztergom-Náná, Vácz, Bpestre	vegyes v.	11.51 d. e.
Esztergom-Náná, Budapestre	omnibusv.	8.30 regg.
Verciorova, Karánsebes, Temesvár, Szeged, Czegléd, Budapestre	személyv. futárvon. személyv.	8.40 este 7.30 regg. 8.45 regg.
Czegléd, Budapestre	személyv.	7.43 este
Czeglédről-Budapestre	omnibusv. vegyes v.	1.45 d. u. 5.20 este
A magyar államvasut (losonczi) indóházába Ruttka, Zólyom, Losoncz, Salgó-Tarján Hatvan, Budapestre	személyv. személyv. gyorsvon.	8.50 regg. 8.00 este 10.14 este
Kassa, Miskolcz, Hatvan, Gödöllő, Budapestre	személyv. vegyesv. gyorsvon.	8.00 este 6.33 regg 7.18 regg
Predeal, Brassó, Kolozsvár, Nagyvárad, P.-Ladány, Szolnok, Budapest	gyorsv. személyv.	7.30 regg 7.22 este
Nagyvárad, Budapest	vegyesv.	7.55 regg.
Hatvan, Gödöllő, Budapest	helyivon.	10.36 d. e.
Aszód Gödöllő Budapest	helyivon.	6.39 este
Szolnok, Ujszász, Rákos, Budapest	gyorsvon. személyv. vegyes v.	7.30 regg. 7.22 este 7.55 regg.
Üszög, Pécs, Budapest	vegyes v.	8.48 este
Szabadka, Kis-Kőrös, Budapest	személyv. vegyes v.	5.25 d. u. 6.58 regg.
A déli vasut (budai) indóházába Pragerhof, Kanizsa, Székesfehérvár, Bpestre	vegyes v. gyorsvon. személyv	8.13 regg. 11.35 d. e. 8.47 este
Székesfehérvárról-Budapestre	vegyes v.	4.58 d. u.

FRANKLIN-TARSULAT KÖNYVNYOMDÁJA.

ELECTRO-HOMÖOPATHIA.
Az electro-homöopathiáról szóló, minden, még a gyógyithatlan betegségek kezelését is tárgyaló, **Bérard** plébános ur által szerkesztett hires kimeritő tankönyv, franczia 6-ik kiadásban átdoldolgozva, magyar forditásban is épen most jelent meg és minden könyvkereskedésben kapható. Ára 2 frt. — Budapesten az electro-hom. szerek vezérraktára: a «nádor»-hoz czimzett gyógyszertárban — Az electro homöopathia rendelő orvosa **Dr. Feichtmann A.** Csorváson, Békésmegyében. 4743

Nincs többé tüdőbaj!
5127
Gyógyfükivonatu mellpasztilláink rekedtség, köhögés, nehéz lélegzés, és a tüdőnek elnyálkásodása ellen. ☞ Egy doboz ára 20 kr. — 6 doboz 1 frt o. é.
naponkint postai szétküldés.

Egy nagy üveg ára 1 frt. — 6 nagy üveg 5 forint
egy kis üveg ára 50 kr — 6 kis üveg 2 frt 50 kr.
Preis per grosso Flasche 1 fl., kleine Flasche 50 kr.
6 grosse Flaschen 5 fl. 6 kleine Flasche 2 fl 50 kr.
Pozsony-Szt.-György, 1882. szept. 14. Tekintetes Strausz A. ur! Ezer köszönetet mondok az ön gyógyfűkivonatu mellpasztillái, de különösen mellszörpe iránt, mivel annak használata tüdőbajomból majdnem teljesen kigyógyitott. — További használatul kérek még két nagy üveg mellszörpöt utánvétel mellett. Köszönetem és kérésem ismétlésével maradtam mély tisztelettel Jankovics Antal.
Kapható STRAUSZ A.-nál Budapest, Rombach-u. 6. Főraktár Török József gyógyszerésznél Budapest, király-utcza 12. sz. És minden magyarországi gyógyszertárban. 5635

☞ MAGYARORSZÁG IFJUSÁGÁNAK. ☜
FISSINGER E. KATONAI ISKOLÁJA TÁPINTÉZETTEL
Budapesten, V. kerület, nagy korona-utcza 13.
évenkint a következő tanfolyamokat tartja fön:
I. **Előkészitési tanfolyamok a csász. és kir. katonai képző intézetekbe és hadapród-iskolákba** való felvételre.
II. **A tényleges hadapród-tanfolyamot,** a csász. és királyi hadseregbe való közvetlen belépésre (már szolgálatban álló katonák részére is) és
III. **A tartalékos tiszti tanfolyamot.** 4429
Bővebbet a kimeritő **programmokban.**
Az igazgatóság.

Tartalékos tisztek részére
teljes egyenruhák és felszerelések megrendelhetők
5423 **ROSENTHAL H.**
Budapest, Gizellatér 1. — I. honvédkerület és a csász. kir. 86. gyalogezred tiszti egyenruházat szállitójánál. Árjegyzék kivánatra bérmentve.

FÁCZÁNY,
fogoly, fenyves madár, szarvas (felvágva is) őz, nyúl, vadsertés, stiriai kappan és poulard, minden mennyiségben kapható
PÁL KÁROLY vadkereskedésében Budapesten IV. k., a haltér és torony-utcza sarkán. — Vidéki megrendelések utánvéttel pontosan teljesittetnek. 5428

Triest 1882. arany érem
Erdélyi borok.
Carbenet fran. „gyógybor“ Ára palaczkonkint 1.35 kr.
Carbenet sauvignon franc ára palaczkonkint 1.15 kr.
Teutsch B. József-től, Segesvárott, Erdélyben.
Budapesten,
VÁMOSY LAJOS-nál 5566 sugárut 2. a Foncière-palotában.

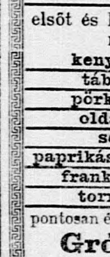

SZEGEDI SONKÁT
elsőt és hátsót, legfinomabb minőségüt, 5649
kenyér-szalonnát,
tábla-szalonnát
pörkölt szalonnát
oldal-szalonnát,
sertés-zsirt,
paprikás füstölt kalbászt,
frankfurti kalbászt,
tormás kalbászt
pontosan és utánvét mellett küld
Gróff Sándor
hentes, Szegeden.

Sicher und schnell ist die Wirkung der aus der sehr heilsamen Spitzwegerichpflanze hergestellten und überall hochgeschätzten.
Spitzwegerich-Brust-Bonbons
von Victor Schmidt u. Söhne Wien, bei Husten, Heiserkeit, Verschleimung, Katarrhe 2c. 5230
Nur echt in den Apotheken.

Gróf Stubenberg József
székelyhidi borpinczészetének
főügynöksége és főraktára van
Lobmayer János Ferencz
borkereskedőnél,
Budapest IV. Károly-körut 18
ki raktárt tart: székelyhidi asztali-, pecsenye-, bakar-, rizling és a kitünő ‚Chateau Székelyhid‘-borból

Lobmayer János Ferencz
borkereskedő
Budapest IV. Károly-körut 18.
ajánlja
kitünő magyar és **erdélyi** fehér és vörös **asztali borait; kiváló somlai, badacsonyi, rózsamáli** feh., **visontai, egri, villányi, ménesi, sashegyi** vörös, **pecsenye-borait; elsőrendü** franczia, rajnai, spanyol, portugál, olasz borait; **legfinomabb** franczia és hollandi likőreit és angol pálinkáit.

Jules Mumm & Comp.
á Rheims-Champagne
Dry England,
Carte blanche,
Sillery-pezsgők
Magyarországi főraktára van:
Lobmayer János Ferencz
borkereskedőnél
BUDAPESTEN,
IV. Károly-körut 18.
☞ Kivánatra mindenről árjegyzékkel szolgál. 5355

Alapittatott 1575-ben.
Cs. kir. osztr. udvari szállitók.
Kir. német-alföldi udvari szállitók
Erven Lucas Bols
hollandiai finom likőrök gyára
AMSTERDAMBAN.
Likőrök Budapesten minden nagyobb czukrászdában, füszer- és csemege-kereskedésben kaphatók.
Képviselőség és mintaraktár
Finn Oszkárnál
Budapesten, sétatér-utcza 6. sz. 5545

A FRANKLIN-TÁRSULAT
kiadásában Budapesten (egyetem-utcza 4. szám) megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

Duncker Miksa. **Az ókor története.** A harmadik kiadás után a magyar tud. akadémia megbizásából ford. Jónás János. Négy kötet füzve 16 frt
Duruy Victor. **Világtörténelem.** Átdolgozta és Magyarország történetével bővitette Dr. Ballagi Aladár füzve 3 frt
Guizot Ferencz. **Az angol forradalom története.** I. Károl haláláig ford. Fésüs Gy. Czimképes kiadás 2 frt. Diszkötésben 3 frt
Lázár Gyula Dr. **Az ozmán uralom története** Európában. I. kötet: A török nemzet őstörténetétől egész I. Szelim haláláig (1520) II. kötet: I. Szulejmantól (1520) egész a jelenkorig. Két kötet füzve 4 frt
Mangold Lajos. **Világtörténelem.** Dr. Müller Dániel kézikönyve nyomán. Első kötet. Ókor. Füzve 3 frt
Mommsen Tivadar. **A Rómaiak története.** Az ötödik kiadás után a magyar tud. akadémia megbizásából ford. Toldy István. Italia térképével. 8 kötet füzve 16 frt
I. Napoleon császár élete a leghitelesebb kutfők után. Harmadik kiadás füzve 2 frt, diszkötésben 3 frt
Schiller Frigyes. **A harminczéves háboru története.** Ford. Torkos István. Czimképes kiadás füzve 2 frt, diszkötésben 3 frt
Tankó János. **A forradalmak kora** és az ujabb állami alakulások. Füzve 2 frt.
Weber György. **A világtörténet tankönyve.** Öt kötetben.
1. **Ókor** 2 frt 40 kr.
2. **Középkor** 2 frt 40 kr.
3. **Az ujkor tört. a franczia forradalomig** 2 frt
4. **Az ujkor tört. a franczia forradalomtól korunkig** 2 frt
5. **Az egész műre vonatkozó tárgymutató** 1 frt 20 kr.

KOMLÓT
ócskát, rosszat, készpénzért vesz 5663
REIF ARNOLD
Bécs, I. Kolowratring 9. sz.

Hirdetések
felvétetnek a kiadóhivatalban BUDAPESTEN VI. ker., himző- és kalap-utcza sarkán, 1. sz.

3855
LEGJOBB
SZIVARKA-PAPIR
A
LE HOUBLON
franczia gyártmány.
!!! Utánzás ellen tiltakozunk !!!
Ezen szivarkapapir csak akkor valódi, ha minden lap LE HOUBLON bélyeggel és minden Carton az alábbi véd- és árujegygyel van ellátva.
MARQUE DE FABRIQUE C. C. — Cawley & Henry Propre du Brevet
CAWLEY & HENRY, alleinige Fabrikanten, PARIS
Seuls Fabricants brevetés des Marques:
PAPIER ANANAS Couleur Maïs Qualité supérieure | LE DRAPEAU NATIONAL Blanc ou Maïs Aux Armes de chaque Pays

Elgyengült férfierő, idegbetegségek titkos ifjukori bünök és kicsapongások.
SCHUTZ-MARKE DR. WRUN
Dr. WRUN peruin-pora
peruaniai növényekből.
Egyes-egyedül a peruin-por **alkalmas arra,** hogy a **nemző- és szülőrészek gyengeségét** eltávolitsa s igy a férj **tehetetlenségét** (elgyengült férfierő) s a nő **terméketlenségét** megszüntesse. Csalhatatlan hatásu a peruin-por még **savak** és vérveszteség folytán beállott **elerőtlenedéseknél, névszerint kicsapongások, önfertőzés- és éjjeli magömlések (mint a tehetetlenség egyedüli oka)** által előidézett **gyengeségi állapotok;** továbbá minden **idegbetegség** ellen: mint elmegyengeség, a testi erő fogyatkozása, fájdalmak a keresztcsontban és hátgerinczben, mell- és főfájdalmak, migrain, bágyadtság, levert kedélyhangulat, makacs dugulás, a láb és kéz-idegek rángása, vérszegénység stb.
Az itt előrolt összes betegségeket egy, a gyógyismében eddig előfordult gyógyszer sem gyógyit oly bizonyosan és tökéletesen, mint
Dr. WRUN PERUIN-PORA
(peruaniai növényekből készitve). — Ártalmatlanságért kezesség vállaltatik.
Egy doboz ára utasitással együtt frt 1. 80.
Budapesten: Török József gyógyszerésznél király-utcza Barna Zs. udv. gyógyszerésznél, V. ker. marokói-utcza 1. **Arad:** Rozsnyai Mátyás. **Zágráb:** Mittelbach. **Nagy-Becskerek:** Menczer Lipót. **Debreczen:** D. Rothschnek. **Pécs:** Kovács. **Gyöngyös:** Vozary. **Nagy-Kanizsa:** Prager B. **Miskolcz:** Ujházy Kálmán. **Ujvidék:** Maximovics. **Nyitra:** Tombor. **Pancsova.** Graff W. H. **Pétervárad:** Derbatto Th. **Pozsony:** Soltz. **Szeged:** Kovács Béla. **Temesvár:** Tarczai. **Vezérügynökség:** Gischner A. okl. gyógysz. Bécs, II. Kaiser Josefstrasse 14. 5129

Összes s egyes költői művek, gyüjtemények.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent, és minden könyvárusnál kapható:

Árvizkönyv. Szeged javára. Kiadta a Kisfaludy-Társaság. Szerkesztté Szász Károly. 4 frt, diszkötésben 5 frt
A forradalom költészete. Költemények és közlemények az 1848—49-ik évi szabadságharcz idejéből. Szerkesztette Áldor Imre. Petőfi S. arczképével 2 frt. Diszkötésben 3 frt
Csató Pál **Szépirodalmi munkái.** Az iró arczképével és életrajzával. Kiadja a Kisfaludy-társaság. Füzve 3 frt 60 kr. Vászonba kötve 4 frt.
Dalmady Győző. **Költemények** Diszkötésben 2 frt 50 kr.
Dalmady Győző. **Szerelem.** Költemények 1 frt 60 kr.
Garay János. **Szent László.** Történelmi költemény. Diszkötésben 2 frt
Gyulai Pál költeményei. Második bővitett kiadás a költő arczképével, füzve 4 frt. Diszkötésben 5 frt 50 kr.
Hoffmann Mór. **Héber lant.** Szenttörténeti tárgyu költemények. Második kiadás 80 kr. Diszkötésben 1 frt.
Hölgyek lantja. Magyar költőnők müveiből szerkesztette Zilahy Károly. Egy aczélmetszettel. Második kiadás 2 frt. diszkötésben 3 frt
Illyés Bálint **költeményei.** diszkötésben 2 frt 50 kr.
Ujabb magyar **lantosok.** Petőfitől maig. Második kiadás, Petőfi Sándor arczképével 2 frt. Diszkötésben 3 frt
Kisfaludy Sándor. **Himfy szerelmei.** Második kiadás. A költőarczképével 80 kr. Velinpapir 1 frt 20 kr. Kötve 2 frt.
Lévay József összes költeményei. A költő arczképével. Két kötet 3 frt 60 kr., diszkötésben 5 frt
Lisznyai K. **Dalzongora.** 2 frt. Diszkötésben 2 frt 80 kr.
M. A. Szerelemkönyve. Költemény. Diszkötésben 1 frt 60 kr
Nemzeti lant. Magyar költők válogatott versei. Kazinczytól maig, összeállit. Kuliffay E. 2 frt, diszkötésben 3 frt
Rajka Teréz. **Költemények.** Diszkötésben 2 frt
Szász Károly **kisebb költeményei.** Két kötet. A költő arczképével 3 frt 60 kr. Diszkötésben 5 frt
Svéd költőkből. Forditotta Győry Vilmos. Füzve 2 forint 40 kr. kötve 2 frt 80 kr.
Tompa Mihály. **Virágregék.** Hatodik kiadás. A költő arczképével füzve 2 frt 50 kr.
Vászonba kötve 4 frt.
Franczia bőrbe kötve 5 frt
Udvardy Géza **költeményei** 1 frt, kötve 2 frt.
Vachott Sándorné. **Babérlombok.** Báró Eötvös müveiből. (Báró Eötvös József arczképével.) 4 frt, diszkötésben 5 frt
Vajda János. **Költemények.** Második bővitett kiadás 1 frt 40 kr., diszkötésben 2 frt
— **Ujabb költemények.** 1 frt 30 kr.
— **Találkozások.** Budapesti életkép versekben 1 frt 20 kr.
Vargha Gyula. **Dalok.** 1 frt, diszkötésben 2 frt
Vezércsillagok, vagyis velős mondatok és költői gondolatok honi és külföldi remekirók müveiből. Harmadik kiadás 2 frt. Diszkötésben 3 frt
Zrinyi Miklós gr. **Szigeti veszedelme.** Az első 1651-iki kiadás után. V. kiadás 1 frt 40 kr. Vászonba kötve 2 frt

MAGY. KIR. ALLAMVASUTAK.

ad 43723/V.

A vasuti és közleked. közlöny f. é. 67. számában közzétett hirdetés szerint 1882. junius 15-től osztrák-magyar vasutak állomairól Párisba (la Villette és Revilly) vagy viszont rendelt **liszt és repcze** küldeményekre 1882. év végeig érvényes, és ugyanezen közlöny f. é. 140. számában 1882. november 10-től deczember 31-ig gabonanemüekre és általában az osztrák-magyar-délnémet fr. köteléki dijszabások 14. sz. kivételes dijszabása alá sorolt valamennyi áruczikkre érvényesitett **kivételes dijszabás** tételei 1883. évi január 1-től további intézkedésig, de legkésőbb 1883. év végeig érvényben maradnak.

Az ezen kir. dijszabás tételeiből a magy. kir. államvasutak által 1882. év végeig engedélyezett refactiak azonban a mondott időpont leteltével megszüntettetnek, de ezek helyett új táblázat adatott ki, melyben az 1883. évi január 1-től visszavonásig, de legkésőbb ugyan ezen év végéig engedélyezett refactiak foglaltatnak.

Ezen refactia táblázatok példányai a m. kir. államvasutak dijszabási ügyosztályában kaphatók.

Budapest, 1882. deczember hó 27-én.

Az igazgatóság.

E rovatban *minden szó* beiktatása *2 krba* kerül, hirdetések után, melyek a hirdető félnek külön lakozimével is elvannak látva, még 30 kr. bélyegdij fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Minden hirdetésre felvilágositást ad a kiadóhivatal Levélbeli tudakozodásokra is pontosan válaszolunk, ha a válaszra szükséges postabélyeg beküldetik.

«Bizalom»
levele van főpostán poste restante. 2801

«F. J.»
levele van főpostán poste restante. 2802

«Varsányi»
levele van poste restante a pozsonyi főpostánál. 2803

Kedvesem!
Tartson meg az ég nekem téged, több boldogság nem kell, az Isten segélyen besölteni azt a szent hivatást, melyet sziveinket egybe kötött. E. 1899

Ibolya.
Most ne is várj, galambom; a napokban semmi esetre sem jöhetek bár mint szeretnék! Az ujévben találd fel mindazon boldogságot ezerszeresen, melyet annyi szenvedéssel oly méltán kiérdemeltél! Imádkozzál, édes kicsikém, hogy be ne kisérjenek, mert akkor végem van. 25. 1903

Házassági ajánlat.
Egy 20 éves, csinos leány, a miaettebb osztályból, kinek pár száz forint pénze, nagyobb lakás butorzata és szorgalma által 1000 frt évi jövedelme van, kiván egy becsületes hivatalnokkal házasságra lépni; őszinte ajánlatok ha lehet arczképpel elváratnak január 10-ig poste-restante Szilágyi Erzsébet név alatt. 1886

P. L. Clarisse 24.
Egy igen csinos, elegáns fiatal özvegy óhajtana férjhez menni, de kizárólag öreg urakhoz, miután első férjében csalódott. A legjobb családok egyikéből való s 2—3000 frt jövedelemmel rendelkezik. A vállalkozók kéretnek a fentebbi czim alatt a kiadóhivatalba küldeni válaszukat. 1880

Csinos, művelt,
nőtlen 28 éves férfi, kinek Fehérmegyében, fővároshoz közel birtoka van, mely évenkint tisztán 2000 frtot eredményez, óhajtana megfelelően előkelő iparos osztályhoz tartozó család csinos külsejü, báziasan nevelt leányával ismeretségbe lépni. Szives ajánlatok a legnagyobb titoktartás mellett J. M. K. czim alatt továbbitás végett kéri e lap kiadóhivatalához intézni. 1829

Egy köztiszteletben
álló családból való erényes háziassan nevelt, 23 éves hajadon, kiván levelezés utján ismeretségbe jönni egy szerény jövedelemmel rendelkező, komoly gondolkozásu, tiszta jellemű r. kath. vallásu férfiuval. Hozomány 2 ezer forint és tisztességes kelengye. Czim a kiadóhivatalban. 1868

Eladás.

Magyar diszöltöny
mente, asztragán prémezéssel, teljesen uj állapotban a hozzá tartozó diszkard és ékszerekkel együtt jutányos áron eladó. Értekezhetni Wollemann szabóüzletében. zöldfa-utcza 7. sz. a. 1893

950 méter tüzelő
hasábfa a főváros közelében, méterje 2 frt 50 kr. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1904

Kávéház.
Ujonnan berendezve, családi viszonyok miatt, kedvező feltételek mellett, azonnal eladó. Értesités az «Egyetértés» kiadóhivatalában. 1888

1000 akó ó-bor
edénynyel s esetleg a legalkalmatosabb pinczével, a legjutányosabb feltételek mellett eladó. Bővebben a kiadóhivatalnál. 1885

Egy még jó karban
lévő malomszerkezet eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 2349

Somogymegyében
egy 560 holdból álló birtok, mely Pamuk község határában fekszik, 90,000 frtért eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban 2345

Nógrádmegyében,
Balassa-Gyarmattól egy órányira egy 460 holdas birtok lakházzal és gazdasági épületekkel együtt 30,000 frtért eladó, esetleg egy fővárosi házzal ráfizetés mellett becserélendő. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2260

Pestmegyében,
a monori vasuti állomástól 20 perczny távolságnyira egy 543 holdas birtok eladó. A birtok szép lakházzal és jó gazdasági épületekkel el van látva. Bővebbet a kiadóhivatal. 2340

Egy 8 holnapos
vadász vizsla, sötétbarna nőstény 30 frtért eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 2310

Zalamegyében,
Nagy-Kanizsához és az ottani vaspályához egy órányira állam uton 191 holdas birtok épületekkel és felszereléssel együtt eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2207

Egy vizi malom,
mely szilárd épületekből áll, 3 pár kő, két henger és minden a buza finom őrlésére szükséges gépekkel ellátva, a patak vize, mely hajtja a malmot, meleg forrás, soha be nem fagy. A malom közel a város- és vasuthoz. 12 hold rét is tartozik hozzá. Az egésznek ára 20000 frt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2335

Az érmelléken
160 holdból álló birtok, legjobb minőségü föld, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2304

Egy kitünően magyarul iskolázott 26 holnapos zsemlyeszinü angol vizsla, egyike a legszebb példányoknak, a mit látni lehet, 50 frtért eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2340

Egy még teljesen uj,
csak kevéssé használt czimbalom eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 1 74

A Józsefvárosban
egy földszintes ház istálló és kocsiszinnel, szép nagy kerttel eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2302

Egy 2 éves, hím,
hosszuszőrü, kávébarna, dresszirozott vizsla, mely úgy szárazon, mint vizen egyaránt használható, eladó 100 frtért. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2225

A belvárosban,
bástya-ulczában egy II. emeletes ház, mely még 25 évig adómentes, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2227

Egy 12 hónapos,
fiatal, valódi uj-fundlandi kutya eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatalban. 2175

A Józsefvárosban
egy földszintes ház, 30 ezer frt értékben, eladó, vagy pedig egy vidéki megfelelő nagyobb birtokért cserébe adatik ráfizetés mellett. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2167

Egy igen szép, kétemeletes ház a vámház-köruton Budapesten, eladó. Értesit a kiadóhivatal. 2297

Gömörmegyében
a Rozsnyó és Tornallya közötti vasut mentében, Csoltó községben és annak határában helyezett, egy nemesi részbirtok, mely osztályozott holdakban 118 hold szántóföld, 44 hold rét, 208 hold erdő és erdei legelőből áll, az ahhoz tartozó 5 hold 834 □ öl kiterjedésü belsőség, lak, gazdasági épületek, zsellérségek, malomrész és kir. kisebb haszonvételekkel együtt eladó, szabad kézből, előnyös feltételek mellett. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2242

Egy 6 éves hím
és egy 1½ éves nőstény jól dresszirozott vizsla eladó, darabja 30 frt. Bővebbet a kiadóhivatal. 2253

Baumbach-féle
7 oktávos, kitünő szárnyzongora igen jutányos áron eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2339

Egy borsodmegyei
kisebb birtok szabad kézből eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2308

Hevesmegyében
Gyöngyös mellett 240 holdból álló birtok ⅔ részben első osztályu buza termőfölddel, bensőséggel, gazdasági épületekkel, két szőllővel — vasuthoz igen közel — eladó. Bővebbet a kiadóhivatal. 2307

A Józsefvárosban
(Kálvária-utcza) egy földszintes ház eladó 8000 frtért. A ház egy 300 □° nagyságu udvar és kertel bir, továbbá 700 frtot jövedelmez évenkint és még 7 évig adómentes. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2256

Vétel.

2000—2500 holdas
birtok kerestetik megvétel véget, Fehér-, Somogy- vagy Tolnamegyében. Ajánlatok «K. 1000» czim alatt alatt a kiadóhivatalba intézendők Alkuszok kizárvák. 1884

Egy 3000 frtot
jövedelmező ház a belvárosban megvétel végett kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatal. 2350

Egy nőstény
neufundlandi kutya megvétel végett kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2351

Hevesmegyében
egy 200—300 holdra terjedő birtok megvétel végett kerestetik Bővebbet a kiadóhivatalban. 2346

200—300 holdas
birtok Pest-, Hont- vagy Esztergom megyében, lakházzal és gazdasági épületekkel együtt megvétel végett kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2330

Kerestetik
megvétel végett egy belvárosi ház, közel a városházhoz vagy a Dunasoron 50,000 frtig. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2322

Egy fiatal, szép, vadász-kutya mérsékelt ár mellett megvétel végett kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2280

Kerestetik
egy malomszerkezet 3 pár kőre azonnali megvétel végett. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2277

Heves- vagy Nógrádmegyében közel a vasuthoz kerestetik megvétel végett 250—300 holdból álló birtok lakházzal és gazdasági épületekkel együtt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2257

Kerestetik
a József- vagy Ferenczvárosban egy földszintes ház, kerttel 12,000 frt értékig. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2324

Abauj, Zemplém,
Borsod, Heves, Nógrád vagy Szolnok megyében kerestetik egy 40 00 frtos birtok, kell hogy ármentes és valamely vasut közelében legyen. Bővebbet a kiadóhivatalban, 2318

Egy szeliditett,
szépen beszélő papagály kerestetik megvétel végett. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2332

A belvárosban
kerestetik egy ház megvétel végett 50—60,000 frtig. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2327

Kerestetik
megvétel végett egy 500 holdas birtok épületekkel és felszereléssel együtt, lehetőleg a főváros közelében vagy Pestmegyében, vasut mellett. Ajánlatok «birtok 2251» czim alatt a kiadóhivatalba intézendők. 2251

Egy jó karban levő
vas- és fűszerüzlet kerestetik kis vagy nagy dohánydőzsszel egy nagyobb déki városban (borvidék) p. Kanizsa vagy Sopron vidékén, vagy az Alföld egy nagyobb, de lehetőleg mezővárosban, a piacz vagy főtéren; előfizetés 3000 frt, a többi részletfizetéssel. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2261

A dunántuli- vagy
inneni megyékben kerestetik egy nagy birtok megvetel végett egy millió értékig. Ajánlatok «Birtok 2262» czim alatt a kiadóhivatalba intézendők. 2262

Pest- vagy Somogymegyében megvétel végett kerestetik egy 500—600 holdas birtok, urilakkal és gazdasági épületekkel. Bővebbet a kiadóhivatal. 2183

Alkalmazást nyer

Egy középkoru nő,
ki nemcsak a háztartás vezetésében gyakorolt, de főzni, sütni és vasalni is jól tud, valamint a külgazdasághoz is ért, egy gazdatisztnél mint gazdasszony alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2329

Kerestetik vidékre
egy nőtlen kertész szerény igények mellett. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2344

Egy csinos kaszirnő egy vidéki nagyobb kávéházban azonnal alkalmazást nyer. Ajánlatok arczképpel együtt a kiadóhivatalba intézendők, 2347

Egy gazdasszony,
ki a háztartás minden ágában jártas, különösen főzni jól tud és jó bizonyitványokkal bir, vidékre alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatal. 1872

Kerestetik
egy fiatal gazdasszony azonnali alkalmazásra, kinek leginkább igen jól kell érteni a főzéshez. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2336

Egy fiatal házvezetőnő, ki a belső háztartás és fehérnemű vasalásban kiváló jártassággal bir, egy magányos urnál falun alkalmazást nyer. Arczképpel ellátott ajánlatok küldendők, hova? megmondja a kiadóhivatal. 1856

Egy jó családból
való művelt nő, ki a háztartás minden ágát nemcsak érti, de kifogástalanul végezni is tudja, nemkülönben a főzést és sütést is magára vállalja, mint házvezetőnő vidékre alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban 2309

4 éves fiu és 2 éves
leányka mellé kerestetik egy fiatal leányjátszótársul, kell hogy az illető magyarul és németül jól tudjon, víg kedélyü és megnyerő külsejü legyen. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2319

Egy tisztességes
és megbizható nő kerestetik mint házvezetőnő egy magányos nőtlen hivatalnokhoz, a hol 2 személyre való főzésen kivül, még a mosást és vasalást is végeznie kell, mert más cseléd a háznál nincs. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2323

A főzésben és sütésben nagyon ügyes szakácsné vidékre azonnal alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2191

Kerestetik
egy szolid, nőtlen fiatal kertész, ki jó bizonyitványokkal rendelkezik. Fizetés havonkint teljes ellátás és 10 frt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2234

Kerestetik
fiu mellé játszótársul egy fiatal leány, ki németül jól és szépen beszél, azonkivül a fiut mulattatni és kiszolgálni képes. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2220

Egy a fehérnemü-
és nőiruha varrásában és szabásában ügyes varrónő vidékre állandó alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2815

Egy fiatal, szép
és szolid kasszirnő kerestetik egy nagyobb vidéki kávéházba. Fizetés 15 frt és teljes ellátás, mosás nélkül havonta. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2825

Kerestetik
egy vidéki nagyobb kávéház részére egy magyarul és németül tudó csinos kasszirnő, ki mint ilyen már müködött és jó bizonyitványokkal rendelkezik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2236

Képzett fiatal ember, ki németből, francziából és angolból korrekt forditani képes, bir kellő irodalmi müveltséggel; alkalmazást nyerhet a délutáni órákra egy heti lap szerkesztőségében. Czim a kiadóhivatalban. 1900

Rézmüves,
ki igen ügyes, szükségeltetnék. Mátészalkára, melynek vidékén több szeszgyár áll. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1895

Ügyes utazó,
ki a vidéki gazdászok és iparvállalatoknál jó ismeretséggel bir, a magyar és német nyelvnek teljes birtokában van, előnyös feltételek mellett alkalmaztatik. Bővebbet e lap kiadóhivatalánál. 1894

Egy 5 és 4 éves fiu
mellé kerestetik egy fiatal leány vagy becsületes nő, ki a két fiura ügyelne, azokkal játszana, nemkülönben a gyermekek mellett minden teendőket végezné, öltöztetné és mosdatná, stb., szükség esetén pedig a házi teendőkben is, vagy varrással foglalkozna. Magyarul és németül kell tudnia, mert később oktatná is némileg. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2222

Kerestetik
egy tiszta, illedelmes, szerény és tisztességtudó fiatal leány, egy 8 éves leányka és 2 éves fiuhoz, kötelessége ezeket jó indulattal csakis a német nyelv beszélgetésére tanitani Bővebbet a kiadóhivatalban. 2226

Egy intelligens fiatal ember, ki a fűszer illetve a gyarmatáruk üzletében tökéletesen jártas, mint procurista és egyuttal mint társ beléphet egy hasonló üzletbe 8000 frtnyi készpénz betétel. az üzlet egy nagyobb vidéki városban van. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2300

Egy vidéki czukrászdában egy tanoncz alkalmazást nyer. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 2327

Kerestetik
egy kitünő bizonyitványokkal biró mükertész. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2342

Négy gyermek
mellé kerestetik egy teljesen német ajku leány, felügyelő játszótársul. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2391

Alkalmazást keres

Délutáni foglalkozást keres irodában egy fiatal ember. Bővebbet a kiadóhivatal. 1902

Egy igen csinos
fiatal kisasszony éltesebb vagy középkoru magányos urhoz mint háziikisasszony vagy társalkodónő óhajt menni. Szives ajánlatok «Szep és jó» czim alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 2352

Egy 15 éves leány,
ki magyarul és németül jól beszél, a kézimunkákban ügyes, mint játszótárs gyermekek mellé helyben alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 22[illegible]

Egy nős, családos,
könyvvezető, ki a magyar és német nyelvet tökéletesen érti, az egyszerü és kettős könyvvitelben valamint mindkét nyelvbeni levelezésben kitünő jártassággal bir, alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2274

Egy már nagy uraságoknál alkalmazott szakácsné mint ilyen alkalmazást keres. Bizonyitványai kitünők. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2282

Egy a felső nőiruhavarrásban és szabásban kitünő jártassággal biró nő magánházaknál alkalmazást keres Bővebbet a kiadóhivatalban. 2295

Egy kisasszony,
ki a magyar és német nyelvet tökéletesen birja, a kézimunkákban igen ügyes, valamint a háztartás vezetését is teljesen érti, mint bonne gyermekek mellé ajánlkozik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2289

Fűszerkereskedősegéd, 18 éves, ki a magyar, német és tót nyelvet birja, hason alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2281

Egy középkoru,
jó családból való nő, ki magyarul, németül és franciául egyformán jól beszél a háztartás vezetését kitünően érti, nemkülönben kézimunkákban és gépvarrásban gyakorolt, mint társalkodónő alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2254

Egy mükertész,
ki igen jó bizonyitványokkal rendelkezik, helyben vagy vidéken alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2270

Egy kitünő jó szakácsné valamely uri házban alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2216

Mint elárusitónő-
nek valamely üzletben vagy pedig mint házikisasszonynak ajánlkozik egy fiatal nő, ki a háztartás vezetését tökéletesen érti, főzni igen jól tud és a kézimunkákban is jártas. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1827

Ajánlat.
Egy 42 éves, nőtlen férfi, r. k. keres alkalmazást valami főuri háznál mint p rtás vagy komornyik, vagy más minőségben is, beszél olaszul, magyarul, oláhul és németül, jó bizonyitvánnyal ellátva. Kiadóhivatalba küldendő az értesités «R. R. 42.» czim alatt. 2263

Egy 32 éves, nős,
róm. kath. gépész, ki a magyar, nemet, dalmát, szerb és tót nyelvet egyaránt beszéli és irja, és a legjobb bizonyitványokkal rendelkezik, alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2162

Egy 6 osztályt végzett, fiatal német leány, ki azonkivül kézimunkákban igen gyakorolt, gyermekek mellé ajánlkozik mint bonne. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2201

Egy csinos, jó családból való, fiatal, művelt nő, ki a háztartás minden dolgát érti, sütni, főzni jól tud, egy magányos úrhoz vagy úrnőhez alkalmaztatni óhajt mint házvezetőnő vagy házi kisasszony. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2296

Egy kisasszony,
ki a fehérnemü és női felsőruhavarrásban és szabásban kitünő jártassággal bir, alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2287

Egy fiatal, csinos
kasszirnő, ki mint ilyen kitünő bizonyitványokkal rendelkezik, alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2213

Egy okl. mozdonyvezető, kinek képessége tökéletes a gazdászati gépek kezelésében és annak javitásában, mint gépész alkalmaztatni óhajt valamely nagyobb gazdaságban. Igen jó bizonyitványokkal rendelkezik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2277

Egy fiatal, tisztességes leány, szepesi születésü, ki a magyar és német nyelven kivül még a franczia nyelv elemeit is tudja, a zongorában is némi haladást tett, mint bonne gyermekek mellé ajánlkozik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2316

Egy középkorban
lévő nő, ki mint szakácsné nagyobb uri házaknál is már szolgált, jelenleg hasonló minőségben alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2241

Egy 29 éves, katomentes, nős ember, ki 10 évig nagyobb uradalmakban mint gazdatiszt és kulcsár működött, hasonló vagy más alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2319

Egy jó bizonyitványokkal ellátott gazdatiszt, ki mint ilyen nagy uradalmakban már működött, alkalmazást keres. Jelen helyét a birtok haszonbérbe adása végett el kell hagyni. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2348

Egy csinos fiatal nő,
ki a háziteendőkben nagy gyakorlottsággal bir, óhajt egy magányos úrhoz mint házvezetőnő alkalmaztatni. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2271

Egy fiatel ember,
ki több száz forintot képes óvadékul adni, mint pénzbeszedő vagy mint raktárnok alkalmazást keres, különösen egy fakereskedésben. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2314

Egy 21 éves, régi
magyar családbol származó nő, ki magyarul, németül és tótul jól beszél, továbbá a házvezetés minden ágában tökéletesen jártas és már 2 év óta leánykákat kézimunkákban oktat, mint házvezetőnő, vagy gyermekek mellé alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2215

Egy müvelt nő,
ki a háztartásban jártas és kitünően zongorázik, mint házvezetőnő óhajt alkalmaztatni. Bővebben a kiadóhivatalban. 2217

Egy róm. kath. jó
családból valo 28 eves nő, ki a gazdasszonyi teendőkben, valamint a külső gazdaság minden ágában tökéletesen jártas, sütni, főzni jól tud, mint házvezetőnő alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban 2185

Egy 40 éves, nőtlen
gazdatiszt, ki mind az elméleti, mind gyakorlati téren kellő képzettséggel bir, nemkülönben a szőllőtermelés és pinczegazdálkodást is érti, alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2252

Egy vas- és füszerkereskedősegéd, ki magyarul, németül és tótul tud, hasonló üzletben alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatal. 2232

Egy fiatal leany,
ki magyarul és németül jól beszél és ir, némi kézimunkában is jártas, mint játszótárs gyermekek mellé ajánlkozik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2288

Egy fiatal 26 éves
gyermektelen özvegy, igen szolid magaviseletü és jó családból való, a háztartás minden ágában jártas, óhajtana egy magányos úrhoz mint házvezetőnő alkalmaztatni. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2291

Egy kocsis,
nős, családos, kiszolgált katona, jó bizonyitványokkal, hasonló minőségben uraságoknál alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2194

Ajánlat.
Egy üvegessegéd, 42 éves, r. k., keres alkalmazást itt vagy vidéken, beszél, olaszul, oláhul, németül és magyarul, dolgozott több éveken át külföldön, utoljára Bécsben, ügyes és gyors munkás, jó bizonyitványnyal ellátva. Értesités levél által a kiadóhivatalnál «R. R. 42.» czim alatt. 2264

Egy fiatal leány,
ki magyarul és németül igen jól tud, játszótársul ajánlkozik gyermekek mellé. Bővebbeta kiadóhivatalban. 2230

Egy mükertész,
ki jelenleg is mint ilyen alkalmazva van és jó bizonyitványokkal rendelkezik, alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2231

Egy 42 éves családos férfi, ki jelenleg egy vidéki takarékpénztárnál pénztárnok, ujabban pénztárnoki, házgondnok vagy felügyelői állást óhajt elnyerni. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2247

Egy nős, családos
erőteljes férfi, ki magyarul és németül beszél, keveset tótul is és jó bizonyitványokkal rendelkezik, mint gazdatiszt vagy irnok alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2275

Egy jó bizonyitványokkal ellatott szakácsné alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2284

Egy magyarul és
németül beszélő csinos kaszirnő, ki jelenleg is hason alkalmazásban van, helyét változtatni óhajtja. Bővebbet a kiadohivatalban. 2180

Egy 26 éves csinos
gyermektelen özvegy, ki a gazdasszonyság minden ágában tökéletesen jártas, úgyszintén a külsőre nézve is ért a kézimunkákhoz és minden házi teendőkhez, mint házvezetőnő alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2262

Egy jó bizonyitványokkal biró szakácsné alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2365

Egy kitünő bizonyitványokkal ellátott urasági kocsis, ki jelenleg vidéken van, alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2317

Egy csinos szobaleány, ki a nőiruha- és fehérnemüvarrásban igen jártas, továbbá a finom fehérnemük vasalását érti, nemkülönben minden a hatáskörébe vágó teendőket tudja, helyben uri házanál alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatal. 2189

Egy előkelő családból származó okleveles tanitónő, ki folyékonyan beszél magyarul, németül és franciául, nagyon jól zongorázik, müvelt társalgása és finom modora van, szóval egy magas müveltségü szelíd leány, mint társalkodónő alkalmazást keres. A házvezetésben is kitünő jártassággal bir. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2301

Lakás és bérlet.

Két szoba,
igen világos, tágas, külön bejárattal, esetleg előszobával, jutányos áron kerestetik, a belváros valamely nagyobb forgalmu, ismertebb utczájában. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1901

Szabolcsmegyében
egy 200 holdas birtok bérbe kiadó. A birtok közel a városhoz, urilakkal és más mellék épületekkel el van látva és 20 hold dohánytermelési engedélylyel. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2293

Hivatalnoknak,
Budán közel Margithidhoz, több lakosztályból, 20 szobából álló ház, kerttel apró részletfizetésre eladó vagy birtokért becseréltetik. jövedelmez 1800 frtot. Ajánlatok «Előnyös feltételek» czimezéssel kiadóhivatalba küldendők. 1889

Haszonbérbe kerestetik egy 180 holdas birtok, lakházzal és gazdasági épületekkel együtt, Pestmegyében. Bővebbet a kiadóhivatal. 2321

Egy haszonbérlet
1000—2000 holdig, a tiszavidéken lakház és gazdasági épületekkel együtt vasut közelében kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2326

Szatmármegyében
1½ órányira Szatmár városától és ½ óra a mikolai indóháztól egy 220 holdas birtok bérbe kiadó. Bővebbet megtudható a kiadóhivatalban. 2269

Kerestetik
Szabolcs-, Vas- vagy Veszprémmegyében egy 600 holdnyi birtok. teljes felszereléssel, lakházzal és gazdasági épületekkel együtt haszonbérbe vétel végett. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2303

Kerestetik
haszonbérbe egy 600 holdas birtok Fehérmegyében vagy annak környékén. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2184

Egy 300 holdas
birtok kerestetik haszonbérbevétel végett, vasút mellett lakházzal és egyéb épületekkel együtt. Bővebbet a kiadóhivatal. 2286

Kerestetik
haszonbérbe egy kétemeletes ház vagy egy nagy egy emeletes ház a belvárosban vagy annak környékén. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2152

Szatmár, Szabolcs v.
Biharmegyében kerestetik egy 200 holdas birtok haszonbérbe. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2238

Két nőtlen államtisztviselő két egymásbanyiló, diszesen butorozott, külön bejáratu szobát keres a budai oldalon, a lánczhidhoz lehetőleg közel. 2199

Veszprémmegyében
egy 700 holdas birtok bérbe kiadó. A birtok Veszprém várostól 2, Zircz várostól pedig ¼ óránvira fekszik, igen szép lakházzal és gazdasági épületekkel. A birtok 1884. szeptember hó 30-án átvehető. 2338

Oktatás.

Egy nevelő,
ki e téren már sikeresen müködött és jó bizonyitványokkal bir, beszél magyarul, németül és franciául, valamint a gymnasiumi és reál tantárgyakban alaposan oktat, szerény igények mellett alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2343

Kerestetik
egy nevelőnő vidékre kedvező feltételek mellett, kinek a magyar, német és franczia nyelven kivül még a zongora játékban és kézimunkákban is oktatni kell. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2255

Egy nevelőnő,
ki egeszen correct beszéli és grammatice érti a magyar, német és franczia nyelvet, zongorában pedig igen képzett, úgy hogy felnőtteket is képes a classicus zenetanban oktatni, mint ilyen alkalmazást keres. Bővebbet a kiadó hivatalban. 2312

Egy nevelőnő,
ki nem csak magyar, német és franczia nyelvet tökéletesen tanitja, de a zongora játékban is alaposan oktat, helyben alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2333

Egy nevelőnő,
ki magyarul, németül és franciául jól tud, valamint a zongorát is alaposan tanitja, kedvező feltételek mellett vidékre azonnal alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2292

Egy okleveles
tanitónő, ki a kézimunkákban különös jártassággal bir, mint segédtanitónő azonnal alkalmazást nyer. Fizetés 250 frt és teljes ellátás. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2327

Egy egyetemi hallgató, ki magyarul, németül, franciául és angolul tud, nemkülönben igen jó zongorazik, mint nevelő alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2098

Egy 35 éves
róm. kath. mivelt nő, ki már 16 év óta működik mint nevelőnő, beszél magyarul, németül és franciául, jól tanitja a kivánt tárgyakat és kézimunkákat, nemkülönben gyakorolt a zongorajátékban és a házvezetésben is jártassággal bir, helyben mint társalkodónő vagy nevelőnő alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2290

Egy tanitónő,
ki magyarul és németül beszél és oktat, továbbá a kézi munkák minden ágát, a gépeni varrást, a ruha szabást elméletileg és gyakorlatilag tanitja, mint nevelőnő alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2067

Egy kitünő oklevéllel biró munka-tanitónő, ki a rendes iskolai tantárgyak tanitásán kivül, még a franczia és zongorában is kezdetleges oktatást adhat, mint nevelőnő alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2182

Egy 22 éves müvelt leány, ki a zongorában és énekben alaposan ki van képezve, a magyar és német nyelvet tökéletesen, ellenben a franczia nyelvet némileg beszéli, mint társalkodónő vagy mint nevelőnő alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2150

Egy nevelőnő,
ki magyarul, németül és franciául tud, továbbá a zongorában és kézimunkákban is jártassággal bir, azonnal nyer alkalmazást vidékre. Fizetes 300 frt és teljes ellátás. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2276

Kerestetik
egy izr. nevelőnő ki magyarul, német és franciául jól tud, valamint a zongorában és kézimunkákban is kellő jártassága legyen. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2276

Egy okleveles tanitónő, ki magyarul és olaszul igen jól beszél, német és franczia nyelvben pedig kezdőket tanithat, ellenben a zongorajátékban és kézimunkában alaposan oktathat, mint nevelőnő alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2219

Kerestetik
egy izr. nevelő, ki a magyar, német és franczia nyelvben valamint az elemi és polgári iskolában szükségeltető tantárgyakból különösen mindennemü női kézimunkákban teljes jártassággal képes legyen oktatást adni. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2334

Különfélé.

Isten után
segélyért azon tőkepenzesekhez, — kiket a mindenhato vagyon mellett jó szivvel is megáldott, fordul, — egy az uzsorások körmei köze jutott család 3000 frt kölcsönért 6% kamat mellett, melynek fedezetére elegendő biztositék adatik. Kegyes ajánlatok «Zörgess és megnyittatik» jegy alatt a kiadóhivatalba küldetni kéretnek. 1876

BUDAPESTI IPAR
FISCHER J.
porczellán- és majolika-gyára
BUDAPESTEN
Bécsi utcza 3. sz.

ajánlja alkalmas **alkalmi és nászajándékoknak** saját gyártmányait. Magyar korsók, gyümölcstartók, tálak, szalon- és asztalváza eredeti magyar és keleti diszitésekkel. **Porczellánból** *mindenféle edények* mint ebédlő- thea-, kávékészletek stb. szép és izléses alaprajzzal. — Dús választék **gyermekkészletekben**. Levélbeni megrendelések postautánvét mellett pontosan teljesittetnek. 5408

„Török Becsei Takarékpénztár“.
A t. cz. részvényesek tisztelettel meghivatnak az
1883. évi január hó 14-én
vasárnap délután 2 órakor a takarékpénztár helyiségében tartandó
XIV-dik évi rendes közgyülésre.*)
NAPIREND:
1. Az igazgatóság évi jelentése a lefolyt üzletévről.
2. A zárszámadások beterjesztése a felügyelő bizottság jelentése kapcsában.
3. Intézkedés a tiszta haszon iránt.
4. A tartaléktőke elhelyezése.
5. Az alapszabályok értelmében 2 igazgatósági és 9 felügyelő bizottsági tag megválasztása.
6. Három hitelesitő kiküldetése.

Kelt Törökbecsén 1882. évi deczember hó 26-án,
az Igazgatóság nevében:
Dr. Töszögi Aladár s. k.
vezénylő igazgató.

*) Minden részvényes, ki szavazatával élni kiván, tartozik a közgyülés napjáig a nevére szóló — az esekes szelvénynyel ellátott — részvényeit az igazgatóságnál letenni.

Titkos betegségek
minden alakját, az önfertőzés mindennemü utóbajait, férfi tehetetlenséget stb. alaposan gyógyit
Dr. Pápay
Budapesten, ujvilag-utcza 33. I. em. a Ferenczi kávéházzal szemben. 5599
Rendel 9—5-ig délután és este 7—8-ig levelileg is.

Dr. Leitner
40 év óta fenálló rendelési intézetében Budapesten, dobutcza 18. sz. — Mindennemü **titkos betegségek, önfertőzés, tehetetlenség, fehér folyás**, stb. levélileg is biztosan, gyökeresen és gyorsan gyógyittatnak
Rendelési órák 2—5-ig és este 7—10-ig 5608

---

64 KIRÁLY ÉS HŐS arczképe és életrajza, 45 kr.
16 nagy iv, bérmentes küldéssel
a többi teljes befejezésig ingyen a
HASZNOS MULATTATÓ,
cz. ifjusági képes lappal. A Hasznos Mulattató már tiz év óta fentálló kipróbált ifjusági lap; magában véve is méltó a törekvő ifjuság pártolasára, történelmi mellékletével pedig páratlan a maga nemében. Minden füzethez egy király vagy hős arczképe és ¼ ivre terjedő életrajza van csatolva. E képekből és életrajzokból nagyszerü
Nemzeti arczképcsarnok
áll elő. Az idáig már megjelent 64 szép képet és életrajzot, melyek együtt 16 nyomtatott ivre terjednek, **uj előfizetők** 45 kr. bámulatos csekély áron szerezhetik meg, de oly feltétel mellett, hogy egyszersmind a Hasznos Mulattató lapra is előfizetnek, melynek ára szintén példátlan olcsó, ¼ évre 1 frt, ½ évre 2 frt. A 16 ivnyi történelmi melléklet az ujévi első számmal **bérmentesen** küldetik meg. Ujévkor a történelem legérdekesebb része, a
Rákóczy-korszak
következik, s aztán gyorsan közeledünk a befejezéshez, amikor is majd diszes czimlapot, előszót és tartalomjegyzéket adunk **ingyen.** Ajánljuk a kedvező alkalmat a **családok** figyelmébe. Történelmi mellékletünk röviden, de velősen és kedvesen irott élet- és jellemrajzaival, pompás, szép, nagy képeivel, felette alkalmas az ifjusággal megszerettetni a történelmet. A Hasznos Mulattató közeledő **tizenegyedik** évfolyamát is a legjelesebb irók támogatják dolgozataikkal. Abban is bizonyos lehet a közönség, hogy mint eddig mindig, szavunkat ezután is pontosan beváltjuk. A számos érdekes ifjusági olvasmányok között, ezután is közlünk
Ifjusági szinmüveket,
melyek minden költség nélkül, bárhol is nagy hatással előadhatók. Az ujévi első füzetben mingyárt közlünk egy pompás **verses ifjusági szinművet.** Ajánljuk a **Hasznos Mulattatót**, az ifjuság e régi jó barátját a szülők, tanférfiak figyelmébe. Olvashatja lapunkat **fiu, leány** egyaránt, **a legkisebb kortól a legnagyobbig**, de söt pompás közleményei, főként történelmi mellékletei, **felnőttek** előtt is érdekkel birhatnak. Megjelen a **Hasznos Mulattató** havonként kétszer, szines boritékba füzve, **szép képekkel** tarkitva, diszes kiállitásban, **két nagy iven** (a történelmi melléklet ezen kivül.) Előfizetési ára: **negyed évre 1 frt, fél évre 2 frt**, egész évre **4 frt**, az eddig megjelent 16 iv történelmi melléklet külön 45 kr.
LÁNYOK LAPJA
cz. képes folyóiratunkat is melegen ajánljuk a közönség figyelmébe. E lap kizárólag a serdülő koru leányok számára van szerkesztve, s hogy miként teljesiti szolgálatát a **nőnevelésügy** érdekében, legjobban bizonyitja a már megfutott **nyolcz év**. A közeledő **kilenczedik** évfolyam is érdekes, a serdülő koru leányok igényeihez alkalmazott leszen. **A Lányok Lapja** megjelen havonkint kétszer, pompás kiállitással, egszinkék boritékkal, két iven kepekkel és külön csatolt **képmelléklettel**, tehát bámulatos gazdag tartalommal. Előfizetési ára: **negyed évre 1 frt, fél évre 2 frt**, egész évre **4 frt.** Mint eddig nyolcz év óta, reméljük, hogy a kilenczedik évben is fokozódott érdeklődéssel karolják fel a mivelt szülők lapunkat, melynek egy leányasztalról sem volna szabad hiányozni.
Kiadóhivatal, hova egyenesen és kizárólag mindkét lap előfizetése intézendő: Budapest, zöldfa-utcza 32. sz. 5419
Dolinay Gyula
A Hasznos Mulattató és a Lányok Lapja szerkesztője és kiadótulajdonosa.

ZSIGMONDI KÁROLY
KOCSIGYÁROS 5029
Muzeum körut 21. szám alatt

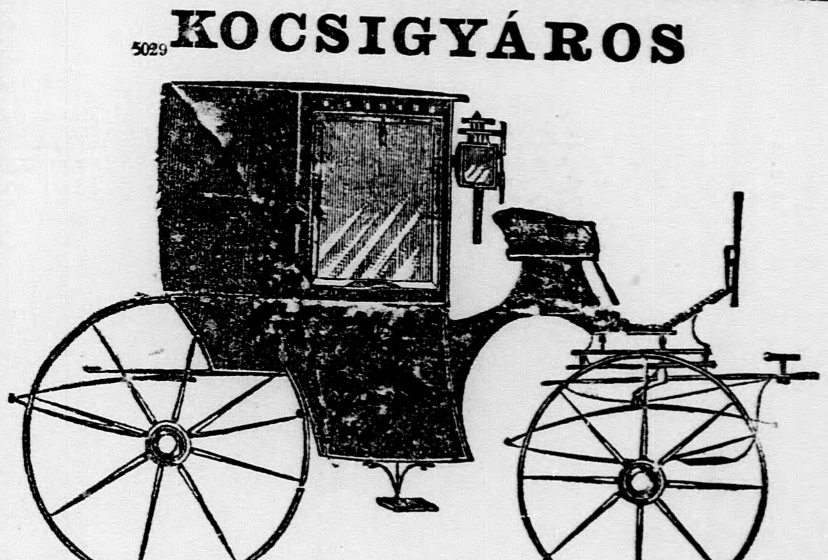

Képes árjegyzéket bérmentve

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és kapható:
LEGUJABB SZERKEZETŰ NÉPSZERŰ MAGYAR
LEVELEZŐ ÉS HÁZI ÜGYVÉD
vagyis mindennemű viszonyokban előforduló
LEVELEK, KÜLÖNÖSEN KERESKEDŐI LEVELEK, VALAMINT A KÖZÉLETBEN ELŐFORDULÓ
BÁRMIFÉLE IRATOK ÉS OKLEVELEK SZERKESZTÉSÉRE
vezérlő
SEGÉDKÉZIKÖNYV.
Számos példákkal felvilagositva
szerkesztő
FARKAS ELEK.
Tizenegyedik javitott, tetemesen bővitett s legujabb honi törvényeinkhez és a mostani viszonyokhoz alkalmazott kiadás.
Ára füzve 80 kr.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS
KÉPES CSALÁDI LAPOK
SZÉPIRODALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ KÉPES HETILAPRA.
Felelős szerkesztő: Komócsy Lajos.

A «Képes Családi Lapok» január hó 1-én **ötödik** évfolyamának második negyedébe lep. Miután kivánatra mindenkinek küldünk mutatványszámot s egészen tájékozó előfizetési felhivást, e helyen csak röviden emlékezünk meg a közkedveltségnek örvendő lapról. — A «Képes Családi Lapok» három ívnyi tartalommal jelen meg a legdiszesebb kiállitásban, szép, fényes, szines boritékban. — Minden szám sok művész kivitelü képet hoz. A főlapban vannak eredeti s a külföld legnagyobb iróiból forditott rövidebb regények, elbeszélések, rajzok, életképek, humoreszkek; eredeti s más költemények, a főváros, vidék s külföld válogatott fontos hirei; az irodalom és művészet körében felmerülő minden mozzanat. Minden számhoz egy ívnyi külön regénymellékletet könyvalakban. Havonként „Nővilág“ czimü divatlap számtalan képpel, szabásrajzzal stb. és „*Gazdasági és Háztartási Lap*“ is jár ingyenes mellékletkép. A boriték telve a komoly s tréfás talányok minden fajával. A közönségnek ingyen áll rendelkezésére «Kérdések», «Feleletek», «Ajánlatok» stb. részére a társalgó csarnok. — Minden negyedévben gyönyörü szines műmelléklet egészen ingyen. Ezek közül eddigelé megjelentek: *Prielle* Cornelia, *Feleknémunkácsy* Flóra, *Paulayné, Helvey* Laura, *Blaháné* Lujza, *Szigeti József* s legutobb *Jászay Mari* asszony pompásan sikerült arczképei. Legközelebb küldetik szét *Bercsényi Béla* jeles szinművészünk s drámairónk kitűnően sikerült arczképe. A jövő negyedben ismét egyik kiváló művésznőnk arczképét adjuk. E gyönyörü arczképcsarnokot folytatjuk, hogy a közönség művésznőit, művészeit ismerje.

A «Képes Családi Lapok» **a legolcsóbb, legterjedelmesebb, legdiszesebb magyar heti lap. Megjelen minden vasárnap egészen ingyenes regénymelléklettel. — Külön (ingyen) „Divatlap“ és külön (ingyen) „Gazdasági és háztartási lap“. — Gyönyörü jutalomképek** és rendkivüli kedvezmények.
Megjelen tizezer példányban.

A legközelebbi évnegyedben külön regény-mellékletkép **„A TITOKZATOS VENDÉG“** czimü kitünő, cselekvénygazdag, érdekfeszitő regényt közöljük. 5590
MUTATVÁNYSZÁMOT A KIADÓHIVATAL KIVÁNATRA BÁRKINEK KÜLD BÉRMENTVE.
Előfizetési ár: egész évre 6 frt — félévre 3 frt — negyedévre 1 frt 50 kr.
MEHNER VILMOS kiadóhivatala: BUDAPEST papnövelde-utcza 8. szám alatt.